

Student: Malaika Vandegehuchte

Promoter: Sofie Liekens

Academiejaar 2013-2014

Bachelor in Sociaal Werk: Maatschappelijk Werk

Partnergeweld en kinderen

De zoektocht naar een brug

Hogeschool Gent

Faculteit Mens en Welzijn

Opleiding Sociaal Werk

Campus Schoonmeersen | Gebouw A

Voskenslaan 362 | 9000 Gent

E. soag@hogent.be | W. <http://soag.hogent.be>

Inhoudsopgave

Lijst met afkortingen.....	5
Inleiding	6
1 Onderzoeksopzet.....	7
2 Voorstelling CAW Slachtofferhulp en Cel Partnergeweld.....	10
3 Literatuuronderzoek	12
3.1 Partnergeweld	12
3.1.1 Wat is partnergeweld	12
3.1.2 Soorten Partnergeweld?.....	14
3.1.3 Beïnvloedende factoren.....	16
3.1.4 Gevolgen van partnergeweld.....	17
3.1.5 De relatiedynamiek van partnergeweld	18
3.1.6 Partnergeweld en gedragsverandering.....	19
3.1.7 Als het slachtoffer de dader verlaat.....	20
3.1.8 Besluit	21
3.2 Partnergeweld en de ontwikkeling van kinderen	22
3.2.1 Wat is ontwikkeling en ontwikkelingspsychologie?.....	22
3.2.2 Reacties en gevolgen van kinderen op partnergeweld.....	25
3.2.2.1 Reacties.....	25
3.2.2.2 Aannemen van een rol.....	25
3.2.2.3 Gevolgen van partnergeweld op korte en lange termijn	26
3.2.2 Andere belangrijke factoren voor de ontwikkeling van het kind binnen partnergeweld	27
3.2.3 Theorieën betreffende partnergeweld en de ontwikkeling van kinderen.....	27
3.2.4 Besluit	29
3.3 Hulpverlening voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld	29
3.3.1 De kinder –en jongerentelefoon ‘Awel’	31
3.3.2 Het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling	32
3.3.3 Tele-Onthaal	32
3.3.4 Stalking Alarm	32
3.3.5 1712	33
3.3.6 Besluit	35
3.4 Wetgeving betreffende partnergeweld	36

3.4.1 Wetten	36
3.4.2 Decreet Integrale Jeugdhulp	37
3.4.3 Nationaal Actieplan	38
3.4.4 Omzendbrieven: COL3/2006 en COL4/2006	39
3.4.5 Besluit	40
3.5 Partnergeweld en de rol van de politie	40
3.5.1 Korte toelichting	40
3.5.2 Taken van de politie inzake partnergeweld	41
3.5.3 Politie en hulpverlening	41
3.5.4 Besluit	42
3.6 Partnergeweld en de rol van scholen	43
3.6.1 Inleiding	43
3.6.2 De dynamische driehoek	44
3.6.3 De leerkracht als schakel bij partnergeweld	45
3.6.4 Doorverwijzen naar gespecialiseerde diensten voor partnergeweld	48
3.6.5 Besluit	48
3.7 Algemeen besluit literatuuronderzoek	49
4 Praktijkonderzoek	51
4.1 Interview met slachtoffers van partnergeweld	51
4.1.1 Voorbereiding	51
4.1.2 Interview met slachtoffers	52
4.1.2.1 Profiel slachtoffers	52
4.1.2.2 Slachtofferschap en hulpverlening	52
4.1.2.3 partnergeweld en de rol van scholen	54
4.1.3 Besluit	56
4.2 Interview hulpverlening	56
4.2.1 Tele-Onthaal	56
4.2.1.1 Voorbereiding	56
4.2.1.2 Interview	57
4.2.1.3 Besluit	58
4.2.2 'Awel'	58
4.2.2.1 Voorbereiding	58

4.2.2.2 Interview	58
4.2.2.3 Besluit	59
4.2.3 Stalking Alarm	60
4.2.3.1 Voorbereiding	60
4.2.3.2 Interview	60
4.2.3.3 Besluit	61
4.2.4 Cel Partnergeweld.....	61
4.2.4.1 Voorbereiding	61
4.2.4.2 Interview	61
4.2.4.3 Besluit	62
4.2.5 Vertrouwenscentrum kindermishandeling	63
4.2.5.1 Voorbereiding	63
4.2.5.2 Interview	63
4.2.5.3 Besluit	64
4.2.5 Besluit hulpverlening	65
4.3 Interview met zorgcoördinator.....	66
4.3.1 Voorbereiding	66
4.3.2 Interview	66
4.3.3 Besluit	67
4.4 Algemeen besluit praktijkonderzoek	69
5 Eindbesluit	71
Literatuurlijst	73
Bijlagen	81
Interview met slachtoffers.....	81
Slachtoffer 1.....	81
Slachtoffer 2.....	82
Slachtoffer 3.....	84
Slachtoffer 4.....	85
Slachtoffer 5.....	86
Dader 1	88
Slachtoffer 6.....	88

Interview met hulpverlening	90
Tele-Onthaal	90
‘Awel’	91
Stalking Alarm	92
Cel Partnergeweld	94
Vertrouwenscentrum Kindermishandeling.....	95
Interview met zorgcoördinator.....	97
Informed Consent	99
Brochures/fiches.....	101

Lijst met afkortingen

CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CPG	Cel Partnergeweld
JAC	Jongeren Advies Centrum
VK	Vertrouwenscentrum Kindermishandeling
CLB	Centrum Leerlingenbegeleiding
CGG	Centra Geestelijke Gezondheidszorg
IGVM	Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
OCJ	Ondersteuningscentrum Jeugdzorg

Inleiding

Als studente Sociaal werk met afstudeerrichting 'maatschappelijk werk', had ik ervoor gekozen om mijn stage te lopen bij het Centrum Algemeen Welzijnswerk en meer specifiek de dienst: Slachtofferhulp. Zij hebben een nauwe connectie met Cel Partnergeweld en zo begon ik meer en meer oog te hebben voor kinderen als slachtoffers van partnergeweld. Op mijn dienst wordt wel vaker gezegd: "Slachtoffers zijn geen hulpvragers" en als je hieraan dan een kind van jonge leeftijd koppelt, zal dit ongetwijfeld nog een moeilijkere opdracht zijn.

Bij de dienst slachtofferhulp wordt er vaak aan de ouders meegegeven hoe zij het best kunnen omgaan met hun kinderen (coachen) en Cel Partnergeweld gaat veeleer in gesprek met beide partners, dus er is in de meeste gevallen geen sprake van rechtstreeks contact met de minderjarigen. Cel partnergeweld gaat ook niet uit van slachtoffers of daders en zoekt met beide partijen naar een mogelijke consensus, maar wat men wel vergeet is dat het kind in elk geval wel het slachtoffer is: hij/zij wordt meegesleurd in de situatie zonder er eigenlijk een aandeel aan te hebben of het zelf te willen.

Wat ik me ook begon af te vragen is hoe kinderen (die ook slachtoffer zijn van partnergeweld) zelf hulp kunnen vragen en die dan effectief krijgen.

Het onderzoek is een meerwaarde voor mijn stageplaats, omdat er informatie wordt gegeven over welke gevolgen partnergeweld kan hebben voor kinderen. De meningen/verhalen van slachtoffers geven een beeld van hoe zij denken over partnergeweld. Aangezien er een aantal recent opgestarte organisaties in de kijker worden gezet, is dit voor iedereen die de sociale kaart belangrijk acht een pluspunt.

De reden waarom ik uiteindelijk koos voor dit onderzoek, is omdat sensibilisering belangrijk is, zeker als toekomstig hulpverlener.

Ik koos er daarom voor om in deze bachelorproef het kind in relatie tot partnergeweld van dichterbij te bekijken. In het volgende hoofdstuk - het onderzoeksopzet – zet ik uiteen hoe ik dit doorheen deze bachelorproef zal aanpakken.

1 Onderzoeksopzet

Gedurende het verloop van mijn stage bij Slachtofferhulp van het Centrum Algemeen Welzijnswerk Oost-Vlaanderen ben ik tot de vaststelling gekomen dat kinderen vaak een verdoken slachtoffer zijn, wat betreft partnergeweld. Niet alleen de hulpverlening, maar ook de ouders zien vaak niet dat het kind problemen heeft met het geweld dat plaats vindt op het thuisfront. Zo zegt Hilde Genetello –kinderpsychologe- dat ouders pas ingrijpen wanneer de partner het kind ook aanraakt. “Kinderen die getuige zijn van geweld tussen hun ouders, dragen net dezelfde gevolgen als kinderen die mishandeld worden.”(Klasse, 2011, online).

Het feit dat kinderen niet worden gezien binnen deze problematiek kan heel wat gevolgen teweegbrengen op psychisch en sociaal vlak. Het zien, horen of aanvoelen van geweld kan gelijkgesteld worden met een trauma. Als er geen ruimte of tijd is om dit te verwerken, kan het kind verstikt geraken in de herbeleving of de vermijding van het trauma (medewerkers Slachtofferhulp- CAW Oost-Vlaanderen) wat op latere leeftijd ook voor problemen kan zorgen. Hoewel het reeds altijd heeft bestaan, is partnergeweld nog steeds een taboe-onderwerp waardoor mensen minder geneigd zijn om het bespreekbaar te stellen of in te grijpen. Het kind zou het probleem zelf kunnen uiten naar de hulpverlening toe, maar sommige kinderen hebben nog niet de kunde om naar de hulpverlening te stappen, te telefoneren of te chatten. Ik spreek hier dan over kinderen met een leeftijd jonger dan 8 jaar.

Om mijn onderzoek af te bakenen, zal ik mij beperken tot kinderen tussen 6 en 8 jaar. Aangezien kinderen van die leeftijdscategorie niet altijd de mogelijkheid hebben om naar de hulpverlening te gaan, vind ik dat de school daar eventueel een rol in zou kunnen spelen. De leerkracht is voor velen een vertrouwensfiguur en net omdat zij dagelijks in contact zijn met hun leerlingen, kunnen zij dit mits achtergrondkennis opsporen.

Het doel van mijn onderzoek is voornamelijk om mensen (slachtoffers, hulpverleningsinstanties, scholen,...) te sensibiliseren voor partnergeweld en het effect op kinderen. Ik kan reeds met zekerheid zeggen dat er weinig specifieke hulpverleningsinstanties zijn voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld, maar dat is dan eerder een signaal naar de hulpverlening en de politiek toe.

Na deze uiteenzetting kom ik tot een probleemstelling met een aantal deelvragen:

Kinderen zijn een verdoken slachtoffer van partnergeweld.

Welke effecten kan partnergeweld teweegbrengen bij kinderen op korte en lange termijn?

Zoals verder wordt beschreven, heeft partnergeweld heel wat gevolgen voor het slachtoffer (cfr. gevolgen van partnergeweld), maar dit heeft ook een enorme invloed op de ontwikkeling van een kind (cfr. Partnergeweld en de ontwikkeling van kinderen). Een kind is natuurlijk heel kwetsbaar en daarom is het volgens mij belangrijk om te werken in de leefwereld van het kind, wat zeker niet evident is en ik denk dat een leerkracht (als vertrouwenspersoon) daar een heel belangrijke rol in kan spelen. Ik zal hierbij kijken welke interventies een school reeds onderneemt wanneer zij opmerken dat het 'geweld' thuis effecten heeft op het kind. Ik weet niet in hoeverre de signalen van een kind duidelijk zijn voor leerkrachten of een andere medewerker van de school en of er enige kennis is van de sociale kaart. Dat zal ik zeker ook bevragen.

Is de hulpverlening bereikbaar voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld? Is dit ook voor kinderen met een leeftijd tussen 6 en 8 jaar?

In de jeugdhulpverlening waren er enkele problemen omtrent de toegankelijkheid en de doorverwijzing, waardoor het Decreet Integrale Jeugdhulp met de intersectorale toegangspoort in het leven is geroepen. Dit zou het jeugdhulplandschap hertekenen en meer rechten moeten bieden voor de minderjarigen. Door dit decreet ontstaat de brede instap waarin het CLB, het CAW en Kind & Gezin zich bevinden. Deze zouden ervoor moeten zorgen dat het kind de meest gepaste en minst ingrijpende hulp krijgt. Voorgaande 3 diensten zijn dan ook heel belangrijk voor het kind dat slachtoffer is van partnergeweld, want voor deze wijzigingen werden kinderen die het slachtoffer waren van partnergeweld vaak geplaatst aangezien men dacht dat de moeder/vader niet in staat was om voor het kind te zorgen in zulke situaties. Dit kan moeilijk gestaafd worden door documenten, maar ieder persoon die reeds een gesprek gehad heeft of zelf het slachtoffer was van partnergeweld kan dit aantonen. Ik heb als bewijs voor deze stelling wel een gesprek met een mama die 10 jaar lang het slachtoffer was van fysiek partnergeweld en zelfs nu nog steeds het slachtoffer is van stalking en intimidatie door dezelfde persoon. Zij vertelde me dat ze bang was om hulp te zoeken, omdat ze het niet zag zitten om naar een vluchthuis te gaan en ook omdat ze bang was dat ze haar kinderen zouden afpakken (cfr. praktijkonderzoek).

In een scriptie van Margot Bruyneel (2008-2009, pg. 17) staat dat wanneer een kind rechtstreeks in contact komt met partnergeweld, men spreekt van kindermishandeling. Ook Hilde Genetello - kinderpsychologe- bevestigt dit in haar interview met Klasse (2013, online). Vandaar dat het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling een belangrijk actor is betreffende kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld.

Er zijn de laatste jaren ook allerhande campagnes opgezet en het nummer 1712 werd het aanspreekpunt voor kinderen (alsook volwassenen) die op de een of andere manier te maken hebben met geweld, maar mijn ultieme vraag is of deze initiatieven werkelijk het kind bereiken en welke mogelijkheden er zijn om het minderjarig slachtoffer wel of nog meer aan te spreken.

Het Centrum Algemeen Welzijnswerk wordt dagelijks geconfronteerd met huiselijk geweld en dit kan ik niet alleen persoonlijk staven, maar het wordt ook vermeld in een persbericht op het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (2009,online) dat het Centrum Algemeen Welzijnswerk dagelijks 17 gezinnen begeleidt in het kader van gezinsgeweld, waar partnergeweld onder geressorteed zit.

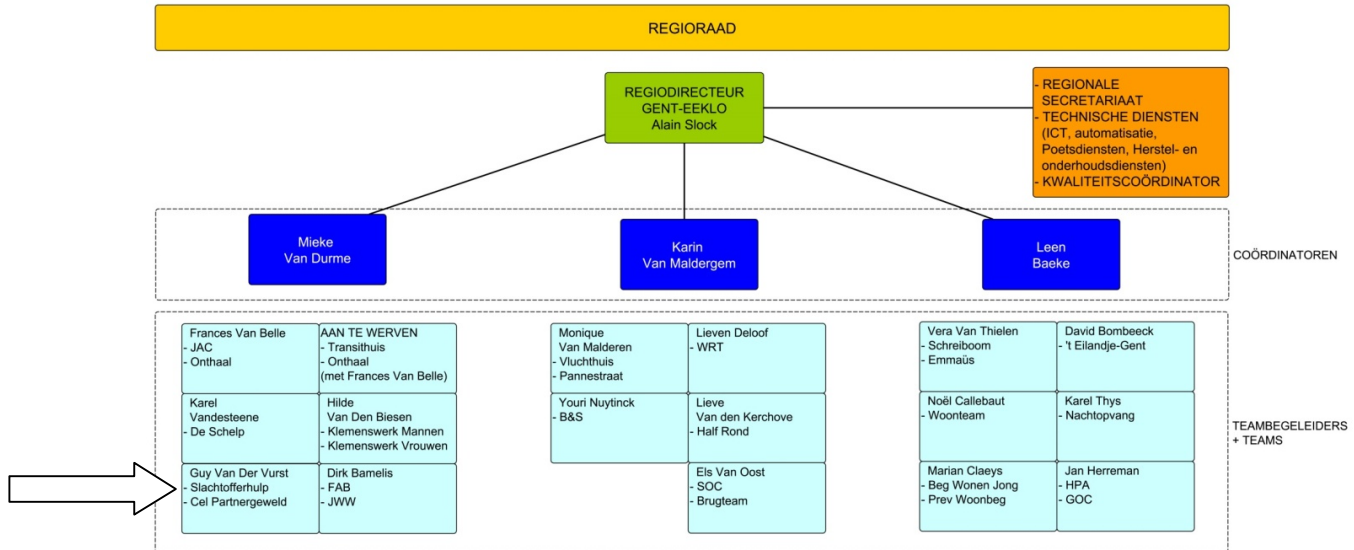
Wat kan de school daarin tegemoet komen?

Gezien de leerplicht tot 18 jaar, vertoeft het kind bijna elke dag op de schoolbanken. Omdat een kind zoveel uren per jaar spendeert in deze instelling (school), is de leerkracht of een andere vertrouwenspersoon vaak van groot belang voor de ontwikkeling en de zaken die daarin fout lopen. De school wordt samen met de ouder verondersteld om heel veel te investeren in de opvoeding van een kind en mijn vraag hierbij is dan ook of problematieken zoals partnergeweld kunnen of mogen aangekaart worden. Kortom, is er een mogelijkheid dat de school hiervoor open staat en kennen zij de sociale kaart voor het geval er moet doorverwezen worden?

Aangezien mijn bachelorproef een link heeft met mijn stageplaats, zal ik het volgende hoofdstuk een beknopte beschrijving van Slachtofferhulp geven. Dit samen met Cel Partnergeweld, omdat zij dichtbij Slachtofferhulp staan en een belangrijke actor zijn op het veld van partnergeweld.

2 Voorstelling CAW Slachtofferhulp en Cel Partnergeweld

ORGANIGRAM CAW OOST-VLAANDEREN - REGIO GENT-EEKLO

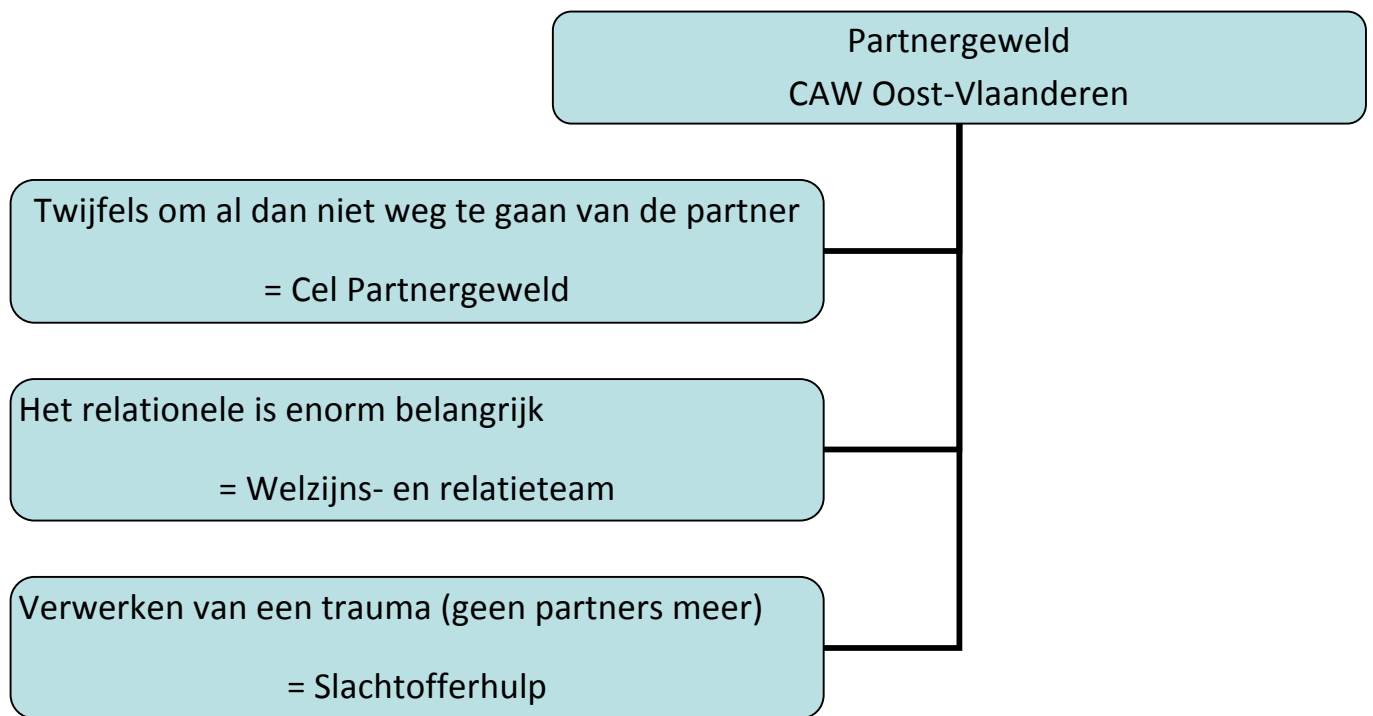
Afbeelding (CAW Oost-Vlaanderen, s.d., online)

Voor de fusie van 2014 waren er een 6 tal CAW's gevestigd in Oost-Vlaanderen, waarvan 2 in Gent, namelijk CAW Artevelde en CAW Visserij. Jo Van Deurzen, Minister van Welzijn, volksgezondheid en gezin wou dat de CAW's fuseerden tot een 11-tal in ons land, waaronder de 6 CAW's van Oost-Vlaanderen die nu één geheel vormen (2013, online). Aangezien ik mijn stage loop bij Slachtofferhulp Gent, heb ik gekozen voor het organigram van regio Eeklo Gent.

Het thema "partnergeweld" wordt zowel bij Slachtofferhulp als bij Cel Partnergeweld behandeld. Het verschil is dat Slachtofferhulp werkt met personen waarbij er geen sprake meer is van een partnerschap, maar er wel nog een verwerking van het trauma nodig is en Cel Partnergeweld zal tussenkomen wanneer de partners nog steeds een relatie hebben.

Beide diensten hebben de doelgroep als gemeenschappelijk raakvlak, maar de manier van werken ligt volledig anders. Cel Partnergeweld treedt eerder op als bemiddelaar om alsnog tot een consensus te komen tussen beide partners, terwijl Slachtofferhulp zich eerder toespitst op het verwerken van een trauma die werd opgelopen door partnergeweld.

Om een beeld te geven van hoe partnergeweld door de verschillende diensten van het CAW wordt opgenomen, heb ik een diagram gemaakt. Wanneer de politie een fax opmaakt, komt deze toe op Slachtofferhulp en dan is het onze taak om uit te klaren en door te verwijzen wanneer dit nodig blijkt. Je zou kunnen stellen dat onze dienst hierin een onthaalfunctie heeft. Onderaan heb ik een schematische voorstelling gemaakt zodat je een beeld kan krijgen van welke diensten (in het CAW) zich profileren in verband met partnergeweld.

3 Literatuuronderzoek

Met mijn stelling dat een bepaalde leeftijdsgroep kinderen (kinderen van 6 tot 8 jaar) niet worden bereikt, zal ik op zoek gaan naar wat partnergeweld precies inhoudt, welke effecten partnergeweld meebrengt voor het slachtoffer en het kind (de kinderen) van het slachtoffer, welke hulpverlening een aanbod heeft voor deze problematiek en uiteraard welke rol de school, wetgeving en de politie daarin spelen of kunnen spelen. De daderzijde zal niet aan bod komen en dit omdat ik graag mijn aandacht zou vestigen op wat ik belangrijk acht voor mijn bachelorproef. Uiteraard zijn er daders van partnergeweld die in de gevangenis zitten en daar is er ook hulpverlening voor kinderen, maar dit allemaal beschrijven zou eerder een weergave van kwantiteit dan van kwaliteit zijn. In het praktijkonderzoek zal er wel een interview met een dader verwerkt zijn, waarover meer in het onderdeel: praktijkonderzoek.

3.1 Partnergeweld

Om te kunnen omschrijven welk effect partnergeweld heeft op de kinderen, wil ik eerst een algemeen beeld geven van wat het nu net inhoudt en in welke vormen deze kan voorkomen. Partnergeweld wordt vanuit verschillende visies omschreven en om het 'geweld' te kunnen koppelen aan de effecten op kinderen, is het belangrijk om die visies te beschrijven. Hoe een slachtoffer partnergeweld ervaart en hiermee omgaat, speelt ook een belangrijke rol in de reacties en gedragingen van kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Vandaar dat deze belangrijk zijn om aan te halen en te beschrijven.

3.1.1 Wat is partnergeweld

Wanneer je aan een persoon op straat zou vragen wat partnergeweld is en precies inhoudt, zouden ze wellicht antwoorden dat één partner de andere slaat. Vaak eindigt het daar ook dan bij. Partnergeweld is veel meer dan enkel fysiek pijnigen en velen zien ook niet echt een verschil tussen partnergeweld en intrafamiliaal geweld.

Bovenstaande clichés worden ontkracht door wat Hilde Genetello in haar boek (2006, p. 9) schrijft :

*“Partnergeweld komt in alle lagen van de bevolking voor,
Zowel mannen als vrouwen worden er slachtoffer van,
Het geweld kan psychisch en/of fysiek zijn,
Het kan van één partner naar de ander maar ook wederzijds zijn.”*

Intrafamiliaal geweld is de grote noemer van geweld binnen het familienetwerk en partnergeweld is daar uiteraard een deel van.

Hieronder de definitie van **intrafamiliaal geweld** volgens Steunpunt Algemeen welzijnswerk:

“Elk dwingend, intimiderend gedrag dat uitgeoefend wordt tegenover een gezins- of familie lid waarbij dit gedrag gepaard gaat met geweld of een dreiging van geweld en een intrafamiliale invloed heeft.” (s.d, online).

Intrafamiliaal geweld is dan ook de grote noemer voor alle soorten geweld die zich binnen de familiale of de gezinssfeer bevinden, zoals ouder(en)mis(be)handeling, stalking, kindermishandeling, geweld tussen jongeren in een gezin en uiteraard ook partnergeweld.

Partnergeweld wordt volgens de website van de lokale politie omschreven als: “Iedere vorm van fysiek, seksueel, psychisch of economisch geweld tussen echtgenoten of personen die samenwonen of samengewoond hebben en tussen wie een duurzame affectieve en seksuele band bestaat of bestaan heeft” (2014, online).

In de definitie die De Groof en De Gendt (2007, p. 13-14) aanhalen –beschreven door het Nationaal Actieplan Partnergeweld- wordt er niet alleen uitgelegd wat partnergeweld als definitie inhoudt, maar dat dit geweld ook andere familieleden, waaronder de kinderen, treft.

Partnergeweld wordt niet alleen vanuit verschillende instanties gedefinieerd, maar er zijn ook verschillende visies op dit misdrijf en de mogelijke oorzaken ervan (De Groof en De Gendt, 2007, p.29-31).

- De feministische visie

Deze visie fixeert zich op de rol van de mannelijke dominantie en het patriarchaat om antwoord te vinden op de vraag waarom mannen hun vrouwen slaan. Dit met de achtergrond dat de maatschappij als verantwoordelijke wordt gezien, aangezien zij dit als cultuur opgeeft en de verwachting schept dat mannen macht hebben. Degene die achter deze visie staan wantrouwen het psychologische als grond van het gebruik van geweld naar de partner toe.

- De sociale leertheorie

Men kijkt bij deze theorie naar de habituele gedragingen die worden verworven via observatie van anderen. Het gedrag van een rolmodel wordt gekopieerd om in de toekomst ook gewelddadig gedrag te stellen ten opzichte van hun partner. Eigenlijk is het een bepaald patroon dat van generatie op generatie doorgaat. Degene die het agressieve gedrag stelt, doet dit ook om het gevoel te hebben dat hij/zij de ruzie gewonnen heeft (RoSa, 2002, online).

Rolmodel wordt niet altijd gevolgd!

“Mensen die geweld in hun thuisgezin hebben meegemaakt, zetten zich immers ook vaak af tegen de gewelddadige figuur. Geweldenaars reageren overigens niet louter op externe prikkels die geweld uitlokken. Uit onderzoek blijkt dat het geweld vooral ‘van binnenuit’ komt. Geweld tussen partners heeft meestal geen enkele aanwijsbare aanleiding” (RoSa, 2002, online).

- De systeemtheoretische theorie

Deze theorie maakt eigenlijk geen onderscheid tussen mannen of vrouwen, aangezien zij vinden dat de oorzaken en de invloeden vaak hetzelfde zijn. Ook gaat deze theorie ervan uit dat niet altijd duidelijk is wie slachtoffer of pleger is, maar eerder van een communicatiepatroon dat het risico op geweld doet stijgen.

3.1.2 Soorten Partnergeweld?

Partnergeweld is, zoals ik daarnet reeds vermeldde, geen alleenzaak van de harde vuist. Het is een onderdeel van familiaal geweld, wat ook nog ouder(en)mis(be)handeling, stalking, kindermishandeling en geweld tussen jongeren in een gezin inhoudt.

Partnergeweld manifesteert zich in 4 soorten (Helen Blow e.a., s.d., p.4)

1. Fysiek geweld

Handelingen of net het nalaten van handelingen waardoor iemand lichamelijk gekwetst wordt

Vb. slaan, verwaarlozen, schoppen,..

2. Seksueel geweld

Dwingen tot het ongewild hebben van seksuele handelingen

Vb. verkrachting, ongewenste aanrakingen,..

3. Psychisch of emotioneel geweld

Handelingen of net het nalaten van handelingen waardoor iemand lichamelijk gekwetst wordt

Vb. Schelden, intimideren, vernederen,..

4. Financieel geweld

Controleren van de financiële inkomsten en uitgaven en zo de persoon financieel afhankelijk maken

Vb. bestellen, bankkaart zelf bijhouden,..

Volgens Sharon Van Asbroeck (2004-2005, online) kan je nog een tweetal vormen van partnergeweld omschrijven en deze zijn structureel en omgevingsgericht geweld.

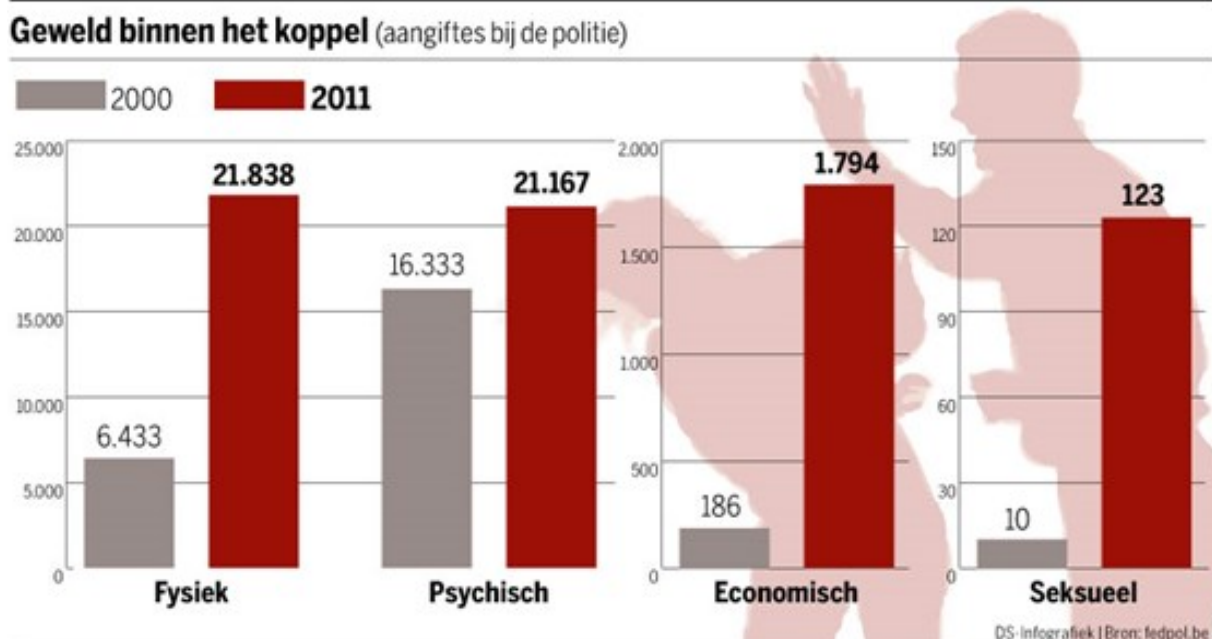
5. Omgevingsgericht geweld

Dit omvat het mishandelen van zaken die in de omgeving liggen van het slachtoffer, zoals een huisdier, persoonlijke eigendommen, derden,..

6. Structureel geweld

Hierbij krijgt men maatschappelijk minder kansen. Dit geweld houdt ongelijke machtsverhoudingen in stand en verkleint de kans om te ontsnappen uit een gewelddadige relatie

De Standaard bracht in 2012 een artikel uit betreffende partnergeweld waarin het aantal aangiftes wordt weergegeven. “De meeste klachten gaan over fysiek (21.838) en psychisch geweld (21.167), in veel mindere mate over economisch en seksueel geweld. Vooral de klachten over fysiek geweld zijn het voorbije decennium spectaculair toegenomen, maal factor drie.” (Delepeleire, 2012, online).

Deze stijging heeft een aantal oorzaken, waaronder eerst en vooral het ernstig nemen van de klacht die wordt ingediend. Door de omzendbrieven COL3/2006 en CO/2006 (1 maart 2006) wordt partnergeweld ook omschreven als zijnde een strafbaar feit, want partnergeweld wordt wel sinds 1997 als strafbaar gezien, maar de omkadering was er nog niet volledig gedurende deze periode. Wat nog een reden is voor de stijging van het aantal aangiftes, is dat de klachten ook minder snel worden geseponeerd. Partnergeweld is geen klachtmisdrijf en daarom blijft de aangifte de gerechtelijke weg volgen, ondanks dat het koppel zich ondertussen heeft verzoend (Helen Blow, 2012, online).

In een onderzoek van Verwijs R. en Lünemann (2012, p. 12-13) beschrijft men een aantal vormen van partnergeweld die Johnson voorop stelt, namelijk:

- **Intiem terrorisme**

Sterk controlerende vorm van partnergeweld waarbij het geweld eenzijdig is en macht en controle een belangrijke rol spelen. De partner probeert zijn/haar macht te behouden en zal zorgen voor een isolement van het slachtoffer.

- **Situationeel partnergeweld**

Dit geweld kan zich uiten in een acute of chronische vorm. Bij beide vormen spreekt men van een omstandigheid of een situatie die zich voordoet waardoor het geweld ontstaat. Als dit eerder acuut is, dan is er geen sprake van controle of macht van één van de partners en beide partners kunnen hier het geweld gebruiken. Wanneer men spreekt van chronisch situationeel partnergeweld, is er een bepaalde situatie/factor die voor het ontstaan van het geweld zorgt, zoals bijvoorbeeld het gebruik van alcohol.

Bovenstaande twee vormen gaan over het feit of er al dan geen controle en macht is over de ander en het escalerende patroon

Onderstaande twee vormen zijn ook mogelijke uitingen van geweld en zorgen voor een meer genuanceerde kijk.

- **Gewelddadig verzet**

Hierbij loopt de emmer van het slachtoffer over en zal hij/zij zich verzetten tegen de jarenlange agressie met geweld.

- **Wederzijds controlerend gedrag**

Deze vorm beschrijft de controle die beide partners op elkaar willen uitoefenen.

3.1.3 Beïnvloedende factoren

Volgens Kris De Groof en Tina De Gendt (2007, pp. 24-29) is "geweld een combinatie van zowel individuele, situationele als relationele en culturele factoren." Zij beschreven in hun boek 'Kans op slagen' ook een aantal factoren die partnergeweld kunnen beïnvloeden en dit niet alleen in de negatieve zin (zie beschermende factoren).

Er zijn factoren die de kans op geweld in een gezin kunnen verhogen, zoals risicofactoren of uitlokkende factoren, maar er zijn er ook die de kans op geweld in een gezin verkleinen, zoals beschermende factoren.

Een risicofactor is een bepaalde situatie, gebeurtenis, voorwerp en dergelijke meer die een bepaald gedrag uitlokken. Een aantal voorbeelden hierbij zijn: sociaal isolement, alcohol en/of drugmisbruik.

Een heel belangrijke uitlokkende factor is situationele stress. Wanneer er veranderingen of moeilijkheden de kop op steken, kan dit wel voor enige stress zorgen die dan uiteindelijk het geweld uitlokt of kan uitlokken.

Heel veel sociaal contact hebben, kan dan een beschermende factor zijn voor het plegen van partnergeweld.

3.1.4 Gevolgen van partnergeweld

Partnergeweld kan verschillende gevolgen hebben, net omdat de problematiek op verschillende manieren wordt geuit en ervaren. Organisatie **Horen, zien en praten** (2014, online) bespreekt 3 gevolgen die vaak voorkomen, waaronder lichamelijke letsels, sociaal isolement en emotionele klachten.

Lichamelijke letsels

Deze gevolgen kunnen enkel voorkomen wanneer het gaat over seksueel of fysiek partnergeweld en zijn niet altijd zichtbaar, zoals bijvoorbeeld een kneuzing van de rib of een letsel op het geslachtsorgaan. Het genezingsproces kan van korte, maar evengoed van lange duur zijn. Wanneer het slachtoffer breuken heeft opgelopen door het geweld, kan dit op lange termijn blijvende klachten veroorzaken; dit kan niet alleen het eigen functioneren belemmeren, maar ook zorgen voor arbeidsongeschiktheid en terugtrekking in het openbare leven (zie 2^e gevolg).

“Sommige slachtoffers van partnergeweld ervaren psychosomatische aandoeningen (lichamelijke klachten die een psychische oorzaak hebben) zoals hoofdpijn, maagpijn of allergieën door de voortdurende stress en angst. Anderen worden geconfronteerd met seksuele problemen, zoals minder zin in seks of pijn bij het vrijen.” (Horen, zien en praten, 2014, online).

Sociaal isolement

Wanneer je het slachtoffer bent van partnergeweld, ondervind je niet alleen fysieke klachten, maar het heeft ook een enorme weerslag op je sociale leven. Het voorgaande gevolg (lichamelijke klachten) kon je enkel aan het fysieke of seksuele geweld koppelen, terwijl het afgesloten worden van de buitenwereld een gevolg kan zijn van elke vorm van partnergeweld. Het slachtoffer schaamt zich en kampt met schuldgevoelens over de gewelddadige situatie, wat samen met het loyaliteitsgevoel en vooroordelen binnen de maatschappij zorgt voor het verzwijgen van de problematische situatie. Dit zorgt er op zijn beurt ook voor dat slachtoffers zich zullen terugtrekken vanuit de maatschappij en het contact met de omgeving gaan vermijden. Hetgeen hier net werd beschreven zal voor isolement zorgen, terwijl het net belangrijk is om over de situatie te kunnen praten, zodat het wordt opgemerkt en er iets aan kan gedaan worden.

Emotionele klachten

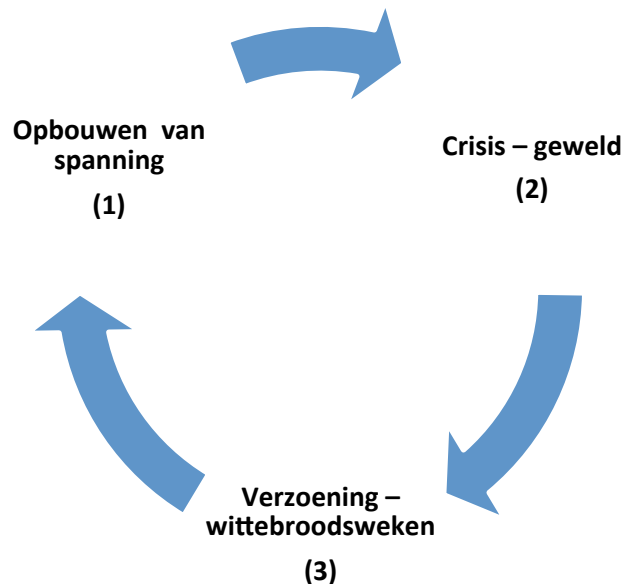
Slachtoffers van partnergeweld zullen zichzelf niet op de eerste plaats zetten en de eigen grenzen en behoeften steeds verleggen om nieuwe confrontaties met de partner te vermijden. Dit zorgt voor een gevoel van onveiligheid, stress, neerslachtigheid, woedeaanvallen of een minderwaardigheidsgevoel. Het idee hebben dat je er niet in slaagt om een succesvolle relatie te onderhouden, kan het zelfbeeld ernstig aantasten en op termijn leiden tot apathie en totale weerloosheid ten aanzien van de gewelddadige partner.

3.1.5 De relatiedynamiek van partnergeweld

Partnergeweld kan vergeleken worden met een vicieuze cirkel; zowel slachtoffer als dader zitten in een vast stramien waardoor zij zelf geen zicht meer hebben op de situatie. Het is belangrijk om dit weer te geven, aangezien de omgeving niet altijd weet waarom beide partijen bij elkaar blijven. Ook is dit de basis voor de gedragsverandering die zal besproken worden in het volgende deelhoofdstuk.

De spiraal van het geweld

Zoals in het werkmapje van vzw Pandora wordt omschreven (2000, p. 21-22), bestaat er een cyclus in partnergeweld die ervoor zorgt dat beide partners in deze situatie verzeild geraken. Dit boekje richt zich vooral naar vrouwelijke slachtoffers.

Opbouwen van spanning

Slachtoffer en pleger bouwen een patroon op van woordenwisselingen, schelden, uitdagen en dreigen. Hierbij is er sprake van onenigheid zonder oplossing, waardoor de spanning ondraaglijk wordt. Belangrijk is de controle over deze spanning.

Crisis-geweld

Deze fase staat gelijk aan de ontwikkeling van een machtsstrijd. In de poging de controle te behouden/terug te winnen, wordt degene die geweld gaat gebruiken zo woedend dat hij/zij zich niet meer kan beheersen. Dit leidt tot een aanval waarvan de dader daarna ook geschokt is en ontkent wat hij/zij gedaan heeft.

Verzoening- wittebroodsweken

Shock, ontkenning, ongeloof en schaamte. De pleger voelt zich schuldig en tracht de relatie weer goed te krijgen. In deze fase wordt een aantal zinnen vaak gezegd/herhaald: “Het gebeurt nooit meer”, “Ik was mezelf niet”,..

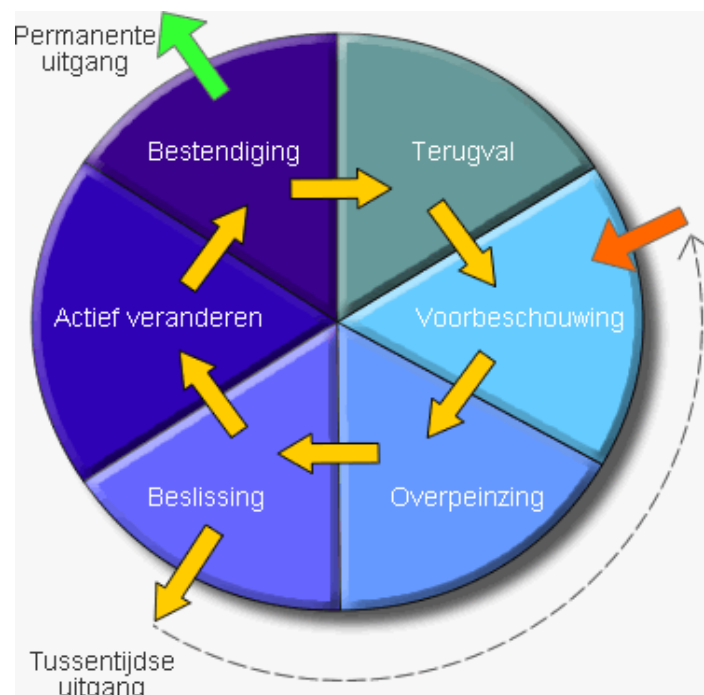
3.1.6 Partnergeweld en gedragsverandering

Wanneer iemand het slachtoffer wordt van partnergeweld, voelt hij/zij zich geïsoleerd in het eigen functioneren. Ook de dader zit vast in een patroon en het is moeilijk om dit te doorbreken, aangezien velen nog niet beseffen welk gedrag zij stellen.

Om het patroon te doorbreken wordt in de hulpverlening wel eens motivationele gespreksvoering gebruikt. Deze methodiek werd door Prochaska en DiClemente oorspronkelijk gebruikt voor verslavingsproblematieken, maar volgens Helen Blow (s.d, online) kan dit ook een oplossing bieden voor personen die het slachtoffer worden/ werden van partnergeweld.

Gedragsverandering gebeurt volgens 6 stadia en is geen lineair proces met een duidelijk begin en eindpunt, maar een circulair proces. Tijdens elke fase is het mogelijk dat de persoon terugvalt in een vorige fase of in het oude gedrag. Veranderen is dikwijls twee stappen vooruit en één stap achteruit en de hulpverlener mag de cliënt hierin niet forceren (Vlaamse Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, 2007, online).

Aangezien er hulpverlening bestaat voor slachtoffers en daders of beide samen, kan gedragsverandering gebruikt worden voor beide vragende partijen.

Stap 1: De voorbeschouwing

Hierbij ziet de persoon het probleem nog niet in, je zou deze fase met andere woorden kunnen omschrijven als de ontkenningfase. De omgeving is zich vaak des te meer bewust van wat er gaande is. De cliënt gaat eerder hulp zoeken onder druk van de omgeving.

Stap 2: Overpeinzing

De cliënt is er zich van bewust dat er iets niet klopt. Hij/zij begint te denken, weegt de voor- en nadelen op van het gedrag die hij/zij stelt en wat het andere gedrag (waar men naartoe zou streven) als positieve en negatieve kanten heeft.

Stap 3: Beslissing

Er wordt een keuze gemaakt. Dit vormt de fase tussen het nadenken en effectief stellen van het gedrag. Bij partnergeweld kan dit bijvoorbeeld zijn dat de cliënt de beslissing neemt om het volledige contact te verbreken met de andere partner.

Stap 4: Actie

Een beslissing alleen is niet voldoende, het moet namelijk omgezet worden in actieve ondernemingen.

Stap 5: Bestendinging

Het is belangrijk om je gedrag die je voorop gesteld had ook te blijven behouden. Als dit lukt, bevind je je in deze fase.

Stap 6: Terugval

Natuurlijk is het bij partnergeweld zo dat het slachtoffer vaak terug keert naar de partner die het (fysieke, emotionele,..) geweld gebruikte. Deze terugval wordt gezien als een belangrijk leermoment om de veranderingscirkel opnieuw te doorlopen, zodat het probleemgedrag kan ontleed worden om meer inzicht te krijgen.

3.1.7 Als het slachtoffer de dader verlaat...

Wanneer het slachtoffer een einde maakt aan de “gewelddadige” relatie, kan het gebeuren dat de partner geen reactie of weerstand biedt, maar in de meeste situaties zal de partner woedend worden, het idee hebben dat hij/zij de macht kwijt is en overgaan tot stalking. Hier moet wel duidelijk gesteld worden dat stalking niet altijd en alleen een gevolg is van het beëindigen van de “gewelddadige” relatie.

De grote groep van 'stalkers' kan men volgens Stomp Greetje onderverdelen in een aantal deelgroepen (2013, online) :

1. Na het verbreken van een relatie (grootste groep)
2. Mensen in de omgeving, zoals collega's, vrienden, burens; met andere woorden mensen waar je geen intieme relatie mee hebt
3. Mensen die je niet kent: komt vooral voor wanneer je een hoge status hebt, beroemd bent of onderwijs geeft

De medewerkers van Slachtofferhulp regio Gent (CAW Oost-Vlaanderen) geven vaak een aantal tips wanneer er een cliënt wordt aangemeld voor stalking;

1. Hou een schriftje bij waarin je alle acties van de stalker noteert
2. Reageer niet op de acties van de stalker
3. Dien telkens een klacht in; als het gaat om dagelijkse stalking, kan je de gegevens bundelen en éénmaal per week/maand ook een klacht indienen
4. Laat alle klachten bundelen onder hetzelfde PV-nummer

Stalken is net als partnergeweld strafbaar en wordt omschreven in artikel 442bis van het strafwetboek : "Hij/ zij die een persoon heeft belaagd terwijl hij of zij wist of had moeten weten dat hij/zij door zijn gedrag de rust van die bewuste persoon ernstig zou verstoren, wordt gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot twee jaar en met een geldboete van vijftig euro tot driehonderd euro of met één van die straffen alleen. Tegen het in dit artikel bedoelde misdrijf kan alleen vervolging worden ingesteld op klacht van de persoon die beweert te worden belaagd." (Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, 2013, online).

3.1.8 Besluit

Partnergeweld is een begrip waar je heel veel informatie over kan vinden. Wat mij enorm opviel, was dat er weinig te vinden was over mannen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Wanneer ik literatuur raadpleeg betreffende partnergeweld, zie ik vaak dat vrouwen in de slachtofferrol worden geplaatst. Het boek ' In de schaduw van het geweld' is een voorbeeld waarin mannen automatisch in de benadeelde positie worden gesteld. Mannen zijn vaker het slachtoffer van psychisch partnergeweld, een verdoken soort van partnergeweld. Ellen Goovaerts (2005, online) schreef haar scriptie omtrent psychisch partnergeweld en zij zegt dat de meeste mannen dit slachtofferschap niet erkennen omdat ze niet voor 'onmannelijk' versleten willen worden. Dit gaf mij dan ook de aanzet om bij het praktijkonderzoek een man te interviewen, zodat ik zelf kon ervaren wat die man nu net denkt over partnergeweld en de uiting ervan.

Verder wordt partnergeweld weergegeven als een vicieuze cirkel, die heel moeilijk te doorbreken is. De omgeving van een slachtoffer vraagt zich soms wel eens af waarom hij/zij bij de partner blijft en daar geeft die relatiedynamiek (cirkel) een antwoord op. Daarnaast kan je ook een antwoord vinden bij de gevolgen die partnergeweld teweegbrengen bij het slachtoffer; het sociaal isolement en de emotionele klachten tonen aan dat de band met de omgeving klein tot nihil is en dat het slachtoffer de dader altijd op de eerste plaats zal zetten.

Dit globale beeld van wat partnergeweld inhoudt, is wel belangrijk om verder te kunnen naar het volgende hoofdstuk, namelijk partnergeweld en de ontwikkeling van kinderen. Ik vind het persoonlijk belangrijk, omdat je niet kan kijken naar wat het doet met de kinderen, als je niet weet hoe de opvoeders/ouders hierop reageren.

3.2 Partnergeweld en de ontwikkeling van kinderen

Aangezien mijn onderzoek gaat over wat het effect van partnergeweld op kinderen kan zijn, is een hoofdstuk omtrent de ontwikkeling van een kind onmisbaar. Het kind werd in de onderzoeksopzet omschreven als een verdoken slachtoffer en om aan te tonen dat partnergeweld wel degelijk effecten heeft op kinderen, schrijf ik volgend hoofdstuk. Op die manier worden mensen bewust gemaakt van het feit dat kinderen wel reageren op het 'geweld' thuis en dat dit ook wel gevolgen kan hebben voor de toekomst van het kind wanneer er niet wordt geïntervenieerd.

Er zijn verschillende manieren waarop het kind kan te maken hebben met het geweld dat tegenover één van de ouders wordt gebruikt. Het is niet altijd zo dat een kind rechtsreeks getuige is van wat er zich afspeelt in het gezin. Wel kunnen zij ermee geconfronteerd worden, doordat zij bijvoorbeeld de letsels zien die werden toegebracht aan hun ouder. Wanneer zij getuige zijn van het geweld, kan dit ook op verschillende manieren; zij kunnen oog- of oorgetuige zijn. Als **ooggetuige** ziet men dat de ouder wordt geslagen, geschopt of uitgescholden. Wanneer zij **oorgetuige** zijn, is dit het bijhorende geluid dat zij enkel waarnemen. Beiden hebben een effect op het kind en daarom zal ik beschrijven op welke vlakken dit 'geweld' zich kan uiten bij een minderjarige, alsook wat sommige theorieën denken over partnergeweld en de betrokkenheid van kinderen (Baeten en Geurts, 2002, p.23).

3.2.1 Wat is ontwikkeling en ontwikkelingspsychologie?

Ontwikkelen is een deel van de menselijke natuur. We groeien, veranderen, leren allerhande nieuwe dingen, ... Kortom ontwikkeling wordt volgens Stryuven e.a omschreven als :” Het veranderen van de aanwezige structuur” (2009, p. 13).

Ontwikkeling is zoveel meer dan zomaar een verandering van de aanwezige structuur, het is namelijk:

*Een levenslang proces,
Van aan de conceptie tot de dood,
Geen momentopname,
En niet herhaalbaar.*

Hoe ontstaat ontwikkeling nu eigenlijk? Komt dit uit de genen van de vorige generatie? Of is dit eerder iets wat wordt meegenomen uit observatie en beleving van de omgeving? Struyven e.a (2009,p. 15-18) hebben hier een 4-tal factoren voor:

1. Nature

Hierbij legt men de ontwikkeling volledig bij de aanleg of de natuur waarmee het kind geboren wordt; dit zijn eigenschappen die je als kind vanaf de geboorte hebt meegekregen en die eigenschappen kunnen latent (nog onzichtbaar) of manifest (direct observeerbaar) aanwezig zijn.

2. Het milieu

Het woord zegt reeds zelf welke factor hier van belang is voor de ontwikkeling en dat is de omgeving of het milieu.

3. De zelfbepaling

In voorgaande theorieën wordt er niet gekeken naar welke inbreng een persoon zelf kan hebben bij de eigen ontwikkeling, vandaar als derde factor: de zelfbepaling of de eigen vrije keuze.

4. De gulden middenweg

Eigenlijk is ontwikkelen geen keuze tussen de natuur of de opvoeding, maar eerder een samenstelling van beide waarin de zelfbepaling ook een belangrijke rol krijgt. Met andere woorden, drie voorgaande factoren beïnvloeden elkaar en op bepaalde momenten in het leven kan een bepaalde factor een doorslaggevende invloed hebben.

Psychologie daarentegen betekent letterlijk de rede van de ziel; psyché: ziel, logos: rede. Het is namelijk "Een wetenschap die het innerlijke leven en het gedrag van de mens bestudeert." (Struyven, 2009, p.15). Deze wetenschap bestaat uit verschillende onderverdelingen en één daarvan is ontwikkelingspsychologie. "Deze bestudeert het gedrag, het denken en het beleven van mensen in verschillende levensfasen, vanaf de geboorte tot aan het einde van het leven."(Struyven e.a., 2009, p.15).

De ontwikkelingspsychologie wordt ingevuld door een aantal stromingen, waaronder het psychodynamisch perspectief, het behaviorisme, het cognitivisme, het evolutionair of ethologisch perspectief en het contextueel of ecologisch perspectief.

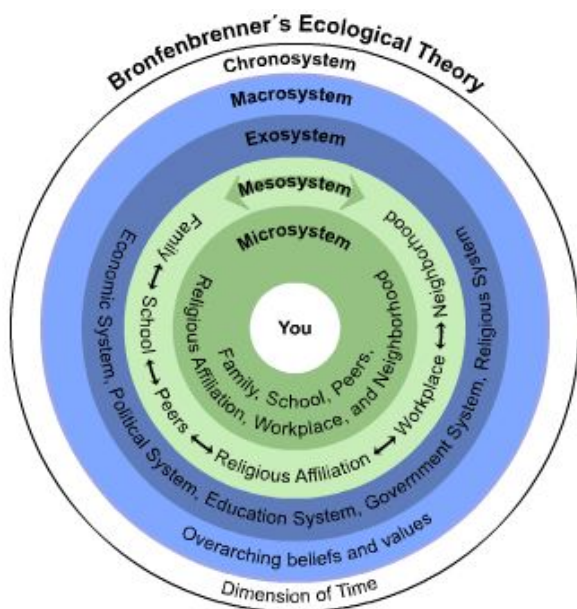
Naar aanleiding van mijn stelling worden het behaviorisme en het contextueel of ecologisch perspectief meer verdiept (Struyven e.a., 2009, p. 20-23):

1. Behaviorisme

Ontwikkeling wordt binnen deze stroming begrepen door de observatie van waarneembaar gedrag in relatie tot omgevingsstimuli. Hier wordt de aandacht gevestigd op het externe, namelijk het observeerbare gedrag dat uitgelokt wordt door prikkels uit de omgeving (cfr. sociale leertheorie). Door het uitoefenen van controle over de omgevingsprikkels kan het gedrag van personen aangeleerd of afgeleerd/afgezwakt worden. Gerelateerd met voorgaande is conditionering; belonen of bestraffen met als doel het aanleren van wenselijk gedrag.

2. Contextueel of ecologisch perspectief

Aanhangers van deze theorie zeggen dat je de ontwikkeling van een kind niet los kan zien van een complexe, sociale en culturele context. Hieraan wordt het bio-ecologische model van Urie Bronfenbrenner gelinkt, die de omgeving opgedeeld heeft in 5 niveaus, die gelijktijdig elk biologisch organisme beïnvloeden (Bronfenbrenner en Morris, 1998, p.993-1028) :

Micro-omgeving: De directe omgeving

Vb. Het gezin, vrienden en de leerkracht

Mesosysteem: Relaties tussen mensen in microsystemen

Vb. Familie, vrienden van vrienden, medeleerlingen en andere leerkrachten

Exosysteem en organisaties: De invloed van sociale groepen en instituties waar een kind niet direct in contact mee staat

Vb. Instituties (scholen en kerken) en de plaatselijke overheid of lokale media

Chronosysteem: Historische gebeurtenissen en veranderingen (Struyven e.a., 2009, p. 22-23)

Veranderingen in één van de delen, kan een effect hebben op de andere delen.

3.2.2 Reacties en gevolgen van kinderen op partnergeweld

3.2.2.1 Reacties

leeftijd	Mogelijke reacties op partnergeweld
0-2 jaar	Niet goed groeien Gedrag: Veel huilen Eet -en slaaproblemen Lusteloosheid
2-6 jaar	Angstig en schrikachtig Last van hoofdpijn en buikpijn (psychosomatische klachten) Opvallend druk/stil Agressief naar leeftijdsgenoten
6-12 jaar	Tegendraads gedrag Tegenvallende resultaten op school Terugtrekken, afwezig zijn en snel boos worden
12- ouder	Spijbelen of andere schoolproblemen Vandalisme Weglopen Drug- en alcoholgebruik

De reacties die een kind heeft als slachtoffer van partnergeweld kan zich op verschillende manieren uiten, namelijk door te internaliseren of externaliseren (Baeten en Geurts, 2002, p. 45-46).

Aangezien ik me toespits op kinderen met de leeftijd van 6 tot 8 jaar, zal ik een aantal van bovenstaande voorbeelden van die leeftijdsgroep koppelen aan de twee verschillende uitingen.

Een voorbeeld van internaliseren kan zijn dat het kind zich terugtrekt; dat betekent dat het kind zijn/haar reacties naar binnen richt.

Een voorbeeld van externaliseren kan zijn dat het kind tegendraads gedrag stelt; dit betekent dat het kind zijn/haar reacties op de buitenwereld richt.

3.2.2.2 Aannemen van een rol

Een kind heeft verschillende reacties wanneer hij/zij het slachtoffer wordt van partnergeweld en zoals je hierboven ziet kan dit een inbreuk zijn op de ontwikkeling van het kind. Andere mogelijke reacties van kinderen op deze gebeurtenis zijn onder andere het aannemen van een welbepaalde rol.

Helen Blow heeft het in een Brochure (Steunpunt Algemeen Welzijnswerk) betreffende partnergeweld over 5 rollen die het kind mogelijks kan aannemen na het vaststellen van partnergeweld bij zich thuis :

1. Het helpende kind
2. Het lastige kind
3. Het kind dat zich terugtrekt
4. Het kind in coalitie met het slachtoffer
5. Het kind in coalitie met de pleger (controle)

Deze reacties kunnen plaatsvinden wanneer het kind oorgetuige, ooggetuige, getuige van de gevolgen of zelf ook het slachtoffer is. Het wordt duidelijk dat het kind in kwestie een bepaalde houding zal aannemen of kant van het conflict gaat kiezen. Het kind kan de slachtofferrol aannemen, maar evengoed ook actief betrokken zijn in het plegen van geweld.

3.2.2.3 Gevolgen van partnergeweld op korte en lange termijn

Baeten en Geurts beschrijven op beide termijnen welke effecten partnergeweld kan teweeg brengen (2002, p.47-50).

Korte termijn

1. Scala aan emoties

Dit kan gaan om kwaadheid ten opzichte van de dader, het slachtoffer en zichzelf. Andere emoties kunnen bezorgdheid, angst en kwetsbaarheid zijn.

2. Isolatie

Wanneer er op het thuisfront geweld is –in welke vorm dan ook- zal het kind bang zijn om kinderen uit te nodigen bij zich thuis. De omgang met anderen zal ook stroever verlopen en deze kinderen beschikken over minder vaardigheden om problemen in relaties op te lossen.

3. Tweeledige beïnvloeding van schoolprestaties

Sommige kinderen kunnen een achterstand hebben op school, terwijl anderen het net heel goed kunnen doen. Kinderen die goed presteren doen bijvoorbeeld extra hun best om waardering op school te krijgen of storten zich op het huiswerk om de thuissituatie te kunnen vergeten.

4. Psychosomatische problemen

Dit betekent dat het kind pijn aanwijst of voelt zonder aanwijsbare reden, zoals buik –of hoofdpijn.

Lange termijn

1. Aanpassingsmoeilijkheden

Op langere termijn kan dit heel wat gevolgen met zich meebrengen. Door je als kind terug te trekken in jezelf of een fantasiewereld, kan dit zorgen voor de vervreemding van leeftijdsgenoten, omdat hij/zij zich anders gedraagt.

2. Onderminning zelfgevoel

Kinderen kunnen zich schamen omdat ze niet over het vermogen beschikken om iets aan de situatie te doen en dit kan zorgen voor een laag zelfbeeld naar de toekomst toe.

3. Post-stresssymptomen

Deze worden nog uitvoerig beschreven onder de verschillende theorieën betreffende het kind en partnergeweld.

3.2.2 Andere belangrijke factoren voor de ontwikkeling van het kind binnen partnergeweld

Volgens Hilde Genetello (2014, online) is niet alleen de aanraking met het conflict een beïnvloedende factor op het gedrag en de geest van het kind, maar er zijn nog een aantal zaken belangrijk, zoals:

- Leeftijd van het kind
- Ernst van de feiten
- Duur van de feiten
- De betekenis die het kind geeft aan de feiten
- Plicht tot geheimhouding
- Weerbaarheid van het kind

Het is niet alleen van belang om beschermende factoren aan te spreken of veiligheid te creëren, het kind heeft ook nood aan benoeming van de feiten die zich afspeelden of nog steeds voordoen. Als ouder is het belangrijk om taal te geven aan wat er gebeurt en er moet ruimte gemaakt worden om het kind aan het woord te laten. Vaak zijn er heel veel emoties aanwezig bij het kind waar de ouder zich niet van bewust is, omdat het kind dit uit in gedrag, zoals bijvoorbeeld schoppen, slaan, alleen in een hoekje zitten en dergelijke meer. Er wordt vaak gedacht dat het aan de leeftijd ligt of dat het gewoon een lastig kind is, terwijl die gedragingen wel degelijk signalen zijn naar de ouder en de omgeving.

3.2.3 Theorieën betreffende partnergeweld en de ontwikkeling van kinderen

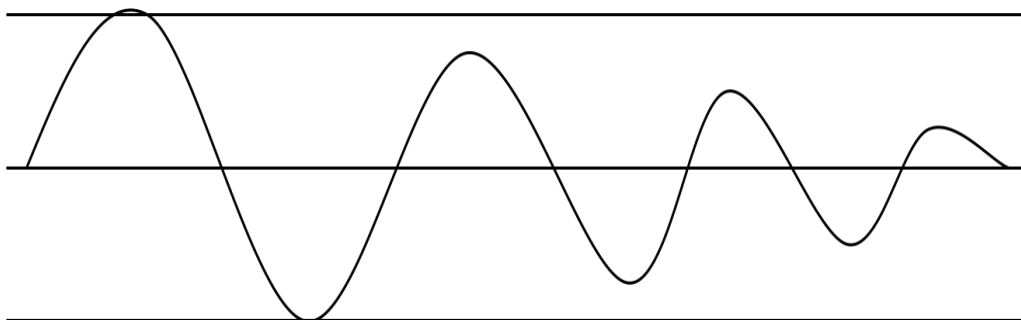
Partnergeweld heeft automatisch gevolgen op de ontwikkeling van het kind. De manier waarop het kind dit zal beleven hangt natuurlijk af van de duur en de ernst van de feiten, hoe dader en

slachtoffer hiermee omgaan, of dit bespreekbaar wordt gesteld ten opzichte van het kind en welke betekenis het kind hier zelf aan geeft. Hieronder zullen een aantal theorieën worden uitgewerkt (Baeten en Geurts, 2002, p. 23):

Hechting is een belangrijk gegeven binnen een gezin en die zal omwille van het partnergeweld volledig anders verlopen dan wanneer dit niet het geval zou zijn. Een veilige hechting met de verzorgers stelt dat kinderen vertrouwen krijgen in hun eigen mogelijkheden en dat ze de gelegenheid hebben om de beheersing van hun impulsen geleidelijk aan te ontwikkelen. Wanneer er sprake is van huiselijk geweld, wordt de hechting van de kinderen met de opvoeders bedreigd, aangezien het slachtoffer van partnergeweld niet in staat is om bescherming en veiligheid te garanderen (Baeten en Geurts, 2002, p.23).

Het kind krijgt niet enkel een hechtingsprobleem, maar ontwikkelt ook een trauma dat een negatief effect kan creëren op het dagelijks functioneren. De **traumatheorie** wordt ook vaak gebruikt bij de dienst Slachtofferhulp (Hulpverlening CAW- Slachtofferhulp Gent) om aan de cliënten te kunnen tonen wat er nu net gebeurt in onze hersenen. Wanneer er zich een dreigende situatie voordoet, zullen mensen automatisch vechten of vluchten, het is een soort van oerinstinct. De traumatheorie zegt dat wanneer deze dreigende- of gevaarlijke situatie aanhoudt en er geen mogelijkheden zijn of geweest zijn om dit te verwerken, er een ernstige ontregeling in het verdedigingssysteem kan ontstaan. Dit kan symptomen van posttraumatische stress vertonen, zoals bijvoorbeeld angst, herbeleving, schrikachtigheid, vermijding, irritatie (Baeten en Geurts, 2002, p.23).

Posttraumatische stress is een mogelijke reactie op een beleefde traumatische ervaring. Als partnergeweld op een bepaald moment een einde neemt, kan de verwerking van de stress van start gaan. Een normaal verwerkingsproces verloopt op een manier van ups en downs (zie onderstaande afbeelding) met afwisseling van herbeleving en vermijding. Er staat geen termijn op dit verloop en dit hangt allemaal af van de persoon en de situatie waarin hij/zij verwickeld zat, maar wat het wel kan aanwijzen is dat de verwerking problematisch wordt wanneer een kind/volwassene verstrikt geraakt in een eentonig herbeleven of vermijden.

(afbeelding: chamilo hogent, 2014, online)

3.2.4 Besluit

Partnergeweld kan enorme gevolgen teweegbrengen bij kinderen en dit niet alleen op korte, maar ook op langere termijn. Deze gevolgen kunnen een mogelijke indicator zijn tot het plegen van geweld of het zich blijven opstellen als slachtoffer in latere relatiebanden. Ik zeg dit, omdat er in de literatuur te lezen is dat kinderen vaak minder sociale vaardigheden hebben of zich vaker gaan afsluiten van de buitenwereld. Als hieraan geen aandacht wordt besteedt, kan dit in de toekomst voor het kind ook wel problemen geven. Een slachtoffer die ik geïnterviewd heb naar aanleiding van mijn praktijkonderzoek, vertelde me dat zijn moeder vroeger het slachtoffer was van partnergeweld. Hij heeft zelf ook vaak slagen gekregen, omdat hij het opnam voor zijn moeder wat hij nooit zal vergeten. Vandaag de dag zal hij op verbaal of fysiek vlak ook weinig initiatief nemen en is hij reeds slachtoffer geweest van partnergeweld en stalking, waarover in het praktijkonderzoek meer.

Het hierboven aangehaalde voorbeeld geeft goed weer hoe belangrijk de hulpverlening en het verwerken in een vroeg stadium is voor een kind. Door geen aandacht te geven aan de verwerking van het trauma, kan het kind verstrikt geraken in een herbeleving of vermijding, wat gevolgen kan hebben op langere termijn.

Vandaar dat dit hoofdstuk ook heel belangrijk is voor mijn onderzoek; ouders/opvoeders zien vaak niet dat het kind 'last' heeft van de problemen op het thuisfront en zoals nog aan bod zal komen, kan het kind in de meeste gevallen pas een begeleiding krijgen wanneer één van de ouders of een vertrouwenspersoon naar de hulpverlening stapt (zeker op een jonge leeftijd). Ouders, opvoeders, vrienden, kortom iedereen moet gesensibiliseerd worden over wat partnergeweld inhoudt en wat de gevolgen zijn voor een kind, zodat er een bewustwording is en de stap dan ook eerder – rekening houdend met personen die nog steeds de stap niet durven zetten- gezet kan worden naar de hulpverlening.

3.3 Hulpverlening voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld

Heel belangrijk bij partnergeweld, is de manier waarop een kind wordt aangemeld, aangezien dat ook bepaald hoe de hulpverlening zal verlopen en welke wending dit zal nemen voor het kind. Dit kan op een aantal manieren van aanmeldingen, die beschreven staan in het boek –Boos als een draak- van Hilde Genetello (2006, p.13-20).

Het kind kan aangemeld worden omdat de ouder(s) reeds aangemeld of in behandeling zijn, het kind wordt aangemeld voor een andere problematiek of het kind wordt aangemeld nadat het aan een vertrouwenspersoon over het geweld vertelde. Deze 3 verschillende aanmeldingen tonen aan dat er heel wat belang wordt gehecht aan signalering.

Net omdat de problematiek de laatste jaren steeds meer bespreekbaar wordt gesteld zijn er heel wat instanties die zich inzetten voor het taboethema 'partnergeweld'. Van een telefoonlijn betreffende geweld in het gezin tot een website die het thema nog eens extra in de kijker zet.

De website www.partnergeweld.be werd gelanceerd in november 2013 en richt zich tot iedereen die met partnergeweld in contact komt. Dit werd opgedeeld in 5 categorieën:

1. Slachtoffers die zich niet bewust zijn van de problematiek
2. Slachtoffers die beseffen dat ze met partnergeweld te maken hebben
3. Kinderen en jongeren van wie één van de ouders partnergeweld pleegt
4. Getuigen of naasten
5. Daders van partnergeweld

Zoals reeds duidelijk wordt, is dat het niet enkel slachtoffergericht is, maar ook aandacht geeft aan de daders van partnergeweld. Het is dan ook een website die informatie geeft over wat partnergeweld is en dit doen ze niet enkel aan de hand van informatie, maar ook door het gebruik van getuigenissen (1712, 2013, online).

Deze website is voor jongeren en kinderen een ideale oplistings van de organisaties waar zij terecht kunnen met hun probleem. Op die manier wordt er ook ruimte gegeven aan het kind/de jongere om zelf een stap te kunnen zetten naar de hulpverlening en die het best ook zo laagdrempelig mogelijk is.

Hieronder zullen dan ook een aantal organisaties besproken worden die zich inzetten voor problemen waarmee kinderen kampen, zoals ondermeer het slachtoffer zijn van partnergeweld. Deze worden niet uitvoerig besproken, omdat een aantal van deze diensten ook aan bod komen in het praktijkonderzoek.

Zoals reeds eerder gezegd biedt **Slachtofferhulp** emotionele ondersteuning en begeleiding, informatie en advies, administratieve ondersteuning aan kinderen, jongeren en volwassenen die het slachtoffer werden of getuige waren van een misdrijf, nabestaanden van zelfdoding en betrokkenen bij een verkeersongeval, alsook de getuigen. Er wordt ook doorverwezen naar een andere dienst, wanneer er wordt opgemerkt dat een andere dienst beter kan helpen en tenslotte geven hulpverleners van Slachtofferhulp vorming en coaching aan ouders, leerkrachten en hulpverleners die een kind of een jongere opvangen die een schokkende gebeurtenis heeft meegemaakt (Slachtofferhulp Gent, 2014). **Cel Partnergeweld** biedt onthaal, consult en begeleiding aan koppels die in een vroege fase van het probleemproces een antwoord zoeken op signalen van partnergeweld (CAW, 2014, online).

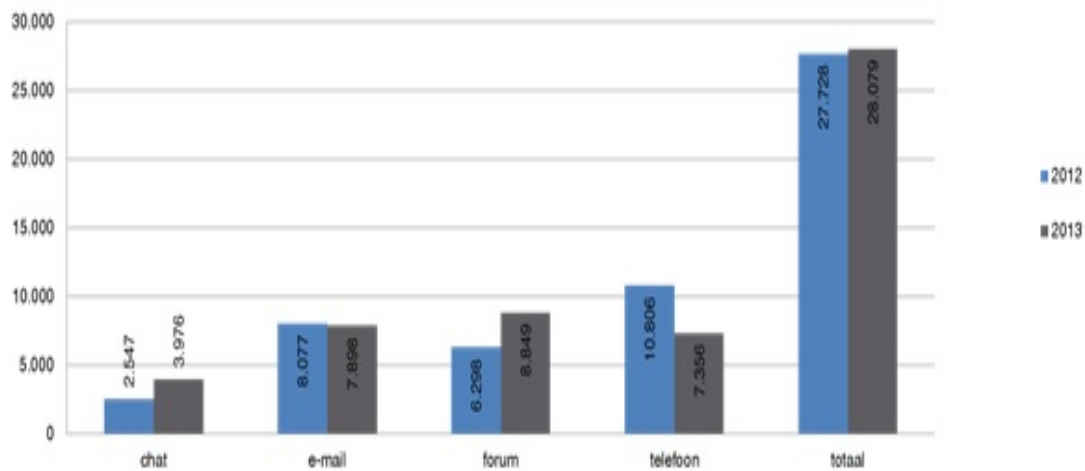
Ik beschrijf deze twee diensten hier heel kort, aangezien zij al een aantal keer aan bod komen in mijn bachelorproef.

3.3.1 De kinder –en jongerentelefoon ‘Awel’

De kinderen/jongeren maken het meeste gebruik van de digitale media en daar wordt via de hulpverlening ook op ingespeeld. Het is tenslotte de bedoeling dat de hulp zo laagdrempelig mogelijk is.

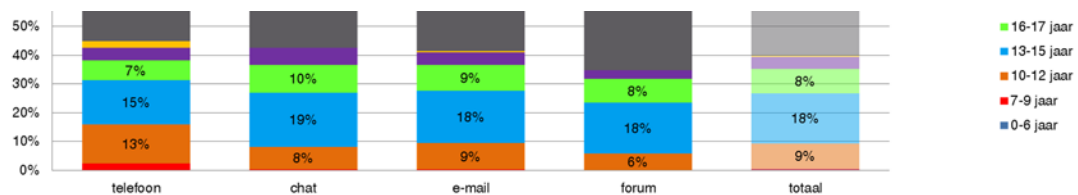
De Kinder- en jongerentelefoon ‘Awel’ is een telefonische methode om de jongeren of kinderen te kunnen bereiken. Het voordeel hieraan is dat er niet moet betaald worden om te bellen en dat de nummer (102) niet verschijnt op de telefoonrekening. Wanneer er geen gsm of huistelefoon in de buurt is, kan er ook gechat worden met een hulpverlener en vice versa.

aantal contacten

Zoals duidelijk te zien is, is er een stijging te vinden bij het forum en de chat als middel om hulpverlenende gesprekken te voeren (awel, 2014, online).

In het jaarverslag (Awel, 2014, online) staat een grafiek die bij elk kanaal weergeeft door welke leeftijdsgroep deze wordt bereikt. Wat direct opvalt, is dat de kinderen van 9 jaar en jonger niet vaak voorkomen in de grafiek. Wel is de leeftijdsgroep 7-9 jaar op te merken bij het kanaal telefonie en het kan eventueel zijn dat ‘Awel’ nog meer kinderen van die leeftijd bereikt, maar dat kan niet met alle zekerheid worden gezegd, aangezien de leeftijden meestal ongekend blijven.

3.3.2 Het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

Ook het Vertrouwenscentrum voor kindermishandeling kan ingeschakeld worden als hulpverlener bij deze problematiek. Zoals eerder reeds omschreven wordt partnergeweld als een mishandeling gezien voor het kind wanneer hij/zij dit rechtstreeks meebeleeft. Het VK is dan ook een partner inzake mishandeling van kinderen.

“Het Vertrouwenscentrum beschouwt kinderen die getuige zijn van geweld als mishandelde kinderen. Zij zijn slachtoffer van emotionele mishandeling. Getuige zijn is even traumatiserend als zelf mishandeld worden. De kinderen groeien op in een heel vijandig klimaat, zijn constant angstig en leven in onveilige relaties. Ook heel jonge kinderen zijn vatbaar voor emotionele spanningen. Ze weten niet juist wat er gebeurt als er wordt geroepen en getierd, maar ze reageren wel op de stress in het gezin. Ze reageren bijvoorbeeld prikkelbaar.”, aldus Stien Cleeren (VIVA-SVV, 2010, online).

Het VK werkt vrijwillig, maar niet vrijblijvend; met ander woorden wanneer hulpverlening binnen het niet-justitiële kader onmogelijk is en de fysieke en/of psychische integriteit van het kind gevaar loopt, het VK de verantwoordelijkheid moet nemen om het parket (justitie) aan te spreken.

De medewerkers van deze organisatie begeleiden gezinnen met betrekking tot een aantal vormen van mishandeling (Vertrouwenscentrum, 2009, online):

- Lichamelijke mishandeling
- Emotionele mishandeling
- Seksueel misbruik
- Verwaarlozing
- Institutionele en structurele mishandeling

Kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld worden gelijkgesteld met emotionele mishandeling (cfr. praktijkonderzoek). Dit kan een aantal gevolgen hebben, waaronder: een laag zelfbeeld, schijnvolwassenheid, slaapstoornissen, depressie, angst, faalangst en zelfmoordneigingen.

3.3.3 Tele-Onthaal

Ook **Tele-Onthaal** is een organisatie die zich inzet voor allerlei vragen, zoals depressie, zelfdoding, zwangerschapskeuze, verdriet, partnergeweld en dergelijke meer. Dit doen zij aan de hand van een telefonisch onthaal (106) of chat-gesprekken. Alles is volledig anoniem –het nummer wordt niet vermeld op de telefoonfactuur- en de hulpvragen worden beantwoordt door anonieme vrijwilligers.

3.3.4 Stalking Alarm

Stalking Alarm (vroeger Telealarm) wordt hier beschreven, omdat het een initiatief is van de Stad Gent en het installeert een alarm voor personen die het slachtoffer zijn van ernstige en

levensbedreigende stalking door de ex-partner. Om de veiligheid van die personen te garanderen wordt een alarm geïnstalleerd, die overigens gratis is bij positief advies van de commissie (Stad Gent, 2014, online).

Om aanspraak te kunnen maken op dit personenalarm, moet er aan een aantal voorwaarden voldaan worden:

- Slachtoffer zijn van stalking door ex-partner
- Beschikken over een telefoonaansluiting
- Wonen of verblijven in politiezone Gent
- Geen vrijwillige omgang meer hebben met ex-partner
- Na elke alarmering klacht neerleggen bij de politie.

Zoals reeds eerder vermeld, wordt stalking het meest gepleegd door ex-partners. Dit is dan ook de reden waarom Stalking Alarm wordt beschreven in de bachelorproef. Ik zou nog een aantal zaken betreffende de doorverwijzing willen weten, zoals bijvoorbeeld wanneer een kind hulp nodig heeft voor de verwerking van dit trauma, vandaar dat deze dienst ook zal beschreven worden in het hoofdstuk: praktijkonderzoek.

Er komen bij de dienst Slachtofferhulp geregeld verschillende aanvragen binnen om een interview af te leggen met een medewerker en dit maal kwam er een studente Criminologie die haar onderzoek deed omtrent de diensten van Stad Gent, waaronder Stalking Alarm. Zij vroeg zich ook af wat de hulpverlening nu denkt over de installatie van Telealarm en mijn stagebegeleider die het gesprek voerde, was enthousiast over dit initiatief. Na het interview die plaats vond op 3 maart 2014, heb ik als stagiair een aantal telefoons gekregen (Telefoonpermanentie Slachtofferhulp, 30 april 2014) met de vraag of een cliënt van Stalking Alarm een begeleiding kan krijgen van ons. Samenwerking tussen beide diensten is hier wel aanwezig.

3.3.5 1712

1712 is een hulplijn die elke burger kan inschakelen bij vragen over geweld, misbruik en kindermishandeling. Oorspronkelijk zou deze lijn uit een vast team bestaan, maar vanaf mei 2014 moeten verschillende diensten -waaronder Slachtofferhulp, Cel Partnergeweld, Ouderenmisbehandeling en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling- zich inzetten voor deze lijn. Sinds april 2014 worden tijdens de teamvergaderingen van Slachtofferhulp Gent allerhande praktische zaken geregeld betreffende organisatie van het nummer 1712.

Deze lijn is veelomvattend en kan veel vragen van de burger beantwoorden. Een aantal vragen worden beschreven op de website van 1712 (2014, online), waaronder;

Maak je zelf geweld mee?

Ben je bezorgd om iemand anders of zit je met een vermoeden van geweld?

Heb je ooit geweld meegemaakt en zit het je nog altijd dwars?

Ben je bang dat je soms je zelfbeheersing kwijt raakt en iemand ongewenst pijn doet?

Doe je mee met een groep pesters en voel je je daar schuldig over?

Dit nummer is dagelijks te bereiken tussen 9 en 17 uur, gratis en het nummer verschijnt niet op de telefoonrekening.

Net zoals alle andere hulpverleningsdiensten, heeft 1712 ook een aantal taken die worden beschreven op de website (1712, 2014, online):

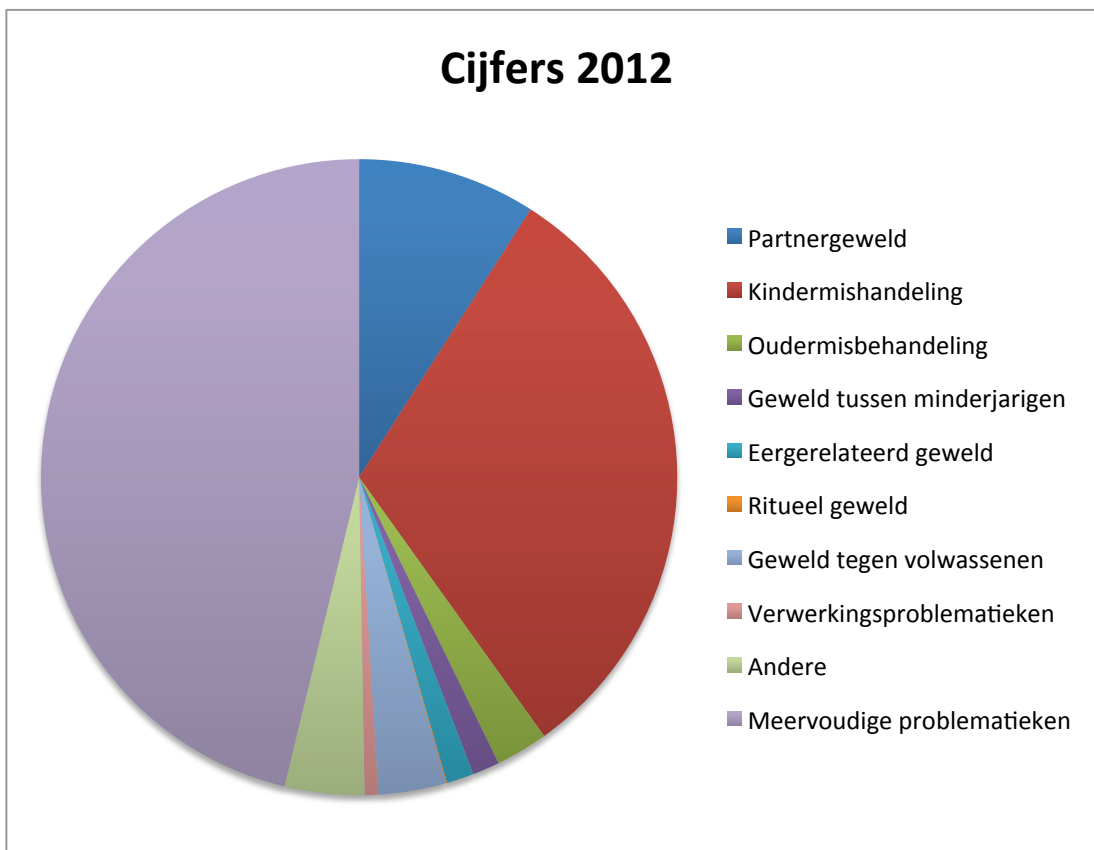
1. Luisteren naar wat de beller wil vertellen
2. Informatie geven over de betekenis van geweld en misbruik en over hulpverlening en justitie hieromtrent
3. Het geven van advies
4. Samen met beller inschatten van risico's van de situatie en van de acties die kunnen ondernomen worden. De beller beslist zelf, tenzij de situatie gevaarlijk is.
5. Doorverwijzing naar een Centrum Algemeen Welzijnswerk, een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of een andere dienst
6. Afspreken voor een hercontactname

1712 bestaat reeds sinds maart 2012 en in 2013 lanceerde Minister van Welzijn - Jo Van Deurzen- een aantal cijfers over welke doelgroepen er reeds werden bereikt gedurende het eerste jaar (1712, 2013, online). In volgende grafiek kunt u zien dat meervoudige problematieken het meest worden aangemeld. Er zijn ook heel wat mensen aangemeld die vragen of problemen hebben betreffende partnergeweld, namelijk 9,2 %. De tweede grootste groep gaat over kindermishandeling en kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld, worden hiermee gelijkgesteld. Dit kan aantonen dat partnergeweld en de kinderen die hiervan het slachtoffer zijn, heel vaak worden aangemeld bij de dienst 1712.

1712 bestaat nog maar sinds maart 2012 (1712, 2013, online) en gezien de korte periode is het moeilijk om een evolutie of evaluatie te vragen bij medewerkers/hulpvragers. Hieronder worden reeds een aantal cijfers gegeven wat betreft het doelpubliek, maar aangezien er vanaf mei 2014 nieuwe medewerkers zullen zijn op de dienst (teamvergadering Slachtofferhulp Gent, 2014), kan dit

ook voor nieuwe indrukken zorgen. Daarom heb ik zelf het initiatief genomen om een dag 1712 mee te volgen op 22 mei 2014.

Elke dag wordt er van de verschillende diensten (Slachtofferhulp, Cel Partnergeweld, Ouderenmisbehandeling en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling) verwacht dat 2 medewerkers de lijn beantwoorden. De leiding van deze hulplijn wordt verspreid over 2 medewerkers waarvan er steeds 1 aanwezig is. Aangezien ik als stagiair mee was, waren er 4 hulpverleners voor 2 lijnen. 1712 wordt heel veel gecontacteerd voor vragen van 1207, omdat veel mensen beide nummers verwarren. Ook wordt nog niet frequent gebeld naar 1712.

3.3.6 Besluit

De dienstverlening die hierboven beschreven werd, is heel recent. De enige uitzondering is Slachtofferhulp, dat reeds bestaat sinds 1985 en in 1999 samen met andere diensten gefusioneerd werd tot het Centrum Algemeen Welzijnswerk (Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, 2014, online). Het CAW is ook de eerste instantie die werkt rond kinderen, via de kinderwerking Slachtofferhulp, welke niet werd beschreven omdat zij tijdelijk stil ligt (cfr. praktijkonderzoek – CPG).

De laatste jaren zijn er dus heel wat organisaties ontstaan die zich inzetten voor kinderen en jongeren die willen praten over bepaalde problematieken of onbeantwoorde vragen. Dat betekent dat er ook meer aandacht was voor deze doelgroep, waardoor er nu steeds meer organisaties ontstaan.

Wat mij ook opvalt, is dat ondanks het feit dat er veel organisaties ontstaan betreffende hulpverlening voor kinderen en jongeren, er toch nog heel weinig is voor hen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Dit zal meer tot uiting komen in het praktijkonderzoek, waarbij ik een aantal organisaties interview, maar als ik dit globaal beeld bekijk, is er heel veel algemene hulpverlening, maar weinig specifieke.

Het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling is naar mijn mening wel de belangrijkste partner wat betreft partnergeweld en kinderen. Maar sinds de hertekening van het jeugdlandschap door het Decreet Integrale Jeugdhulp dat in oktober 2013 als pilootproject (definitieve start maart 2014) van start ging (jongerenwelzijn, 2014, online), hebben zij een dubbel mandaat, wat heel wat extra werk teweeg brengt. Ook wordt er verwacht dat medewerkers van deze dienst wekelijks de lijn van 1712 op zich nemen van mei 2014 en dat kan er wel voor zorgen dat de hulpverlening in het gedrang komt. Ik heb in november 2013 een interview gedaan voor het vak jeugdhulpverlening en toen bleek reeds dat zij niet goed wisten hoe dat dubbel mandaat op een kwalitatieve manier uit te voeren. Nu deze telefoonlijn ook nog wordt bijgevoegd, denk ik dat zij nog meer met de handen in het haar zitten.

1712 is een hulplijn voor elke vorm van geweld en misbruik. Ik heb de werking een dag kunnen meevolgen en het viel me op dat er weinig werd gebeld. De telefoons die binnenkwamen, waren gericht naar 1207. Ook andere collega's van Slachtofferhulp (teamvergaderingen Slachtofferhulp, mei 2014) brachten dit aan als ervaring van de 1712-lijn. Dit toont aan dat er verwarring is bij mensen, wat voor een kleinere instroom kan zorgen.

3.4 Wetgeving betreffende partnergeweld

Wetgeving is een basis waarop de samenleving draaiende blijft en uiteraard zorgt dit er ook wel voor hoe de politie, hulpverlening, onderwijs en dergelijke meer zich zullen organiseren. De wetgeving zal hier even kort aangehaald worden om een beeld te geven van wat er nu door de wet vaststaat betreffende partnergeweld.

3.4.1 Wetten

Partnergeweld is strafbaar en wordt in **art. 410** van het **Strafwetboek** omschreven als: "Indien de schuldige in de gevallen omschreven in de artikelen 398 tot 405, de misdaad of het wanbedrijf pleegt tegen zijn vader, moeder of andere bloedverwanten [in recht opgaande lijn of in de zijlijn tot de vierde graad], wordt de minimumstraf bedoeld in die artikelen verdubbeld in geval van gevangenisstraf en met twee jaar verhoogd in geval van opsluiting. Hetzelfde geldt ingeval de schuldige de misdaad of het wanbedrijf heeft gepleegd tegen zijn echtgenoot of de persoon met wie

hij samenleeft of samengeleefd heeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft of gehad heeft.”

In het **strafwetboek** stond in **art. 458 bis** oorspronkelijk dat wanneer iemand vaststelt dat er een misdrijf wordt gepleegd op een minderjarige of persoon die kwetsbaar is ten gevolge van zijn leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek, de procureur des Konings moet op de hoogte gebracht worden als dit een ernstig gevaar is voor de fysieke en/of psychische integriteit of de bedoelde persoon dit niet kan beschermen.

Dit geldt ook voor personen die gebonden zijn aan een beroepsgeheim. En vanaf 1 maart 2013, wordt partnergeweld bij het artikel gevoegd.

De **wet van 15 mei 2012 betreffende het tijdelijke huisverbod in geval van huiselijk geweld**, kan worden opgelegd door de Procureur des Konings om de gewelddadige partner uit huis te zetten, maar deze is aan een aantal voorwaarden gekoppeld (Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, 2013, online):

1. Enkel meerderjarige personen kunnen uithuisgeplaatst worden.
2. Het gevaar moet *ernstig en onmiddellijk* zijn, wat betekent dat de uithuisplaatsing niet kan gebeuren indien er enkel een toekomstig gevaar is.
3. Men kan enkel uithuisgeplaatst worden indien het gaat om een *gezamenlijke verblijfplaats* van de uithuisgeplaatste en degene die in gevaar gebracht wordt. Het begrip ‘verblijfplaats’ is ruimer dan de officiële woonplaats en vereist enkel enige vorm van duurzaamheid.

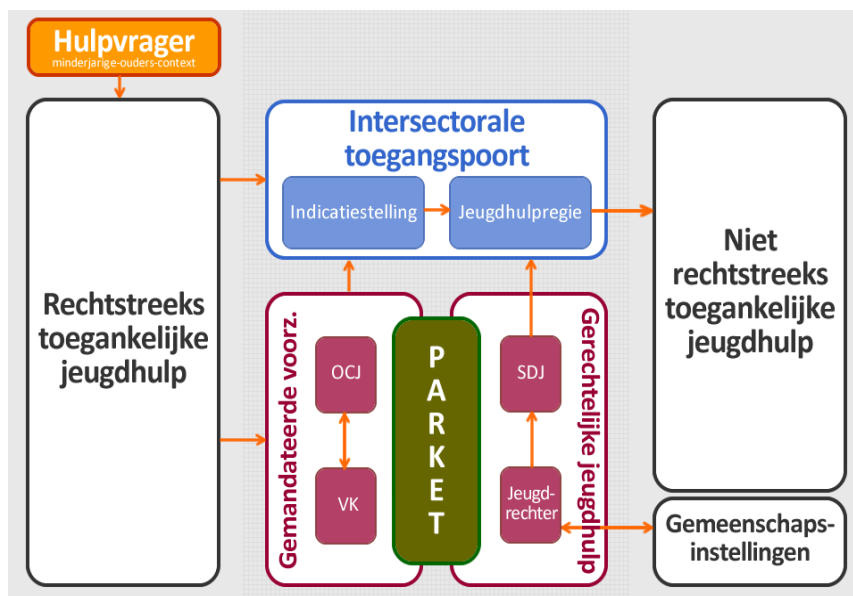
3.4.2 Decreet Integrale Jeugdhulp

Sinds september 2013 werd een pilootproject opgericht om de Integrale Jeugdhulp te introduceren in Oost-Vlaanderen met als bedoeling het te integreren in alle provincies vanaf maart 2014.

Het Decreet hertekent de organisatie van de jeugdhulp met als doel dat elke minderjarige die ondersteuning nodig heeft zo snel mogelijk de juiste hulp vindt (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, 2007, online).

De oprichting van de intersectorale toegangspoort moet ervoor zorgen dat er een duidelijke scheiding is tussen de rechtstreeks en de niet-rechtstreeks toegankelijke hulp (Integrale Jeugdhulp, s.d, online). Op die manier zal eerst de rechtstreeks toegankelijke hulp (waaronder de brede instap en de probleemgebonden diensten) moeten uitgeput worden, alvorens men een vraag kan stellen achter de toegangspoort. Die vraag kan aan de hand van een A-document of een M-document.

Een A-document wordt opgesteld voor een vraag van hulp achter de poort door een hulpverlener met akkoord van de ouders. Een M-document daarentegen wordt door de hulpverlener ingevuld wanneer er hulp nodig is achter de poort, maar de ouders niet akkoord zijn. Hierbij moet de hulpverlener afwegen hoe noodzakelijk de vraag is vooraleer het document wordt ingevuld.

afbeelding (Agentschap Jongerenwelzijn, 2014, online)

3.4.3 Nationaal Actieplan

Er zijn reeds 4 nationale actieplannen die ervoor zorgen dat er steeds meer aandacht en organisatie is voor personen die het slachtoffer zijn van geweld, wat later meer wordt toegepast op partnergeweld. Deze worden beschreven op de website van partnergeweld (Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, 2013, online).

Het eerste Nationaal Actieplan inzake de strijd tegen geweld op vrouwen dateert van 2001 (2001-2003) en richtte zich op een aantal domeinen, waaronder:

- Geweld binnen een koppel
- Geweld op het werk
- Mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting
- Asielbeleid
- Internationale betrekkingen en ontwikkelingsamenwerking

Na evaluatie over het eerste Nationaal actieplan, kwam men tot een nieuw plan (2004-2007) waarin men zich enkel en alleen richt tot de strijd tegen partnergeweld.

Niettegenstaande zij zich tot één doelgroep richtten, waren er wel een aantal strategische doelstellingen in het tweede Nationale Actieplan, zoals:

- Maatregelen inzake sensibilisering, bijvoorbeeld: affiches en folders verspreiden
- Maatregelen inzake vorming, bijvoorbeeld: vorming van huisartsen
- Maatregelen inzake preventie, bijvoorbeeld: wittelintjescampagne
- Maatregelen inzake bescherming/opvang, bijvoorbeeld: het verbeteren van de opvang van slachtoffers

Een evaluatie zorgt altijd voor meer specificering in de nieuwe aanpak, vandaar dat in 2008 het derde Nationaal Actieplan ontstond met nog meer specifieke doelstellingen:

- Adequate aanpak van daders
- Bescherming van slachtoffers en kinderen die getuige zijn
Een deeldoelstelling hiervan is de opvang en begeleiding van kinderen die getuige en/of slachtoffer zijn van geweld
- Coördinatie tussen de verschillende betrokken instanties
- Het informeren en sensibiliseren van de bevolking in het algemeen

Tenslotte is er dan nog het tot nu toe laatste Nationaal Actieplan, namelijk het vierde met opnieuw een aantal doelstellingen:

- Ontwikkelen van kennis en het verbeteren van inzicht in de problematiek
- Informeren en sensibiliseren rond partnergeweld
- Voorkomen en opsporen van partnergeweld
- Verzekeren van hulp aan slachtoffers en een aangepaste opvolging van daders van partnergeweld

3.4.4 Omzendbrieven: COL3/2006 en COL4/2006

Het parket heeft een aantal algemene richtlijnen opgesteld met betrekking tot het optreden van de politie inzake intrafamiliaal geweld en de contacten met het parket, gebaseerd op de omzendbrieven COL3/2006 en COL4/2006. Deze worden beschreven in een evaluatierapport van de dienst voor strafrechtelijk beleid (2010, online).

COL3/2006 geeft een definitie weer van intrafamiliaal geweld en de extrafamiliale kindermishandeling, de identificatie en de registratie van de dossiers door de politiediensten en parketten.

COL4/2006 heeft betrekking tot het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld.

In de omzendbrieven wordt speciale aandacht gericht naar de bescherming van de kinderen, aangezien zij ook het slachtoffer zijn van partnergeweld.

Er zijn hierbij twee voorschriften voor de politie en parketten:

- Vaststellen of er kinderen aanwezig zijn
- Als er kinderen aanwezig zijn moet er gekeken worden naar wat de consequenties van het geweld op de kinderen zijn of kunnen zijn

Als er kinderen aanwezig zijn, dient de afdeling Gezin-Jeugd bij het parket ingelicht te worden.

3.4.5 Besluit

De wetgeving betreffende partnergeweld breidt telkens meer uit en het wordt ook steeds specifiek. Ik heb me beperkt in de wetgeving, omdat deze omvangrijk is en niet prioritair voor mijn onderzoek, maar ik heb wel meer gelezen dan wat hier beschreven staat. Als ik het derde Nationaal Actieplan las, zag ik dat het Instituut voor de Gelijke van Vrouwen en Mannen -die het plan opstelt- tot de conclusie kwam dat er eigenlijk niet veel hulp is voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Het is goed dat zij dit opmerken, maar ik vraag me daarbij af waarom het zo lang moet duren om tot zulke vaststelling te komen? Waarom blijven zulke belangrijke personen zo lang in de schaduw staan? Aan de doelstellingen die worden opgesteld, wordt altijd een praktisch deel gekoppeld, namelijk hoe zij de doelstelling tot uiting gaan brengen. Als je het pdf-document betreffende het Nationaal Actieplan -dat in 2008 werd opgesteld- zou lezen, kan je zien dat er eigenlijk niet veel praktijk wordt opgesteld voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld (Instituut voor de Gelijke van Vrouwen en Mannen, 2013, online). Een aantal zaken die zij letterlijk aanhalen worden hieronder beschreven:

“De evaluatie-enquête van de omzendbrief Col 4/2006 wees op het ontbreken van bijzondere aandacht voor de kinderen die getuige en/of slachtoffer zijn van intrafamiliaal geweld. De opvolging van de kinderen blijft onvoldoende door het gebrek aan middelen als ze in opvangcentra verblijven.”

“Kinderen die dergelijke situaties hebben meegemaakt, moeten posttraumatische opvang krijgen en begeleid en gevolgd worden in de instantie waar zij verblijven. De kwaliteit van de opvang die zij onmiddellijk na de feiten krijgen speelt een cruciale rol in hun verdere ontwikkeling.” (Instituut voor de Gelijke van Vrouwen en Mannen, 2013, online).

Wat wel als positief aanzien kan worden, is dat de leemtes steeds worden aangehaald, wat op zich aanleiding kan geven tot een betere organisatie.

3.5 Partnergeweld en de rol van de politie

Politie, justitie en de hulpverlening zijn drie belangrijke schakels wat betreft partnergeweld, vandaar dat deze ook worden beschreven in mijn literatuurstudie. Politie is vaak het eerste aanspreekpunt wat betreft partnergeweld, vandaar dat het wel belangrijk is om deze te beschrijven. Aangezien ik mij toespits op de hulpverlening, zal ik de toelichting van de politie beknopt houden.

3.5.1 Korte toelichting

De politie wordt als eerste geconfronteerd met de daders en slachtoffers van partnergeweld. Vaak wordt een slachtofferbejegenaar naar de plaats gestuurd om het slachtoffer bij te staan.

Wanneer er nieuwe wetten, koninklijke besluiten en decreten worden gesloten, zal de politie moeten toezien of deze regels/normen worden nageleefd.

Voor slachtoffers van misdrijven, waaronder partnergeweld, zijn er drie instanties die specifieke begeleiding verzorgen. **Slachtofferbejegenaars** zijn een deel van de politie (Stad Gent, 2014, online). Zij hebben het eerste contact met de slachtoffers en zullen wanneer nodig een aantal hercontactnames verzorgen. Als slachtoffers het gevoel hebben dat deze korte begeleiding niet voldoende is, worden zij doorverwezen naar de Dienst **Slachtofferhulp**. Slachtofferhulp zal deze slachtoffers opbellen om uit te klaren welke hulpvraag zij hebben en als het slachtoffer een behoefte heeft die Slachtofferhulp kan invullen, dan start er een begeleiding (politie, 2014, online).

Zoals reeds eerder besproken worden slachtoffer en dader doorverwezen naar Cel Partnergeweld wanneer beiden nog steeds een affectieve band met elkaar hebben en dat willen behouden.

Als het slachtoffer nood heeft aan juridisch advies, kan hij/zij ook terecht bij **Slachtofferonthaal**, een dienst gevestigd in het gerechtsgebouw van het gerechtelijk arrondissement waar de klacht werd ingediend (Federale Overheidsdienst Justitie, 2013, online).

3.5.2 Taken van de politie inzake partnergeweld

De politie in het arrondissement Gent heeft een **samenwerkingsakkoord** met Slachtofferhulp om de bevroegde slachtoffers in te lichten over wat Slachtofferhulp kan bieden. Wanneer de persoon in kwestie contact wenst met de dienst, moet de politie een fax zenden naar Slachtofferhulp (Weliswaar, 2012, online).

Niet alleen de slachtofferbejegenaar, maar ook de beroepsagent wordt betrokken bij deze problematiek; zij moeten namelijk een **proces-verbaal** opstellen wanneer er een oproep of vaststelling is. Ook zal de politie beslissen wanneer een situatie al dan niet gevaarlijk is om de Procureur des Konings in te lichten die een **uithuisplaatsing** van de dader kan vorderen.

De belangrijkste taak van de politie is om de **secundaire victimisatie** te **vermijden**. Wanneer je slachtoffer wordt van een misdrijf, ben je primair gevictimiseerd en het is aan de politie om te luisteren naar het slachtoffer en erkenning te tonen (politie, 2014, online). Dit is niet alleen een taak van de politie, maar ook van alle andere instanties die contact hebben met slachtoffers van een misdrijf.

3.5.3 Politie en hulpverlening

De politie wordt vaak geïnformeerd door hulpverleningsinstanties omtrent de werking en doorverwijzing naar hen. Op donderdag 15 mei 2014 mocht ik samen met de teambegeleider van Slachtofferhulp een vorming geven aan de maatschappelijke recherche. Daar waren ook andere diensten aanwezig, waaronder Cel Partnergeweld, het Crisisteam, het JAC, CAW Onthaal. Om op een informele manier vorming te geven werd die middag een speeddating met hulpverleningsinstanties georganiseerd. De maatschappelijke recherche werd verdeeld over verschillende tafels en de organisaties verschoven elke 20 minuten van tafel. De bedoeling was dat elke organisatie zich

voorstelde en dat de maatschappelijke recherche daarna de tijd kreeg om een aantal vragen te stellen. De vorming werd hartelijk onthaald en de politie hoopt nog zulke aangename informatiemomenten te krijgen. Dit wordt hier even aangehaald, omdat het wel belangrijk is dat de politie een goed zicht heeft op de hulpverlening die er bestaat en wat zij precies doen.

3.5.4 Besluit

De politie is een belangrijke instantie inzake slachtoffers van partnergeweld. Zij zijn degene die ter plaatse komen of je op het bureau ontvangen om een proces-verbaal op te maken. Secundaire victimisatie vermijden is een belangrijke taak van de politieagent en ik hoor nog vaak van slachtoffers (Slachtofferhulp Gent, 2014) dat zij niet zo vriendelijk zijn ontvangen door de politie. Dat is uiteraard de perceptie van een aantal personen, wat dus niet met zekerheid kan gezegd worden. Natuurlijk is het idee van het slachtoffer hierover wel heel belangrijk, aangezien zij degene zijn die het niet zouden mogen aanvoelen, vandaar dat ik het wel even aanhaal.

Het samenwerkingsakkoord tussen de politie en Slachtofferhulp zorgt voor een grote instroom van ons cliënteel en toch voel je als medewerker van Slachtofferhulp dat niet alle personen onze dienst bereiken. Ik denk dat dit een gegeven is dat moeilijk te staven valt, tenzij je aan alle slachtoffers die een aangifte bij de politie doen een vragenlijst overhandigt en je de cijfers van onze dienst hiernaast legt. Ik denk ook dat dit een feit is dat je nooit zal kunnen wegwerken, maar tijdens het speeddaten heb ik er wel gebruik van gemaakt om de verantwoordelijke van de maatschappelijke recherche aan te spreken en dit te melden. Hij is zich hier ook van bewust, aangezien Politie Gent weinig feedbackbrieven van Slachtofferhulp ontvangt –wanneer Slachtofferhulp een doorverwezen cliënt van een politiezone krijgt, moet er een feedbackbrief verzonden worden naar die zone- en hij zal proberen om zijn agenten nog meer aan te spreken betreffende doorverwijzing naar Slachtofferhulp. Zulke contacten zorgen er dus voor dat wat als negatief ervaren wordt, kan bekeken en aangepast worden.

Wat als positief aanzien kan worden, zijn de overlegmomenten tussen de politie en de hulpverlening –waaronder de welzijnsteams- die ervoor zorgen dat er meer begrip ontstaat voor beide kanten van het verhaal (welzijnsoverleg gent, 2014, online). Ik heb deze niet uitgeschreven in het literatuuronderzoek (cfr. politie en hulpverlening), aangezien ik het hoofdstuk over politie beknopt wou houden. De reden waarom ik de vorming met de maatschappelijke recherche wel aangehaald heb, is omdat ik hier een ervaring mee had en omdat ik ook wel zaken aangekaart heb die in mijn onderzoek van belang zijn (sensibiliseren).

3.6 Partnergeweld en de rol van scholen

Dat kinderen vaak vergeten worden als slachtoffer van partnergeweld, is reeds duidelijk omschreven en bewezen. Hulpverlening hiervoor is heel algemeen en het kan zijn dat kinderen/jongeren daar heel veel aan hebben, maar dan blijft de restgroep die de hulpverlening niet kan bereiken (wegens fysiek, materieel gebrek of onkunde gebonden aan de leeftijd) over. Kinderen met een leeftijd tussen 6 en 8 jaar vertoeven –net zoals alle andere kinderen tot 18 jaar- het meeste van hun tijd op school. Zouden leerkrachten of andere medewerkers voor deze leeftijdsgroep (en eventueel ook voor de andere leeftijden) een eerste lijn kunnen zijn voor leerlingen die het slachtoffer zijn van partnergeweld? Aangezien de taak van een leerkracht/groene leerkracht/leerlingenbegeleider zo divers is, wil ik eerst een beeld krijgen van wat deze medewerkers opnemen naast het zuivere lessenspakket.

3.6.1 Inleiding

De school is een plek om te leren, vriendschappen te ontwikkelen, jezelf als persoon te leren kennen, en zoveel meer.

Het onderwijs is enorm geëvolueerd en zo zie je dat de leerkracht niet alleen instaat voor het bijbrengen van informatie, maar ook een aanspreekpunt is. Ook is er aan elke school een CLB verbonden en er zijn interne groene leerkrachten, leerlingenbegeleiders en zorgcoördinatoren die je kan aanspreken over allerlei zaken.

Wanneer een kind kampt met problemen op het thuisfront, uit zich dit vaak in het schoolgebeuren: het kind kan agressief zijn, slechte resultaten behalen, zich terugtrekken en dergelijke meer (cfr. partnergeweld en de ontwikkeling van kinderen).

Goede relaties met leeftijdsgenoten zijn heel belangrijk (Struyven e.a. , 2009, p. 206-207). Deze worden gezien als een sociale leerschool en kunnen een compensatie betekenen voor andere problemen, zoals problemen thuis in het gezin. Dit toont aan dat niet alleen de school zelf een centrale figuur is, maar dat het naar school gaan en contact hebben met leeftijdsgenoten evenzeer van belang is. Om contact te kunnen hebben met leeftijdsgenoten, moet het kind wel over de nodige sociale vaardigheden beschikken, terwijl de problemen thuis die ontwikkeling net in de weg kunnen staan.

Kinderen moeten terecht kunnen bij een vertrouwenspersoon met vragen en onderwerpen die hij/zij wil bespreken. De leerkracht wordt ook wel aanzien als een begeleider van de leerlingen, maar waar moet hij/zij dan naartoe met de verhalen die leerlingen vertellen?

Dit zorgde voor het ontstaan van de groene leerkrachten waar het kind naartoe kan met allerlei problemen. Ook werd in Klasse (2000, online) een 3-lijnenmodel uitgewerkt die betrekking heeft op de begeleiding in een school.

Elke medewerker van de school heeft zijn/haar eigen verantwoordelijkheid in het proces van leerlingenbegeleiding en ieder persoon werkt dit ook uit vanuit zijn/haar eigen standpunt. Dit **begeleidingsmodel** geeft weer wie kan aangesproken worden wanneer een kind daar nood aan heeft.

Het **eerste aanspreekpunt** is de **leerkracht**, die wordt gezien als de spil van de leerlingenbegeleiding. Hij/zij staat het dichtst bij de leerling en heeft de grootste expertise wat betreft de drie begeleidingsterreinen: leren kiezen, leren leren en socio-emotionele begeleiding.

De leerkracht zorgt voor het persoonlijk welzijn van elke individuele leerling, observeert het groeiproces in de klas en het leefklimaat op de school en in de klas. Om de leerkracht hierin te kunnen ondersteunen is er een samenwerking met het CLB, onderwijsbegeleiding en nascholing noodzakelijk.

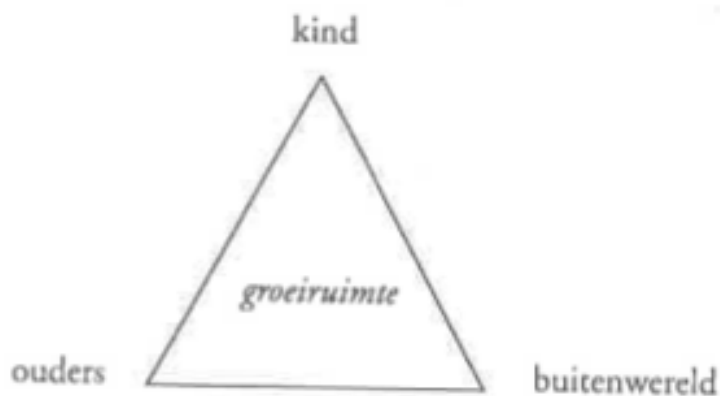
Op de **tweede lijn** staat **steun en advies van de leerlingbegeleider of zorgcoördinator** ten opzichte van de leerkrachten centraal. Hij/zij zal ondersteunen en adviseren vanuit de eigen deskundigheid en bij specifieke problemen zal hij/zij de leerling zelf begeleiden. Deze personen kunnen ook in groep of per cel optreden, zoals bijvoorbeeld: Cel Leerlingenbegeleiding.

Doorverwijzen naar externe diensten en het CLB, optreden als systeembegeleider van de leerlingenbegeleiding op school, instaan voor nascholing van de leerkrachten en vragen voor de aanpak van leermoeilijkheden in de vaklessen behoren tot het takenpakket van de leerlingbegeleider of de zorgcoördinator.

Op de **derde lijn** situeren zich de **externe diensten**, genaamd de specialisten. Deze zijn de hulpverlening en de organisaties uit het jeugdwerk. Het CLB heeft een draaischijffunctie, waarmee wordt bedoeld dat zij tussen de school en de externe diensten staan en zorgen voor de doorverwijzing.

3.6.2 De dynamische driehoek

De school is uiteraard niet de enige partner in de ontwikkeling van een kind, maar in samenspraak met de ouder(s). Van Mulligen, Gieles en Nieuwenbroek (2001, p.13-19) situeren beide verantwoordelijkheden in een dynamische driehoek.

afbeelding (Van Mulligen, Gieles en Nieuwenbroek, 2001, p. 14)

Binnen bovenstaande driehoek vinden vitale processen plaats die het leren en leven van een kind sterk beïnvloeden en net omdat deze constant in beweging zijn, spreekt men van “de dynamische driehoek”.

De buitenwereld kan gevuld worden door verschillende instanties of personen, waaronder een sportclub, dansschool, leraar, school en dergelijke meer. De belangrijkste invulling hiervan is de ‘school’ of ‘leraar’, een door de overheid verplichte vorm van contact met de buitenwereld. Aangezien deze verplicht zijn, moet er een consensus gevonden worden tussen de ouders, het kind en de school. Ieder heeft zijn eigen context en kijkt vanuit een eigen bril naar de werkelijkheid. Dit is op zich geen probleem, maar er moet binnen deze spanning een evenwicht gevonden worden, zodat de groeiomstandigheden van het kind optimaal zijn.

3.6.3 De leerkracht als schakel bij partnergeweld

Klasse voor leerkrachten heeft een artikel geschreven over het onderwerp ‘Partnergeweld’. Dit om leerkrachten bewust te maken van de verdoken problematiek.

“Partnergeweld lijkt een probleem uit de persoonlijke sfeer en wordt door de buitenwereld vaak toegedekt. Niemand wil zich moeien. Nochtans is het nooit aanvaardbaar. Vaak blijven de geweldsituaties elkaar opvolgen tot er hulp komt van buitenaf. Leraren zijn soms de enige volwassenen die een kind nog vertrouwt of bij wie het zich veilig voelt. Daarom zijn zij een belangrijke partner in de aanpak tegen geweld.” (klasse, 2011, online).

Zoals in het hoofdstuk omtrent de wetgeving werd besproken, is geweld tussen partners strafbaar. Ieder persoon die dit opmerkt is verplicht om hulp te bieden of in te roepen, maar het is niet verplicht om de politie in te schakelen; hulp bieden kan ook inhouden dat je luistert, helpt zoeken naar een oplossing, doorverwijst naar een CLB of gespecialiseerde dienst

“Als je de andere kant opkijkt, gaat geweld in het beste geval gewoon door. In het slechtste geval wordt het ernstiger”

(klasse, 2011, online)

en dergelijke meer. Als de persoon die het gevaar vaststelt geen actie onderneemt, is hij/zij strafbaar.

Niet elke leraar durft een gesprek over partnergeweld met het kind aan, omdat ze bang zijn dat ze de situatie erger zullen maken. Wanneer er niet wordt ingegrepen, gaat het geweld gewoon verder en er bestaat een kans dat het geweld erger wordt en frequenter voorkomt. Als een kind een overval gezien heeft, zal er hulp nodig zijn bij het verwerkingsproces en dit is zeker ook nodig bij partnergeweld, aangezien de dader iemand is van wie het kind houdt.

Klasse heeft een test opgemaakt om te zien hoe hulpvaardig scholen zijn voor hun leerlingen inzake geweld (klasse, 2011, online).

Stelling	Ja	neen
De deur staat voor ouders en leerlingen altijd open.		
De school neemt signalen van ouders en leerlingen ernstig.		
De school heeft een beleid en een plan van aanpak voor vermoedens of meldingen van geweld.		
Elke leraar engageert zich voor deze aanpak.		
De school werkt dat beleid uit met het CLB, de zorgcoördinator of leerlingenbegeleider ...		
Ouders en leerlingen weten wat er met de informatie uit de gesprekken gebeurt.		
Iedereen kent de afspraken over privacy.		
Verbaal of fysiek geweld (inclusief pesten) wordt nooit getolereerd.		
Alle vormen van geweld komen aan bod in de lessen, niet op één themadag.		

De school heeft aandacht voor preventie: weerbaarheid verhogen, aandacht voor waarden en normen.		
De school en het CLB hebben contacten met de wijkagent, het CAW (Centrum Algemeen Welzijnswerk), het VK (Vertrouwenscentrum Kindermishandeling).		

Hoe meer je 'ja' antwoordt, hoe hulpvaardiger je school is naar gezinnen die thuis met geweld te maken krijgen.

Volgens Klasse pak je geweld niet aan op een geweldloze themadag of in een les over relaties. Een ingebakken open schoolcultuur, waar luisteren vanzelfsprekend is en leraren en leerlingen elkaar helpen in moeilijke situaties, is een fundament waarop iedereen kan vertrouwen. Vandaar dat er ook een goed gestructureerd beleid wordt aangeraden dat leidt tot 3 voordelen (Klasse, 2000, online):

1. Geen paniekreacties

In de meeste situaties is er geen direct gevaar voor de leerling en met een goed schoolbeleid zullen leraren niet panikeren. Ze weten wat er verwacht wordt, op wie ze kunnen terugvallen, welke stappen ze moeten zetten en wat ze zeker niet moeten doen.

2. Alertheid

Geweld is iets waar een gezin niet graag mee naar buiten komt. Wanneer je als leerkracht sneller signalen opvangt, ben je vaak ook de eerste schakel om het geweld te doen stoppen.

3. Integrale aanpak

Integratie van waarden en normen over relaties binnen de relationele en seksuele vormingen op school.

Als leerkrachten niet weten hoe ze een situatie moeten aanpakken, heeft Klasse een aantal richtlijnen opgesomd die zij kunnen volgen, zowel voor leerlingen als ouders. Een leerkracht is niet gebonden aan beroepsgeheim (jeugdrecht, 2011, online), maar het is wel belangrijk dat hij/zij een aantal zaken in het achterhoofd houdt alvorens er actie wordt ondernomen, zoals het recht die ouders en leerlingen hebben op privacy (Klasse, 2011, online).

3.6.4 Doorverwijzen naar gespecialiseerde diensten voor partnergeweld

Wanneer moet een leerkracht of leerlingbegeleider doorverwijzen?

Als er moet doorverwezen worden voor logopedie of huiswerkhulp, ligt dit niet zo gevoelig voor de leerling en de begeleider. Problemen liggen soms veel dieper en de contextuele leerlingbegeleiding komt vaak in aanraking met de verhoudingen thuis, waarbij verwijzing vaak noodzakelijk is.

Er is namelijk een grens voor de begeleiding op school die bepaald wordt door 3 factoren (Van Mulligen, Gieles en Nieuwenbroek, 2001, 141-142):

- **Deskundigheid van de begeleider**

Veel zal afhangen van hoe gevormd of getraind de leerlingbegeleider of intern begeleider is en over hoeveel ervaring hij/zij beschikt.

- **Het doel en de taak van de school**

Binnen de school werken er pedagogisch- didactische deskundigen en geen therapeuten (die zich buiten de school wel bevinden), dus lijkt het over het algemeen onverstandig dat de leraar zich opstelt als therapeut. Het is wel moeilijk om een exacte grens te trekken tussen de counseling in het begeleidingsgesprek op school en therapie, aangezien ze elkaar een heel eind overlappen.

- **Het mandaat dat de begeleider krijgt van de school**

Dit omvat de regels, afspraken en gewoonten over leerlingbegeleiding, die in elke school op een andere manier worden ingevuld. Soms wordt in de afspraken aangeduid wanneer er moet doorverwezen worden en hoeveel tijd een leerlingbegeleider globaal mag besteden aan leerlingen, zodat er een garantie bestaat dat de leerlingbegeleider in principe beschikbaar is voor alle leerlingen.

3.6.5 Besluit

De school is een plaats waar kinderen het merendeel van hun wekelijkse tijd aanwezig zijn. Een leerkracht is dan ook voor vele kinderen een vertrouwenspersoon en in situaties waar een kind zich onveilig of niet gemakkelijk voelt thuis vanwege het geweld, kan dit gevoel van vertrouwen en veiligheid naar de leerkracht toe nog sterker aanvoelen.

Vandaar dat het toch wel belangrijk is dat een kind terecht kan bij iemand uit de school om zijn of haar verhaal eens te doen. Wat gebeurt er dan met kinderen die het verhaal niet zelf durven aan te kaarten? Of degene die nog te jong zijn om met deze problematiek op de proppen te komen? Als we de wetgeving strikt zouden volgen, moet ieder persoon hulp bieden of hulp in roepen wanneer

iemand gevaar loopt. Dit hoeft daarvoor geen drastische maatregel te zijn zoals een klacht indienen, maar een gesprek, doorverwijzing of een zoektocht naar oplossingen kan reeds zoveel betekenen.

Natuurlijk moet er eerst een signaal zijn en het is niet zo dat je dit taboe-onderwerp zomaar aan iedereen gaat vertellen.

Als ik me baseer op de literatuur die reeds bestaat, kan ik vaststellen dat scholen wel degelijk een eerstelijnsfunctie kunnen opnemen betreffende partnergeweld. Iedere school heeft zijn eigen cultuur en invulling van het beleid, waardoor de prioriteiten van problematieken en mogelijke aanspreekpunten anders georganiseerd zijn, maar het wordt ingevuld en dat is het belangrijkste. Wat wel niet werd vastgesteld, is de kennis van de sociale kaart bij scholen. Ik hecht hier wel belang aan, want als de vertrouwensmedewerker (leerkacht, leerlingenbegeleider, zorgcoördinator,..) van de school niet weet naar waar er moet doorverwezen worden in geval dit nodig is, blijft het verhaal zijn leven leiden binnen de schoolmuren. Uiteraard is het reeds een zet in de goede richting dat leerlingen hun verhaal kunnen doen op school, maar als er geen kennis is wat betreft hulpverlening, blijft de leerling op zijn honger zitten. Wat ook kan gebeuren is dat de leerling niet wil dat het wordt doorverteld of dat er iets aan gedaan wordt. Als vertrouwensmedewerker zal je ooit op een dag geconfronteerd worden met een echte hulpvraag waardoor je moet verwijzen naar hulpverlening en dan is het van belang om hiervan op de hoogte te zijn.

Omdat er geen gegevens/informatie gevonden is over de kennis van hulpverleningsinstanties bij het schoolpersoneel, speculeer ik wat er eventueel kan gebeuren als het niet zo is. Het is dus geen vaststelling, maar het zijn verschillende denkpatronen die ik volg.

3.7 Algemeen besluit literatuuronderzoek

Er zijn tal van initiatieven die zich inzetten voor kinderen en jongeren die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Maar wat gebeurt er met de doelgroep die niet wordt bereikt, zoals kinderen die nog niet op zichzelf naar de hulpverlening kunnen stappen of kinderen wiens ouders niet in de hulpverlening belanden en dus ook geen hulp krijgen? De school zou een goede speler in het veld zijn om te signaleren, maar dan rijst de vraag : "Moeten zij die verantwoordelijkheid wel nemen?". De school en in het bijzonder de leerkracht krijgen heel veel rollen toegeschreven en dan kan men stellen dat die signaalfunctie een zaak is waaraan zij niet willen deelnemen. Stel dat leerkrachten die functie wel op zich willen nemen; wat gebeurt er dan met het imago van het onderwijs en de hulpverlening? Want de hulpverlening wil zich zoveel mogelijk vrijwillig opstellen, maar op die manier komt zij eerder dwingend over. De school zou een plek moeten zijn waar kinderen plezier kunnen hebben en de angst voor het privéleven mag daar geen dwingende rol spelen. Ook is het zo dat kinderen onder een bepaalde leeftijdsgrens een akkoord nodig hebben van de ouder alvorens er hulp kan geboden worden, dus dat maakt de hulpverlening nog ingewikkelder en minder bereikbaar.

Het is wel zo dat wanneer het kind psychische of fysieke gevolgen van partnergeweld heeft en de ouder(s)/voogd niet akkoord gaan, je de deontologische code kan aanspreken voor noodsituaties (cfr. Vertrouwenscentrum Kindermishandeling). Natuurlijk is dit niet het ideale parcours wat betreft hulpverlening, vandaar dat er wordt geprobeerd om zoveel mogelijk binnen het vrijwillige te blijven. Het valt mij wel op dat er steeds meer aandacht komt voor de problematiek door middel van het plaatsen van een website die alles weergeeft over de problematiek, Klasse die zich inzet om de leerkrachten extra materiaal mee te geven en de wetgeving die steeds specifieker en strenger wordt.

4 Praktijkonderzoek

Het voorgaande literatuuronderzoek geeft weer wat er ooit werd vastgesteld door middel van verschillende onderzoeken. Ik kan mij deels baseren op wat voorgaanden hebben geschreven, maar als ik me enkel en alleen toespits op wat al werd geschreven, dan blijven we ter plaatse trappelen.

Vandaar het belang van de studie over de praktijk zoals zij nu is en zoals ik ze nu ervaar door wat mij wordt verteld.

Gezien mijn stelling, heb ik een aantal interviews afgenomen van slachtoffers (en één dader), hulpverleningsinstanties die mogelijks betrekking hebben op de problematiek en tenslotte ook een interview met de zorgcoördinator van een school.

Ieder persoon die ik interviewde, kreeg een informed consent waarin stond welk onderzoek ik voer. Ook werd hen namens mij en het document anonimiteit verzekerd, wat voor de geïnterviewde heel belangrijk kan zijn.

4.1 Interview met slachtoffers van partnergeweld

Ik wou een interview met een aantal personen die deze problematiek hebben ervaren, omdat dit toch wel een duidelijker beeld kan geven van wat dit nu net doet met mensen en welke effecten dit kan hebben voor de kinderen (als er kinderen zijn uiteraard). Een slachtoffer die ik interviewde, heeft opnieuw een relatie met de dader van het fysieke geweld en beide partijen vonden het interessant om elk hun eigen verhaal te doen. Op die manier kon ik zien hoe zij dit elk op hun eigen manier ervaren.

4.1.1 Voorbereiding

Het is niet evident om mensen te vinden die het slachtoffer zijn of waren van partnergeweld, net omdat dit nog steeds een taboe-onderwerp is en een collega op de dienst Slachtofferhulp vertelde me dat mensen confronteren met een traumatische ervaring, dit trauma opnieuw kan aanwakkeren (Liz Jacob, Slachtofferhulp Gent).

Ik ken iemand die jarenlang het slachtoffer was van partnergeweld en ik had haar op voorhand gevraagd of het een probleem zou zijn om haar te interviewen. Één interview is niet voldoende om bepaalde conclusies te kunnen trekken en toen ik haar contacteerde om mee te delen dat het niet zou lukken om één persoon te interviewen, zei ze me dat ze nog wel een aantal slachtoffers kent. Op die manier was de bal aan het rollen en ben ik toch tot een 7-tal interviews gekomen.

De personen die ik interviewde, hebben niet allemaal hetzelfde geslacht of leeftijd en elk op zich beleefden ze partnergeweld op een andere manier, wat mijn bachelorproef vanuit verschillende invalshoeken verbreedt.

Ik vermeldde vóór de aanvraag van een interview dat ik geen details of verhalen hoefde te weten, maar dat mijn vragen eerder gingen over de acties en reacties van hen, alsook wat zij weten van de hulpverlening.

Om deze mensen te interviewen heb ik eerst het grootste deel van mijn literatuuronderzoek volbracht, zodat ik op de hoogte was van wat het allemaal kan inhouden en op basis van het onderzoek heb ik dan ook mijn vragen gesteld.

Om vorm te geven aan de vraagstelling, heb ik me deels gebaseerd op het boek 'Boos als een draak' (Genetello, 2006, p. 14), omdat dit vragen zijn die de hulpverlener zou kunnen stellen en dat geeft een basis om een beeld te scheppen van de situatie en een goed verslag op te maken.

4.1.2 Interview met slachtoffers

Om een bepaalde structuur in de interviews te krijgen, werk ik mijn informatie uit volgens de relevantie ten aanzien van mijn bachelorproef.

4.1.2.1 Profiel slachtoffers

Slachtoffer 1: Vrouw, 42 jaar, 4 kinderen

Slachtoffer 2: Vrouw, 17 jaar, dochter van slachtoffer 1

Slachtoffer 3: Man, 43 jaar, 4 kinderen

Slachtoffer 4: Vrouw, 50 jaar, 5 kinderen

Slachtoffer 5: Vrouw, 44 jaar, 2 kinderen

Dader 1: Man, 42 jaar, 1 kind

Slachtoffer 6: Vrouw, 24 jaar, 3 kinderen

4.1.2.2 Slachtofferschap en hulpverlening

Slachtoffer 1:

Zij werd voor het eerst slachtoffer in 2001 en het betrof fysiek partnergeweld. Deze man was niet de vader van de 4 kinderen die zij heeft. Het slachtoffer is nog steeds bij die man, maar het geweld is enorm afgezwakt tot verbale agressie en intimidatie.

Zij kende wel enkele hulpverleningsinstanties, maar zij wou de hulp niet, uit angst dat ze haar kinderen zouden afnemen. Ooit is ze naar Slachtofferhulp geweest, maar die konden haar alleen doorverwijzen naar een vluchthuis, wat ze totaal niet zag zitten.

Slachtoffer 2

Haar moeder (slachtoffer 1) is gedurende 10 jaar het slachtoffer geweest van fysiek partnergeweld en het begon toen dit meisje 5 jaar was. Ze had graag iemand gehad waarmee ze kon praten, maar specifieke hulpverlening kent ze tot op de dag van vandaag nog steeds niet. De reden waarom de

geïnterviewde toen hulp wou, is omdat het moeilijk was om het trauma alleen te verwerken. De nachtmerries die toen de overhand namen, zijn reeds vermindert, maar ze zijn nog aanwezig.

Slachtoffer 3:

Deze man was vroeger als kind reeds het slachtoffer van partnergeweld. Zijn papa was fysiek enorm agressief ten opzichte van zijn mama en wanneer hij (slachtoffer) tussen beide kwam, kreeg hij ook slagen. 6-7 jaar geleden is hij het slachtoffer geweest van partnergeweld en een aantal weken geleden werd hij hardnekkig gestalkt door een ex-partner. Naar de hulpverlening is hij nooit gestapt; omdat hij niet wist dat er hulp was voor deze problematiek en ook uit angst voor wat anderen zouden zeggen. Wel is hij een aantal klachten gaan indienen bij de politie in verband met de stalking en zij hebben hem nooit voorgesteld om gecontacteerd te worden door Slachtofferhulp. De hulpverlening die hij zich nog herinnert van toen hij klein was, is De Schelp. Daar ging hij heen met zijn mama wanneer er enorme ruzie ontstond. Veel meer weet hij daar niet van.

Slachtoffer 4:

Zij is 12 jaar getrouwd geweest met een man die haar en haar 2 oudste zonen fysiek mishandelde. De dader van het geweld was ook de vader van de kinderen. Deze vrouw durfde haar kinderen niet altijd naar school sturen uit angst. Ook was ze bang om hulp in te roepen, omdat ze dacht dat haar kinderen zouden afgenomen worden. Specifieke hulpverlening voor deze problematiek kent zij niet.

Slachtoffer 5:

Deze vrouw is reeds 2 maal het slachtoffer geweest van partnergeweld; namelijk in haar huwelijk, waarin ze haar eerste kind kreeg en in haar relatie (reeds 20 jaar) met een man waarmee zij samen een dochttertje heeft. Gedurende de relatie van 20 jaar kreeg ze vaak slagen van haar partner, maar de laatste keer, heeft haar dochttertje van toen 5-6 jaar dit zien gebeuren. De man heeft hiervoor een celstraf gekregen en het dochttertje heeft een begeleiding gehad bij Slachtofferhulp. Dit is de enige hulpverlening die zij kent betreffende deze problematiek. Haar dochter zou recht op hulp gehad hebben van een instantie in Deinze (waarvan mevrouw de naam niet meer weet), maar de wachtlijsten waren zo lang dat haar dochter terecht kwam bij Slachtofferhulp. Zij is heel blij met de hulp die zij gekregen heeft voor haar dochter, want zij zelf had het moeilijk om op een neutrale manier te praten over 'papa' en het 'geweld' die hij pleegde. Na de celstraf hebben ze elkaar opnieuw gevonden en de relatie is nu veel beter.

Dader 1:

In 2011 pleegde hij partnergeweld bij slachtoffer 4 en na een gevangenisstraf wou hij opnieuw een relatie met haar. Hij heeft spijt van het feit dat zijn dochttertje dit allemaal heeft moeten zien. Hulpverlening betreffende het kind in de gevangenis kon niet, daar hij een contactverbod had met

beide. Dit was ook een voorwaarde om de gevangenis te verlaten, maar aangezien zij opnieuw een koppel vormen, moet hij daarvoor boeten door het dragen van een enkelband. Als er één dienst is die hem goed heeft ondersteund in de gevangenis, dan is het wel het Justitieel Welzijnswerk (CAW).

Slachtoffer 6:

Ze is reeds een aantal maal het slachtoffer geweest van fysiek partnergeweld, maar sinds 2010 wordt zij mentaal mishandeld door haar partner waarmee zij twee kinderen heeft. Ook heeft ze uit haar voorgaande relatie een kindje. 5 weken geleden heeft zij zichzelf laten opnemen in een PAAZ-afdeling, omdat de druk van haar partner te groot werd; ze kon het niet meer aan. Haar omgeving was op de hoogte dat het niet altijd goed ging tussen beide, maar nu merken zij dat het ernstiger is dan ze dachten. Ze zegt dat de kinderen niet veel last hebben van wat er gebeurt tussen mama en papa (het oudste kindje ziet de partner ook als een papa) en de opname betekent voor hen dat mama haar geluk belangrijk is. Er is nog steeds een relatie met de mentaal 'gewelddadige' partner, maar ze denkt er over om hier een einde aan te maken.

4.1.2.3 partnergeweld en de rol van scholen

Slachtoffer 1:

Ze stond wel vaker met een blauw oog aan de schoolpoort om haar kinderen op te halen en nooit heeft de school haar aangesproken. Haar oudste dochter reageerde wel enorm op de roddelende ouders aan de schoolpoort. Zij kwam heel vaak op voor haar mama en dit niet alleen tegenover de buitenwereld, zij belde ook de politie als de ruzie te hevig werd en zorgde ervoor dat de 3 andere kinderen veilig boven zaten. Volgens haar mag de school wel een rol opnemen betreffende deze problematiek, wat voor sommigen een eerste stap zou zijn naar hulp. Mevrouw vindt dat de school zou moeten signaleren aan de hulpverlening wanneer zij opmerken dat er sprake is van partnergeweld thuis. Als partnergeweld de bovenhand neemt, moet er ook gesignaleerd worden naar de politie.

Slachtoffer 2

Ondanks het feit dat ze graag hulp wou, heeft dit meisje de school nooit ingeschakeld. Ze vindt dat de school hierin een rol kan spelen door gesprekken te voeren, maar toch heeft ze nooit zelf de stap gezet. De geïnterviewde was bang dat ze haar zouden wegnemen van haar moeder.

Slachtoffer 3:

Als hij het slachtoffer was van fysiek partnergeweld, waren zijn kinderen daar niet van op de hoogte. Hij zag zijn kinderen maar tweewekelijks een weekend en dat was dan ook geen gespreksonderwerp. De stalking heeft hij wel samen beleefd met een aantal van zijn 4 kinderen en dit omdat de persoon die stalkte ook zijn kinderen lastig viel. De school is hier niet bij betrokken geweest, daar de meeste

van zijn kinderen niet meer studeren en degene die nog studeert (jongste zoon), heeft dit niet zo meegemaakt als zijn andere kinderen. Het slachtoffer vindt wel dat de school een actievere rol mag opnemen wanneer zij zulke zaken opmerken en dat zij zeker moeten signaleren wanneer dit ernstig is. Dit vertelde hij vanuit zijn ervaring als kind; toen kreeg hij ook geen hulp vanuit de school en dat vond hij jammer. 'Al was het maar een gesprek', zegt hij.

Slachtoffer 4:

Bij deze vrouw waren de kinderen ook vaak zelf het slachtoffer van fysiek geweld. Haar toenmalige man moest zijn woede van op het werk of elders kunnen afreageren en dat gebeurde thuis op zijn vrouw en twee oudste zonen. De school was niet op de hoogte van het geweld, omdat mevrouw haar kinderen thuis liet wanneer er zichtbare gevolgen waren van het geweld. Zij was toen ook enorm bang om de school aan te spreken, omdat ze dacht dat ze haar kinderen zouden afnemen. Toch vindt mevrouw dat de school signalen moet opvangen en misschien kunnen zij (de school) de eerste hulp zijn voor die kinderen.

Slachtoffer 5:

Na het gewelddadige incident en vóór dat haar partner in de gevangenis zat, is mevrouw gevlucht naar een andere stad. Om zeker te zijn dat haar dochttertje ook veilig was op school, heeft ze de juf ingelicht. Zij is enorm blij dat ze deze stap had gezet, want haar dochttertje was elke moment van de dag aan de zijde van haar juf.

Dader 1:

Deze man was wel de dader van partnergeweld bij slachtoffer 5, maar tergelijk was hij ook vader van het kind (zoals beschreven bij slachtoffer 5). Hij wou zijn dochter wel opzoeken toen er nog geen zekerheid bestond over de uitslag van de rechtzaak, dus reed hij wel eens rond in de buurt waar de ex-partner was ondergedoken. De juf was hier enorm bij betrokken, waardoor ze zelf meldde aan het slachtoffer (5) dat ze de ex-partner had zien rondrijden in de stad. Hij vond het toen niet zo leuk dat de school betrokken was bij wat zich afspeelde op het thuisfront, maar als hij hier nu op terugkijkt, ziet hij dat deze veiligheid in het belang van zijn dochter werd opgesteld.

Slachtoffer 6:

Aangezien het gaat over mentaal partnergeweld, wil mevrouw dit niet mededelen aan de school. De kinderen weten niet wat er gebeurt wanneer zij op school zijn of in bed liggen, waardoor zij het niet nodig vindt om dit te melden. De kinderen doen het ook heel goed op school, dus mevrouw maakt zich geen zorgen. Zij vindt dat wanneer een figuur op school merkt dat er sprake is van partnergeweld thuis, dit mag gesignaleerd worden, maar dit moet altijd eerst aangekaart worden bij de ouders.

4.1.3 Besluit

Wat mij voornamelijk opvalt, is dat het merendeel niet weet waar zij hulp kunnen vinden. Natuurlijk heb ik hierboven maar 6 slachtoffers en 1 dader geïnterviewd, maar na het interview met de hulpverlening zal mijn mening nog meer geduid worden, aangezien het daar ook aan bod komt. Hetzelfde geldt voor de vragen over de rol die de scholen kunnen opnemen betreffende partnergeweld.

Wat ik wel met zekerheid kan zeggen, is dat kinderen een verdoken slachtoffer zijn. Ouders denken dat kinderen dit niet weten, omdat ze het niet fysiek meegemaakt hebben. Wanneer kinderen effectief zien wat er gebeurd is, zien zij dit wel als een probleem en het verschil is hier dan het al dan niet zoeken van hulpverlening; dit hangt af van de wijze waarop de slachtoffers naar hulpverlening en jeugdrecht kijken en vaak voelt men die schrik voor het wegnemen van de kinderen.

4.2 Interview hulpverlening

Aangezien ik wil onderzoeken hoe toegankelijk de hulpverlening is voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld, ben ik een aantal organisaties gaan bezoeken. Ik heb deze er niet zomaar willekeurig uitgepikt, maar onderstaande hulpverlening werd ook als aanspreekpunt voor partnergeweld beschreven op de website www.partnergeweld.be

Ik zou graag te weten komen hoe toegankelijk de hulpverlening is voor het thema 'partnergeweld' en meer in het bijzonder kinderen die hiervan het slachtoffer zijn. Daarnaast zal ook bevraagd worden welke kennis zij hebben van de sociale kaart met betrekking tot kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Tenslotte zal gepeild worden naar welke taken de school eventueel kan opnemen inzake partnergeweld.

Per hulpverleningsorganisatie zal geconcludeert worden hoe toegankelijk zij zijn, aangezien dit moeilijk te beschrijven is in een algemeen besluit over hulpverlening.

Het JAC zal niet aan bod komen en dit omdat de doelgroep afgebakend is -12 tem 25 jaar- en dus niet tot mijn te onderzoeken doelgroep behoort.

Het CGG de Gent (holstraat) werkt specifiek met kinderen en jongeren tot 18 jaar met psychische/psychiatrische problemen (Centra Geestelijke Gezondheidszorg, s.d., online), maar ik kreeg geen respons van deze dienst.

4.2.1 Tele-Onthaal

4.2.1.1 Voorbereiding

Tele-Onthaal heeft reeds heel wat informatie ter beschikking op de website, maar gezien de specificiteit van het onderzoek, was het nodig om een gesprek te hebben met een medewerker. Gebaseerd op de gegevens die ik reeds had van de organisatie en de informatie die ik nog wou

verkrijgen, stelde ik mijn vragenlijst op. De organisatie biedt haar hulpverlening via telefonie en om dit niet in de weg te staan, heb ik gemaïld om een afspraak vast te leggen in verband met mijn onderzoek.

4.2.1.2 Interview

Toegankelijkheid

Tele-Onthaal bestaat reeds 40 jaar en wanneer mensen problemen hebben, vinden ze de weg naar deze dienst. Tele-Onthaal maakt zichzelf bekend via:

- Mond-aan-mond reclame
- Sensibilisering van hulpverleners en politie
- Affiches, flyers,..

In tegenstelling tot voorgaande uitspraak (mensen vinden de weg wanneer nodig) ondervinden ze wel dat heel wat mensen de weg nog niet kennen naar Tele-Onthaal.

De organisatie is 7 dagen op 7 en 24 uur op 24 uur bereikbaar voor telefonische gesprekken. Er wordt hoofdzakelijk met vrijwilligers gewerkt om de lijnen beschikbaar te kunnen houden. Voor de telefonie voorziet Tele-Onthaal één luisterpost per provincie. Wanneer de lijn reeds bezet is en er belt een andere cliënt, zal de medewerker eerst checken wat de urgentie is; is het niet acuut, dan zal de medewerker meedelen straks terug te bellen. Ook beschikt de dienst over chathulpverlening en dit kan elke avond van de week en woensdag vanaf 15uur. De hulpverlening die Tele-Onthaal biedt is volledig gratis.

Aangezien zij telefonische- en chathulpverlening bieden, is er geen rechtstreeks contact met de hulpvrager en de hulpverlener. Als het gesprek via een communicatiemiddel -zoals een telefoon of computer- verloopt, gaat er heel veel aan non-verbale communicatie verloren. Een voordeel hiervan is dat het voor sommigen als een lagere drempel aanvoelt om de hulpverlening aan te spreken.

Tele-Onthaal stelt vast dat kinderen onder de leeftijd van 12 jaar het minst worden bereikt.

Partnergeweld en hulpverlening

Op de website van Tele-Onthaal staan een aantal onderwerpen waarover kan gepraat worden met een medewerker van de organisatie. Tijdens het gesprek gaf de medewerker mij een lijst van onderwerpen (cfr. bijlagen) en deze is enorm uitgebreid. Tele-Onthaal biedt dus geen specifieke hulpverlening voor partnergeweld, maar die doelgroep wordt wel bereikt door de dienst. Cijfers hierover konden niet gegeven worden, daar er ook bellers en chatters zijn die anoniem willen blijven. Wanneer de hulpvrager aangeeft dat een gesprek niet volstaat, gaat Tele-Onthaal doorverwijzen. Dit gebeurt enkel wanneer het echt nodig is en er wordt ook eerst eens gekeken wat de omgeving, de school of het JAC eventueel kan opnemen. Zij willen voor elke beller/chatter een luisterend oor zijn en dit op zich geeft reeds een ruimere blik.

Organisaties waarvan Tele-Onthaal denkt dat zij specifiek werken met partnergeweld zijn het JAC en 1712.

Partnergeweld en de rol van de scholen

Tele-Onthaal vindt het belangrijk dat de eerste lijn heel goed bereikbaar is en voor hen is de school daar één van. Hierbij vermeldt de geïnterviewde medewerker dat de figuren op school wel gevormd moeten worden om met kinderen te werken die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Een ervaring die de medewerker meedeelde, was dat het altijd leuker is voor kinderen om op een vaste (geborgen) plaats te komen waar het gezellig gemaakt wordt en waar één vast persoon aanwezig is om te praten over zaken zoals partnergeweld.

4.2.1.3 Besluit

Tele-Onthaal is dankzij de constante permanentie heel goed bereikbaar. Het voordeel van deze hulpverlening is tegelijk ook een leemte; de communicatiemiddelen waarvan men gebruik maakt hebben een drempelverlagend effect, maar dat betekent dan ook dat personen die niet over de middelen beschikken of nog niet capabel zijn om het te bedienen, de organisatie niet bereiken.

Hierbij kan ik besluiten dat Tele-Onthaal toegankelijk is voor kinderen/jongeren die zichzelf kunnen bedienen van internet of een telefoon.

4.2.2 'Awel'

4.2.2.1 Voorbereiding

Voordat je een organisatie vraagt om een interview af te nemen, zoek je op hoe de organisatie werkt en dergelijke meer. Ik besepte hierbij dat 'Awel' gevestigd was in Brussel waardoor ik wist dat het interview niet face-to-face kon afgenomen worden. Vandaar dat ik reeds in de eerste mail vroeg of het interview eventueel via de telefoonlijn kon en hierop was het antwoord positief.

4.2.2.2 Interview

Toegankelijkheid

Zij proberen de organisatie (nog meer) bekend te maken door middel van:

- Verschillende acties
- Vaste informatiemomenten
- Campagnes die zij opzetten
- Voorstelling van de organisatie op de scholen
- Affiches, flyers,..

Awel is gevestigd in Brussel, maar aangezien zij werken via chat, telefoon, forums en mail, is de plaats waar zij liggen niet van belang. Je kan elke dag chatten of bellen met een medewerker,

behalve op zon- en feestdagen. De chat is open tussen 18 en 22uur, bellen kan je tussen 16 en 22uur. Zij geven zelf aan dat er enkele beperkingen zijn wat betreft de bereikbaarheid; er zijn vaste momenten om te bellen of chatten, het kan zijn dat telefoonlijn bezet is wanneer er veel bellers zijn en zij werken ook met vrijwilligers. Wat de vrijwilligers betreft, zij hebben geen verplichtingen zoals een vaste medewerker, waardoor ze niet meer hoeven te komen wanneer ze dat niet meer willen.

Kinderen onder de leeftijd van 9 jaar bereiken de dienst minder. Een mogelijke oorzaak hiervoor kan zijn dat kinderen met die leeftijd nog niet over de vaardigheden beschikken om de middelen die de hulpverlening ter beschikking stelt, te gebruiken.

De gesprekken die 'Awel' voert, gebeuren nooit via een rechtstreeks contact; er is altijd een communicatiemiddel tussen de hulpvrager en de medewerker. Bovendien is de hulpverlening die 'Awel' aanbiedt geheel gratis.

Partnergeweld en hulpverlening

De medewerkers van 'Awel' hebben een algemene kennis over allerhande onderwerpen. Gezien de diversiteit van vragen, hebben de medewerkers ook wel contact met kinderen/jongeren die willen praten over het 'geweld' dat zich thuis afspeelt. Zij hebben hier geen exacte cijfers over, daar de telefoons ook anoniem kunnen blijven. 'Awel' biedt een luisterend oor aan elke persoon met een hulpvraag en wanneer er nood is aan specifieke hulpverlening, zullen ze doorverwijzen. De doorverwijzing gebeurt niet actief, maar de medewerkers geven informatie over hulpverlening waar de hulpvrager terecht zou kunnen en dan laten zij de keuze nog altijd bij de persoon zelf.

Specifieke hulpverlening voor partnergeweld kennen ze niet zo goed, maar er wordt wel gedacht aan het JAC of de CGG's. Ook het CLB zou een mogelijke partner kunnen zijn, maar niet als eerste stap.

Partnergeweld en de rol van de scholen

'Awel' wil zich niet uitspreken over de rol die de scholen kunnen opnemen in verband met partnergeweld, omdat de dienst niet voldoende op de hoogte is van de problematiek.

4.2.2.3 Besluit

De hulpverlening op zich kan goed vergeleken worden met die van Tele-Onthaal, maar de openingsuren van 'Awel' zijn meer gebonden aan vaste tijdstippen. Het is volgens mij heel goed dat de dienst bereikbaar is in de avond, maar partnergeweld kan op elk moment van de dag gebeuren en vaak is het zo dat ruzie tussen ouders pas laat op de avond ontstaat wanneer de kinderen reeds in bed liggen.

4.2.3 Stalking Alarm

4.2.3.1 Voorbereiding

Sinds 16 mei 2014 heeft Telealarm een nieuwe naam gekregen, namelijk Stalking Alarm. Ik had mijn afspraak iets langer dan een maand vooraf vastgelegd en ik was dus niet op de hoogte van de verandering van de naam. Aangezien het een initiatief is van de stad Gent, was ik benieuwd waarom deze dienst is ontstaan. Als de stad zelf een initiatief opzet, komt dat omdat er wordt ingespeeld op de lokale noden. Ook vroeg ik me af vanwaar de voorwaarde 'ex-partnergeweld' komt en welke aandacht de medewerker van Stalking Alarm besteedt aan kinderen.

4.2.3.2 Interview

Toegankelijkheid

Met de naamsverandering heeft Stalking Alarm een persconferentie gehouden op 16 mei 2014. Ook zal Stalking Alarm de nieuwe affiches en flyers naar alle mogelijke betrokken diensten opsturen. Hierbij wordt het aanbod gedaan om extra uitleg te geven op teamvergaderingen of andere bijeenkomsten. Door de naam van de organisatie te koppelen aan de werking die Stalking Alarm biedt, zullen mensen vlugger de link leggen. Ook zal de organisatie gemakkelijker vindbaar zijn op het internet wanneer je de term 'stalking' intikt.

De instroom van het cliënteel komt via de politie en het Centrum Algemeen Welzijnswerk (Slachtofferhulp en Welzijns- en relatieteam), wat reeds voor een filter zorgde. Af en toe krijgt Stalking Alarm ook doorverwijzing van een wijkgezondheidscentrum als daar een maatschappelijk assistent tewerk gesteld is. Vanaf heden kunnen mensen ook zelf bellen om een alarm aan te vragen. De dienst bereikt niet alle slachtoffers van stalking door ex-partnergeweld, maar zij proberen hier zoveel mogelijk in tegemoet te komen door alle mogelijke betrokken diensten te informeren. Ook kan de burger zichzelf aanmelden, wat kan zorgen voor een lagere drempel.

Stalking Alarm bereikt vooral vrouwelijke slachtoffers. Sinds het ontstaan van de organisatie (eind 2002) tot op heden, zijn er 3 mannelijke slachtoffers aangemeld. Ook holebi's worden niet bereikt, ondanks het feit dat Stalking Alarm informatie stuurt naar holebiverenigingen.

Het contact met de cliënt gebeurt persoonlijk. Wanneer de taal een probleem is wat betreft de communicatie, kan Stalking Alarm een tolk inschakelen. De voorwaarden wat betreft de toekenning van een alarm, worden duidelijk gecommuniceerd op het reclamemateriaal.

Wanneer je aan de voorwaarden voldoet en de aanvraag wordt goedgekeurd, is het alarm en de hulpverlening van Stalking Alarm gratis. Één van die voorwaarden is woonachtig zijn te Gent, dus de organisatie beperkt zich tot op het lokale niveau van de stad Gent.

Partnergeweld en hulpverlening

Stalking Alarm werkt alleen met slachtoffers van stalking. Het moet wel gaan om stalking als gevolg van ex-partnergeweld. Wanneer er kinderen aanwezig zijn, worden de gedragingen en reacties van hen ook bevestigd. Als de medewerker van Stalking Alarm merkt dat er begeleiding nodig is voor het kind/de kinderen, zal zij mits toestemming van de ouder doorverwijzen naar diensten die daarvoor gespecialiseerd zijn. Hierbij denkt Stalking Alarm aan Slachtofferhulp en het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg in de holstraat te Gent.

Partnergeweld en de rol van de scholen

Het is belangrijk dat de vertrouwensmedewerker op de school gevormd wordt omtrent de aanpak van partnergeweld.

4.2.3.3 Besluit

Sinds de naamsverandering is Stalking Alarm toegankelijker geworden voor de doelgroep. Zij hebben de naam aangepast zodat de organisatie vlotter gevonden wordt en nu kan ook iedereen rechtstreeks bellen, wat ook voor een grotere instroom kan zorgen. Een nadeel van de rechtstreekse aanmelding is dat de filter (politie en hulpverlening) ontbreekt.

Uiteraard is dit een organisatie die werd opgestart vanuit de stad Gent, waardoor de doelgroep ook beperkt is. Het hangt met andere woorden dus af van de initiatieven die de gemeente/stad neemt om zo iets als Stalking Alarm op te zetten.

Wat mij opvalt is dat er oog is voor kinderen en dat is reeds een belangrijke stap. Door te bevragen aan het slachtoffer (van stalking) hoe het kind hiermee omgaat, doet Stalking Alarm ook aan sensibilisering van de ouder/voogd.

4.2.4 Cel Partnergeweld

4.2.4.1 Voorbereiding

Zowel Slachtofferhulp als Cel Partnergeweld hebben een connectie met partnergeweld. Aangezien Slachtofferhulp mijn stageplaats is en ik voldoende kennis en ervaring heb met de dienst en de cliënten, leek het mij en mijn stagebegeleiders meer aangewezen om de werking van Cel Partnergeweld te bevragen.

4.2.4.2 Interview

Toegankelijkheid

Cel Partnergeweld (CPG) bereikt zijn cliënten vanuit verschillende wegen:

- Faxen van de politie
- Aanmelding van het onthaal (doorverwijzing naar CPG)

- Doorverwijzingen van het justitiehuis
- Cliënten zelf

Cel Partnergeweld is gevestigd in het Prinsenhof te Gent. Deze vestiging is goed te bereiken met het openbaar vervoer en er is (betaalde) parkeerplaats rondom de dienst. Cel Partnergeweld kan cliënten ontvangen op de dienst mits afspraak, maar zij zijn ook een mobiel team; vaak gaan de medewerkers van CPG op huisbezoek (op afspraak). In tegenstelling tot andere diensten, beschikken zij niet over een telefoonpermanentie. Met andere woorden, mensen kunnen de dienst niet rechtstreeks bereiken. Wanneer de cliënt geen Nederlandse taal spreekt, kan CPG beroep doen op een tolk. De begeleidingen van CPG zijn volledig gratis.

Partnergeweld en hulpverlening

CPG is een dienst waar mensen terecht kunnen als ze – in het kader van partnergeweld- aan hun relatie willen werken. Zij werken voornamelijk met koppels en het gebeurt wel eens dat ze het kind zien, maar dan is dat vaak een éénmalig gesprek.

Centra Geestelijke Gezondheidszorg, CLB's, JAC's, Slachtofferhulp en privé-therapeuten werken volgens de geïnterviewde medewerker ook met kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. In het kinderteam kan je als hulpverlener ook bij elke bijeenkomst een thema of een casus aankaarten, maar dit werd nu even stil gelegd.

Wanneer een situatie problematisch wordt voor het kind, zal CPG dit eerst bespreken met de ouders. Als dit geen effect heeft, zal er gezocht worden naar oplossingen op het niveau van het team (tijdens de teamvergaderingen) of met het VK.

Partnergeweld en de rol van de scholen

CPG vindt dat de scholen wel een rol kunnen spelen betreffende kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Zij moeten wel over voldoende informatie beschikken over de problematiek en de diensten waarnaar zij kunnen doorverwijzen wanneer dit nodig is.

4.2.4.3 Besluit

Cel partnergeweld is meer bekend met de problematiek, waardoor zij een langere lijst aan specifieke hulpverlening kunnen voorleggen. De dienst is niet rechtstreeks toegankelijk voor de burger, maar vanaf 2012 kan men naar het nummer 1712 bellen, wat ook de onthaalfunctie opneemt voor Cel Partnergeweld en andere diensten met betrekking tot geweld en misbruik.

4.2.5 Vertrouwenscentrum kindermishandeling

4.2.5.1 Voorbereiding

Het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling is een belangrijke organisatie voor mijn onderzoek. De organisatie was reeds bekend, maar gezien het onderwerp, wou ik nog enkele zaken bevragen.

4.2.5.2 Interview

Toegankelijkheid

Het VK maakt haar dienst bekend via:

- Folders voor hulpverleners
- Folders voor ouders wanneer ze worden uitgenodigd op de dienst
- Vormingen bij hulpverleners

Het is voor hen niet de bedoeling om met de dienst naar buiten te treden. Sinds de opstart van het nummer 1712 zal het onthaal ook meer en meer worden omgeleidt naar dat nummer. Naast 1712 heeft het VK ook een eigen telefoonpermanentie die 24 uur op 24 beschikbaar is. De dienst is gedurende de kantooruren telefonisch bereikbaar voor iedereen, maar wat betreft de uren daarbuiten, zijn zij enkel bereikbaar voor dringende vragen/aanmeldingen. Het antwoordapparaat kan dan doorgeschakeld worden naar de medewerker die op dat moment van dienst is. Vanaf maart 2012 kunnen burgers ook meldingen doen via 1712, wat op termijn zou moeten zorgen voor het onthaal (de instroom) van het VK. Naast de telefoonpermanentie kunnen mensen ook meldingen doen via brieven, mail en door de dienst te betreden. Het VK is gevestigd vlak bij het centrum van Gent, waar geregeld openbaar vervoer passeerd.

De dienstverlening van het VK is volledig gratis en als het op voorhand gevraagd wordt, kan er een tolk voor doven en anderstaligen ingeschakeld worden. Het dubbel mandaat zorgt voor extra werkdruk, maar tot op heden heeft dit geen invloed op het cliënteel. Wat voor cliënten wordt ervaren als een hinderpaal, is de aanwezigheid van vrijwillige en gedwongen hulpverlening op dezelfde locatie. De meldingen van het VK gebeuren meestal door burgers, ook wat betreft partnergeweld.

Gezien de samenwerking met Kind & Gezin, CLB's en de ziekenhuizen kunnen kinderen ook aangemeld worden langs deze weg. Wanneer een bezorgdheid wordt gemeld zal het VK altijd eerst bevragen aan dokters, scholen of CLB's wat zij reeds opgemerkt hebben bij een aangemeld kind. Wanneer er nood is aan een gesprek (hulpverlening), wordt een brief gestuurd en het VK zal ervoor zorgen dat de brief nooit net voor het weekend aankomt, om spanningen gedurende het weekend te vermijden.

Partnergeweld en hulpverlening

Het VK biedt hulpverlening aan gezinnen waarbij partnergeweld wordt gepleegd. De medewerkers registreren dit als emotionele mishandeling. Gesprekken met kinderen voeren zij zelden, tenzij het gaat om een actieve vraag naar begeleiding van het kind. Gezien de samenwerking met het CLB worden zij vaak ook aangesproken in functie van het kind. Als een situatie problematisch wordt voor het kind (betreffende partnergeweld), is deze vaak reeds in handen van het parket of politie. Ook is het zo dat de begeleidingen niet lang duren, waarbij escalatie vaak niet aan de orde is. Wanneer de situatie toch zou ontaarden, zal het VK eerst kijken naar de mogelijkheid voor een tijdelijk verblijf bij vrienden of familie. Indien nodig zal doorverwezen worden naar Cel Partnergeweld.

Ook zullen ze moeder en vader ondersteunen om stappen te zetten naar de hulpverlening en dergelijke meer.

Partnergeweld en de rol van scholen

De geïnterviewde medewerker van het VK vindt niet dat de school een actieve rol mag spelen wat betreft partnergeweld. Wanneer ze een bepaalde situatie opmerken, moeten ze dit melden aan het CLB. De school is vaak nog het enige veilige en neutrale terrein voor kinderen, dus waarom zouden leerkrachten of zorgcoördinatoren dat dan moeten verbreken? Ook het CLB is opgeleid om met zulke situaties om te gaan en de medewerker erkent de expertise en de ervaring van het schoolpersoneel, maar er ontbreekt een groot deel aan vorming.

Met de niet-actieve rol van de school wordt bedoeld dat ze kunnen luisteren naar het verhaal van het kind, maar om actie te ondernemen en hier effectief iets aan te doen, zouden ze beter beroep doen op een CLB-medewerker.

De vertrouwenspersoon van de school belooft ook vaak dat er niks zal doorverteld worden en dat kan in sommige gevallen ook niet. Als het nodig is om in te grijpen, moet het doorverteld worden aan de bevoegde hulpverlening voor deze problematiek.

4.2.5.3 Besluit

Gezien er altijd kan gebeld worden naar het VK, is deze heel goed telefonisch bereikbaar. Ook bestaat de mogelijkheid dat mensen de dienst zelf betreden om een melding te doen of een gesprek aan te vragen. Vaak wordt een kind aangemeld via burgers en niet door de persoon in kwestie.

Soms zijn er ook situaties waarbij de burger niet wil of durft te melden en dit wordt aangevuld door de samenwerking met de CLB's.

Door de verandering van het jeugdlandschap beschikt het VK nu over een dubbel mandaat, wat bij mensen voor verwarring kan zorgen. Door de extra werkdruk die dit nu als gevolg heeft, kan dit op termijn eventueel zorgen voor wachtlijsten en dat zou de dienst veel minder toegankelijk maken.

Wanneer er het probleem is om te communiceren met de cliënt, omdat hij/zij de taal niet gemachtigd is of een fysieke beperking heeft, kan het VK gebruik maken van een doven- of anderstalige tolk.

4.2.5 Besluit hulpverlening

Naast 'Awel' vinden de andere hulpverleningsorganisaties dat scholen wel een eerste aanspreekpunt moeten zijn voor partnergeweld. Cel Partnergeweld is van mening dat er vormingen moeten zijn voor vertrouwensmedewerkers van de scholen, waardoor zij beter kunnen ingaan op hetgeen de leerling aangeeft. Persoonlijk kan ik me aansluiten bij wat CPG zegt, want het is altijd belangrijk om een basis te hebben over wat je praat, zeker wanneer je een functie zoals deze bekleedt (vertrouwensmedewerker van de school).

De medewerker van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling vindt dat de school wel een bepaalde rol kan spelen wat betreft partnergeweld, maar hij mag niet actief zijn.

Ik denk dat de geïnterviewde medewerkers goed op de hoogte zijn van de sociale kaart wat betreft hulpverlening voor kinderen/jongeren die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Ik kaart wel telkens de slechte toegankelijkheid aan van de hulpverleningsorganisaties die de geïnterviewden aanwezen (cfr. infra), maar daar kunnen zij als dienst ook niks aan doen of veranderen. Het was mijn bedoeling om aan te tonen dat er geen specifieke hulpverlening is voor kinderen tussen 6 en 8 jaar, vandaar dat ik de toegankelijkheid van alle diensten zo kritisch bekeek. Natuurlijk zijn de geïnterviewden en de extra aangegeven hulpverleningsorganisaties op één of andere manier betrokken bij partnergeweld (vandaar de vaststelling dat de sociale kaart goed gekend is), maar niet voor mijn doelgroep en dat ligt in de handen van het beleid. Het is jammer dat 'Awel' zich niet wil uitspreken over de rol die de school kan opnemen betreffende partnergeweld, maar op zich is dat ook wel een verstandige keuze; het is namelijk niet het domein van de hulpverleningsorganisatie.

Algemeen besluit aangewezen hulpverlening door geïnterviewde diensten:

Het **JAC** zou inderdaad wel een organisatie kunnen zijn die partnergeweld aankaart voor jongeren, maar zij zijn net als Tele-Onthaal bereikbaar voor allerhande vragen. Het JAC heeft een doelgroep die gebaseerd is op een leeftijdscategorie, namelijk van 12 tot 25 jaar en mijn onderzoek gaat over 6 tot 8 jarige kinderen. Ook haalden zij **1712** aan als mogelijke dienst en inderdaad dit is een specifieke hulpverlening voor geweld, maar zij hebben dezelfde leemte als Tele-Onthaal (communicatiemiddel). Ook CGG en CLB's werden aangereikt als specifieke hulpverlening voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. De **Centra Geestelijke gezondheidszorg** zijn een goede partner wat betreft mijn problematiek, maar het probleem dat hierbij opduikt is dat er lange wachtlijsten zijn voor een CGG (Zorgnet Vlaanderen, 2013, online). Een **CLB** is een externe medewerker van de scholen en de

activiteiten worden dan ook bepaald in samenspraak, vandaar dat de invulling niet in elke school dezelfde kan zijn. De samenwerking tussen de school en het CLB is ook niet altijd evident, daar een leerkracht gebonden is aan een ambtsgeheim en een CLB medewerker aan beroepsgeheim (Centra voor Leerlingenbegeleiding, 2014, online). Hiermee bedoel ik dat een leerkracht of een ander interne medewerker van de school informatie kan meedelen aan een CLB, maar in de omgekeerde zin wordt dit moeilijk. Hier zal dieper op ingegaan worden in het interview met de zorgcoördinator.

Slachtofferhulp en privé-therapeuten kunnen werken met kinderen, maar vaak gebeurt dit ook omdat een ouder dit meldt. Aangezien ouders vaak niet zien dat het kind een slachtoffer kan zijn van het 'geweld', worden deze dan ook niet altijd bereikt.

4.3 Interview met zorgcoördinator

Aangezien ik gekoppeld aan mijn stelling de vraag stel welke rol de school kan of zou kunnen nemen betreffende partnergeweld, heb ik een interview afgelegd met een zorgcoördinator. Het is gemakkelijk om te zeggen dat de school een belangrijke actor is –daar zij kinderen ook dagelijks zien– maar het moet voor het personeel ook wel haalbaar zijn om deze taak op zich te nemen. Mogelijks is er reeds een beleid uitgewerkt en dat wil ik dan ook onderzoeken.

4.3.1 Voorbereiding

De taak van een zorgcoördinator was me toe nu toe nog niet bekend, vandaar dat het ook wel interessant was om een interview af te leggen met iemand die deze taak op zich neemt. Als je even zou opzoeken welke verschillende figuren een school heeft, dan kom je gauw tot de conclusie dat het er veel zijn; zo heb je de groene leerkrachten, de gok leerkrachten, de brugfiguur, zorgcoördinatoren en dergelijke meer.

4.3.2 Interview

De taak van een zorgcoördinator houdt twee zaken in:

1. **Visieontwikkeling**

De zorgcoördinator zit samen met de directie, gok leerkracht (gelijke ontwikkelingskansen) en de brugfiguur om te kijken welke school zij willen zijn op dit moment en met welke populatie.

2. **Veldwerk**

Dit houdt het werk in die de zorgcoördinator uitvoert in de school op het gebied van team, ouders en leerkrachten.

De taakomschrijving van de zorgcoördinator is afhankelijk van de school en welke zaken zij belangrijk achten. Niet elke school beschikt over een zorgcoördinator, daar deze pas toegekend wordt vanaf een aantal leerlingen.

Praten over problemen of over het thuisfront kan en gebeurt ook vaak bij de zorgcoördinator. Kinderen vertellen vaak wat er gaande is, maar hebben niet altijd een specifieke hulpvraag en misschien is dit reeds voldoende. De geïnterviewde zorgcoördinator vraagt zich soms wel af op welk moment je de situatie als een zorg kunt definiëren en wie dan de juiste externe partner is om hen te ondersteunen en de juiste tools aan te reiken.

Specifieke diensten die werken met slachtoffers of kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld kent de geïnterviewde niet, maar zij hoopt dat die er wel zijn.

Wat betreft het vertrouwen tussen het kind en de zorgcoördinator; een kind geeft een bepaald mandaat aan de persoon waar hij/zij de gevoeligheid bloot legt en dat maakt het niet zo evident, aangezien kinderen niet altijd willen dat de ouders hierbij betrokken worden.

Wat de zorgcoördinator vaak ziet, is dat de leerkracht zich focust op het negatieve gedrag van het kind. Dan wordt er negatieve aandacht gegeven aan het kind in kwestie, maar niet gezocht naar wat de mogelijke oorzaak zou kunnen zijn van het gestelde gedrag. De zorgcoördinator moet over voldoende expertise en ervaring beschikken om met de leerkracht in dialoog te gaan en het perspectief te verbreden; vaak doet dit er heel veel toe.

Het CLB en de zorgcoördinatoren zitten minstens tweewekelijks samen om twee soorten besprekingen te voeren:

- De visiegerichte bespreking : het zorgteam
- Leerlingenbespreking

Partnergeweld is een onderwerp die ook kan besproken worden tijdens deze samenkomsten.

Wanneer de zorgcoördinator merkt dat het 'geweld' problematisch wordt voor het kind, moeten zij dit melden aan het CLB. De geïnterviewde ziet het CLB als een schakel tussen het kind en de hulpverlening, wat het proces vertraagt en dit wekt het gevoel dat de school over onvoldoende expertise beschikt. Ook beschikt alleen het CLB over de veto en dus de keuzemogelijkheid om een hulpvraag al dan niet door te geven aan specifieke hulpverlening.

4.3.3 Besluit

Mijn bedoeling was oorspronkelijk om vragenlijsten uit te delen aan leerkrachten met allerlei vragen over partnergeweld. Wanneer ik de scholen mailde, kwam ik tot de vaststelling dat zij niet antwoordden ofwel als antwoord gaven dat zij gevestigd zijn naast een ander hoger onderwijs en daar de voorkeur aan gaven. Ik ging dus op pad om scholen persoonlijk aan te spreken en vele gaven

mij als respons dat zij dit niet wilden doorgeven aan leerkrachten (zonder de vragenlijst gezien te hebben). Het gaat natuurlijk om een gevoelig onderwerp en ik denk dat dit ook de oorzaak is van de negatieve antwoorden. Uiteindelijk vond ik een school die ook geen vragenlijsten wou doorspelen aan leerkrachten, maar wel een afspraak wou regelen met een zorgcoördinator.

De zorgcoördinator zit met heel veel vragen wat betreft het nieuwe jeugdlandschap; zij is niet op de hoogte van welke diensten er mogelijks kunnen zijn voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld en als ze diensten zou kennen, weet ze nog niet waar te beginnen omdat het een enorm gevoelig onderwerp is. Vaak willen kinderen niet dat er hulp geboden wordt of dat mama of papa weet dat het kind dit op school gaat gaan vertellen. Kortom, hieromtrent zou de geïnterviewde veel meer vormingen willen. Ik kan mij hier enkel bij aansluiten; het is moeilijk om over bepaalde zaken te oordelen als je niet goed weet wat de achtergrond van de problematiek is. Natuurlijk reageert ieder persoon anders en er zal geen enkele situatie dezelfde zijn, maar het is wel een vereiste, althans volgens mij en de coördinator. Wat mij opvalt in de positieve zin, is dat zij zich wel wil inzetten om vormingen te volgen betreffende de problematiek, ondanks het feit dat zij hoogst waarschijnlijk heel wat taken op zich moet nemen.

De zorgcoördinator voelt zich wat achteruitgesteld door het CLB, aangezien zij als coördinator weet wat er zich afspeelt in de wereld van het kind –door het rechtstreeks contact met de leerling- en het CLB krijgt dan de keuze wat zij hiermee zullen doen, terwijl zij het kind niet kennen. De school onderneemt hier reeds heel wat in en zou dit nog meer willen, maar ze hebben ondersteuning, vorming en geloof in hun job nodig.

Wat ik ook nog wil vermelden, is dat de zorgcoördinator het met mij eens was over het feit dat ouders vaak gewoon niet zien dat het kind een slachtoffer is van partnergeweld. Ik vertelde haar over mijn dienst en beloofde een aantal brochures mee te brengen. Ook lichtte ik het nummer 1712 toe, waar zij eventueel ook wel iets mee kunnen aanvangen.

Tijdens het interview sprak ik over Hilde Gentello, die samen met 'Klasse voor leerkrachten' een artikel had geschreven over partnergeweld en kindermishandeling. De coördinator schrok toen ik zei dat men spreekt over kindermishandeling wanneer een kind het geweld tussen beide ouders/opvoeders waarneemt, maar ze kon er zich wel in vinden. Ik vermeldde hierbij dat Klasse in dat artikel handige tips geeft over het omgaan met en de aanpak van ouders en kinderen gerelateerd aan partnergeweld en ik zal de uitgeprinte versie samen met de folders van Slachtofferhulp gaan afgeven op de school. Het is belangrijk dat ik dit hier even aanhaal, want dat is ook wel het doel van mijn bachelorproef: mensen bewust maken, sensibiliseren en wegen aanreiken waaraan zij in de eerste plaats niet dachten.

4.4 Algemeen besluit praktijkonderzoek

Zijn de organisaties, de slachtoffers/dader en de zorgcoördinator een representatieve groep om algemene uitspraken te kunnen doen?

Neen, dat is zeker en vast niet het geval, maar wat ik hier wel wil vermelden is dat het ook niet mogelijk is om met dergelijke stelling/onderzoek een representatieve groep samen te stellen. Dit heeft grotendeels te maken met de problematiek; partnergeweld kan zoveel vormen aannemen en ieder persoon beleeft dit uiteraard ook op een andere manier. Had ik gewoon willen weten hoeveel mensen slachtoffer zijn van partnergeweld en voldoende vragenlijsten uitgedeeld, dan was ik - rekening houdend met het taboe onderwerp en de daaraan gekoppelde sociale wenselijkheid- tot meer en duidelijke gegevens gekomen waardoor ik tot bepaalde uitspraken kon komen.

Het was niet mijn bedoeling om te weten hoeveel mensen ooit dader of slachtoffer waren van partnergeweld of met welke vorm ze geconfronteerd waren, maar waar ik wel naartoe wou, was kijken wat dit met hen doet, welke hulpverlening zij kennen, hoe zij het 'geweld' bekijken in relatie tot het kind en de school ; kortom ik wil met de interviews niet alleen zaken vaststellen, maar ik wil mensen ook sensibiliseren en het aanbod tonen die er werkelijk is. Ook wou ik de confrontatie aangaan met de effecten die dit kan hebben op kinderen en dat wegens gebrek aan een voldoende uitgebouwde hulpverlening voor jonge kinderen en dat men dit eventueel kan bespreekbaar stellen op school. Het is niet omdat je reeds slachtoffer bent geweest, dat het je ook niet opnieuw kan overkomen. Het kan ook zijn dat je mensen kent in je omgeving die nu het slachtoffer zijn van partnergeweld waaraan je de info kan geven.

Wat betreft de hulpverlening; ik heb deze geïnterviewd om te kijken wat er bestaat aan aanbod en voor welke leeftijdsgroepen zij bereikbaar zijn. En net door de leemtes –wat betreft partnergeweld en kinderen die jongeren zijn dan 8 jaar- te benadrukken, kan dit misschien ook wel voor interne signalen zorgen.

“Kennis geeft begrip”, een zin die me sinds de opleiding sociaal werk heel nauw aan het hart ligt, is de voornaamste reden van mijn onderzoek. Niet alleen de hulpverlening, maar zeker ook slachtoffers van partnergeweld weten vaak niet welk effect partnergeweld kan hebben op de kinderen.

Mensen denken vaak dat wanneer een kind niet letterlijk ziet wat er gebeurt, het ook geen gevolgen kan hebben. Na het interview benadrukte ik altijd eens waarom ik nu net dit specifieke thema had gekozen; kinderen hebben wel degelijk gevolgen van het 'geweld' dat gebeurt op het thuisfront. Ik deed dit op een niet-dwingende, maar psycho-educatieve manier. Een voorbeeld was: “Ik vertelde op welke manier de gevolgen zich kunnen uiten in het gedrag van het kind”. Zoals ik daarnet reeds

aanhaalde, ieder persoon is en beleeft partnergeweld anders, dus ik baseerde mijn uitleg over het kind en de gevolgen op wat de persoon zelf aangaf.

Ik denk dat ik hier wel kan besluiten dat op één na elke persoon wel vond dat de school een rol moet kunnen opnemen betreffende kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Deze rol houdt in dat ze een eerste gesprek kunnen hebben met desbetreffende leerling, wat voor velen reeds een verlichting kan zijn. De hulpverlening kon enkele diensten vernoemen die wel een actor kunnen zijn voor deze problematiek, maar wat mij opvalt is dat de slachtoffers zelf niet echt op de hoogte zijn van de hulpverlening die bestaat. Dit kan een signaal zijn voor de hulpverlening in het algemeen met als boodschap zichzelf meer bekend te maken. Doch als ik aan de geïnterviewde medewerkers van hulpverleningsinstanties vroeg wat zij deden om zichzelf meer bekend te maken, gaven zij heel wat publiciteitsmateriaal aan. Het kan zijn dat zij het doelpubliek niet volledig bereiken, maar het kan evengoed dat slachtoffers geen gehoor geven aan deze campagnes.

5 Eindbesluit

Ik zeg niet dat dit onderzoek gezorgd heeft voor goed cijfermateriaal, maar wat ik wel kan zeggen is dat ik toch tot een aantal besluiten ben gekomen:

Er is zo goed als zeker **geen hulpverlening voor kinderen met de leeftijd tussen 6 en 8 jaar**. Dit heeft grotendeels te maken met de leeftijd van het kind en de daaraan gekoppelde onkunde in de middelen die de hulpverlening aanreikt, waaronder chat, telefonie, forums en mail. Net omdat die leeftijdsgroep de hulpverlening niet bereikt, zijn zij genoodzaakt om te wachten tot een vertrouwenspersoon of één van de ouders naar de hulpverlening stapt. En aangezien **ouders vaak niet weten dat kinderen ook het slachtoffer zijn van partnergeweld**, bereiken zij de hulpverlening niet.

Daarom zou de **hulpverlening meer outreachend te werk moeten gaan**. Verhaaltjes gaan lezen op school, leerkrachten tools geven om bepaalde zaken op te merken of aan te pakken. **Scholen moeten meer gevormd worden voor de aanpak van partnergeweld en andere problematieken**. Ik stel dit niet vast aan de hand van het eenmalig interview met een zorgcoördinator, maar ook uit de interviews met slachtoffers van partnergeweld en hulpverleningsinstanties bleek dat de school een rol moet spelen bij deze problematiek (al dan niet actief). Dat aanzie ik als 'de school doet het niet of onvoldoende' en de zorgcoördinator gaf zelf ook aan dat zij soms gewoon niet weten hoe ze partnergeweld moeten aankaarten of aanpakken.

Het outreachend werken van hulpverleners en de gerichte aanpak zou ervoor kunnen zorgen dat kinderen onder de leeftijd van 8 jaar wel zouden bereikt worden zonder de tussenkomst van hun ouder of een vertrouwenspersoon.

Na het interview met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling werd me ook duidelijk hoe **slecht de communicatie is tussen de school en het CLB**. De school zou meer moeten doorverwijzen naar het CLB, maar zij voelen zich dan bedreigt in het eigen kunnen. De school beargumenteerd dat het CLB niet op de hoogte is van wat en hoe zich alles werkelijk afspeelt tussen de schoolmuren. Het CLB zou meer moeten aanwezig zijn in het dagelijkse leven op de school, maar gezien de hertekening van het jeugdlandschap, hebben zij het enorm druk met het invullen van A-documenten.

Iedereen is het er over eens dat de **school vaak de enige en neutrale omgeving** is voor een kind. Alleen de invulling hiervan is anders voor elk persoon. Klasse ziet dit net als een aanzet tot hulp vanuit de school, terwijl het Vertrouwenscentrum dat als reden geeft om niet tot actieve hulp over te gaan.

Uit het onderzoek blijkt ook dat de **hulpverlening** die ik interviewde -op basis van de 5B's- voldoende **toegankelijk is**, maar wanneer ik aan de **slachtoffers** vroeg of zij **hulpverlening kenden, antwoordden ze negatief**. Is dit omdat slachtoffers dit niet willen? Of bereikt de hulpverlening niet

de juiste doelgroep? Wat ook heel belangrijk is om hier te situeren is het taboe dat er nog steeds heerst bij partnergeweld en dat kan ook een mogelijke oorzaak zijn voor de kloof tussen hulpverlening en slachtoffers van partnergeweld.

Waar ik vast van overtuigd ben, is de integratie van mijn onderzoek in het dagelijkse leven. ik zocht namelijk zelf manieren om contact te hebben met alle betrokken partijen om hen te sensibiliseren voor de problematiek, ging zelf bepaalde vormingen volgen of permanenties bijwonen om zo zelf een beeld te krijgen van hoe alles verloopt zoals ze nu is en dergelijke meer. Maar wat het onderzoek voor mij nog meer voldoening gaf was dat ik slachtoffers, hulpverleners en een zorgcoördinator alle informatie die ik had kon meegeven. Het is voor mij veel belangrijker om mensen naar huis te kunnen sturen met allerhande informatie, dan louter het vaststellen dat zij niet over die informatie beschikken, want daar heeft niemand wat aan.

Sociaal werk is praktijkgericht en wil problemen aanpakken bij de kern van de zaak en op die manier heb ik dan ook mijn onderzoek uitgevoerd.

Literatuurlijst

AGENTSCHAP JONGERENWELZIJN (2014) *Decreet integrale jeudghulp*. [online]. Brussel: AGENTSCHAP JONGERENWELZIJN. <http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/over-ons/regelgeving/> (geraadpleegd op 10.02.2014)

AWEL (2014) *Cijfers 2013*. [online]. Sint-Jans-Molenbeek: AWEL. <http://www.awel.be/cijfers/2013> (geraadpleegd op 05.03.2014)

Awel (2014). *Jaarverslag 2013*. Jaarverslag (pdf-document). http://cdn.nimbu.io/s/wiwrkx/assets/jaarverslag_2013.pdf (geraadpleegd op 05.03.2014)

Baeten, P., Geurts, E. (2002). *In de schaduw van het geweld. Kinderen die getuige zijn van geweld tussen hun ouders*. Utrecht, NIZW.

Bronfenbrenner, U., Morris, P.A. (1999). *The ecology of developmental processes. Handbook of child psychology*. New York, Wiley.

Bruyneel, M. (2008-2009). *Intrafamiliaal geweld: kinderen die getuige zijn van partnergeweld en de rol van de politie hierbij*. Afstudeerproject Sociaal Werk. Gent, Departement Sociaal-Agogisch Werk- Hogeschool Gent

CAW (2014) *Cel Partnergeweld*. [online]. Gent: CAW. <http://www.cawsgenteeklo.be/index.php/cel-partnergeweld> (geraadpleegd 10.02.2014)

CAW OOST-VLAANDEREN (s.d.) Organigram CAW Oost-Vlaanderen. [online]. Gent: CAW OOST-VLAANDEREN. <http://intranet.cawoostvlaanderen.be/publicaties/nieuwsbrief/nieuwsbrief8.html> (geraadpleegd op 20.02.2014)

Centra Leerlingenbegeleiding (2014). *Historiek van de Centra voor Leerlingenbegeleiding. De opdracht van het CLB. Rapport* (pdf-document). http://www.ond.vlaanderen.be/clb/Documenten/CLB-medewerker/Korte_historiek_CLB.pdf (geraadpleegd op 15.05.2014)

Cultuur, Jeugd, Sport en Media (2012). *Hoe digitaal geletterd zijn Belgische kinderen en jongeren in vergelijking met leeftijdsgenoten in Europa?*. Onderzoeksrapport (pdf-document). http://www.cjasm.vlaanderen.be/media/downloads/Appetizers_2012FinaleVersie19012012_comprim.pdf (geraadpleegd op 03.03.2014)

De Groof, K., De Gendt, T. (2007). *Kans op slagen. Een integrale kijk op geweld in gezinnen*. Leuven, LannooCampus.

DELEPELEIRE Y., DE STANDAARD (2012) *Nieuwe campagne focust op daders en getuigen van geweld. Partnergeweld is geen privézaak*. [online]. Groot- Bijgaarden: DELEPELEIRE Y., DE STANDAARD. http://www.standaard.be/cnt/dmf20120625_00200162 (geraadpleegd op 22.03.2014)

De Morgen (2005). *De vele gezichten van psychisch geweld*. Artikel (pdf-document). http://www.vub.ac.be/wetenschapswinkel/pers/DeMorgen_EGoovaerts.pdf (geraadpleegd op 03.05.2014)

Dienst voor strafrechtelijk beleid (2010). *Presentatie evaluatie COL4/2006. Veiligheidsconferentie Antwerpen*. Presentatie (pdf-document). http://www.provincieantwerpen.be/binaries/Evaluatie%20COL%203%20en%20COL%204%20-%20Karel%20Berteloot%20_2_tcm7-104592.pdf (geraadpleegd op 10.05.2014)

Federale Overheidsdienst Justitie (2013). *Slachtofferonthaal*. Brochure (pdf-document). http://justitie.belgium.be/nl/binaries/BROCHURE_SLACHTOFFER_NL_BD_tcm265-138449.pdf (geraadpleegd op 15.05.2014)

Genetello, H. (2006). *Boos als een draak. Kinderen en partnergeweld*. Antwerpen, Garant.

GENETELLO, H. (2014) *Gevolgen van partnergeweld op kinderen en jongeren*. [online]. Brussel: GENETELLO. <http://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CDkQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.zorgnetvlaanderen.be%2FDocuments%2Fvorming%2520ggz%252021->

10.ppt&ei=23ZXU8T5EY3e7AaDuoCYBA&usg=AFQjCNHAFVyxRA9_RreWILiuw8vMusY6qQ&sig2=lr1mTCD1QrWp_8zndx1GrA (geraadpleegd op 23.04.2014)

Genetello, H. (2009). *Kinderen en Partnergeweld: wat nu?* Berchem, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk.

GENTBLOGT (2012) *CAW Oost-Vlaanderen zet zich op de sporen. Eerste CAW Feest in Ronse is een succes.* [online]. Gent: GENTBLOGT. <http://www.gentblogt.be/2012/12/23/caw-oost-vlaanderen-zet-zich-op-de-sporen-eerste-caw-feest-in-ronse-is-een-succes> (geraadpleegd op 20.03.2014)

GEZINSPASTORAAL (2011) *Partnergeweld.* [online]. Leuven: GEZINSPASTORAAL. <http://www.gezinspastoraal.be/257#cijfers> (geraadpleegd op 05.03.2014)

HOREN, ZIEN EN PRATEN (2010) *Partnergeweld.* [online]. S.l.: HOREN, ZIEN EN PRATEN. <http://www.horenzienenpraten.be/index.php/category/partnergeweld> (geraadpleegd op 25.03.2014)

INTEGRALE JEUGDHULP (s.d.) *Intersectorale toegangspoort.* [online]. Brussel: INTEGRALE JEUGDHULP. http://www4wvg.vlaanderen.be/wvg/ijh/vlaanderen/intersectorale_toegangspoort/Paginas/default.aspx (geraadpleegd op 10.05.2014)

Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (2014). *Geweld tegen vrouwen: een alomtegenwoordig Europees fenomeen waaraan ook België niet ontsnapt.* Rapport (pdf-document). http://igvm-iefh.belgium.be/nl/binaries/CP%20Rapport%20du%20FRA%20-%205%2003%202014%20nl_tcm336-243878.pdf (geraadpleegd op 05.03.2014)

INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN (2013) *Nationaal actieplan tegen partnergeweld.* [online]. Brussel: INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN. http://www.partnergeweld.be/nl/algemene_informatie/belgische_beleid/nationaal_actieplannap/ (geraadpleegd op 10.05.2014)

INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN (2013) *Partnergeweld. Wat nu?* [online]. Brussel: INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN. www.partnergeweld.be (geraadpleegd op 25.02.2014)

Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (2009). *'Vrouwen en mannen in België. Genderstatistieken en genderindicatoren. Tweede editie'*. Rapport (pdf- document). http://igvm-iefh.belgium.be/nl/binaries/GenderStat_N_Hfdst9-15_tcm336-161115.pdf (geraadpleegd op 05.03.2014)

INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN (2013) *Wetgeving*. [online]. Brussel: INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN. http://www.partnergeweld.be/nl/algemene_informatie/meer_weten/wetgeving/toekenning_gezins_woning/ (geraadpleegd op 10.05.2014)

Janssen, H., Wentzel, W., Vissers, B. (2013). *Basisboek huiselijk geweld. Signaleren, melden en aanpakken*. 2^e herziene druk. Bussum, Coutinho.

Kinderwerking Slachtofferhulp- Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. (2003). *Kinderen helpen na een schokkende gebeurtenis. Praktische gids na een misdrijf of een plotseling overlijden*. 3^e druk. Tielt, Lannoo.

Klasse (2011). *De eerste lijn. Partnergeweld*. Maandblad (pdf-document). http://pdf.klasse.be/KVL/EL2/el2_07_partnergeweld.pdf (geraadpleegd op 11.05.2014)

Klasse (2000). *Het onderwijs van de eeuw. Leerlingenbegeleiding*. Maandblad (pdf-document). <http://pdf.klasse.be/KVL/KVL101/KVL101.pdf> (geraadpleegd op 26.04.2014)

KLASSE (2013) *Partnergeweld: "Papa liep met een mes achter mama"* [online]. Brussel: KLASSE. <http://www.klasse.be/leraren/38588/partnergeweld-papa-liep-met-een-mes-achter-mama/> (geraadpleegd op 24.02.2014)

LOKALE POLITIE (2014) *Partnergeweld*. [online]. Hageland: LOKALE POLITIE. <http://www.lokalepolitie.be/5389/home/135.html> (geraadpleegd op 17.02.2014)

LOKALE POLITIE (2014) *Slachtofferbejegening. Jeugd en gezin.* [online]. Balen-Dessel-
Mol: LOKALE POLITIE. <http://www.lokalepolitie.be/5368/slachtofferzorg.html> (geraadpleegd op
10.05.2014)

LOKALE POLITIE (2014) *Slachtofferhulp.* [online]. Gent: POLITIE.
[http://www.lokalepolitie.be/5415/preventie/137-toch-slachtoffer-van-een-misdrijf/1295-
slachtofferhulp.html](http://www.lokalepolitie.be/5415/preventie/137-toch-slachtoffer-van-een-misdrijf/1295-slachtofferhulp.html) (geraadpleegd op 10.05.2014)

OOST-VLAANDEREN (2014) *Samenwerkingsverbanden.* [online]. Gent: OOST-
VLAANDEREN.
http://www.oostvlaanderen.be/public/welzijn_gezondheid/geweld/samenwerking/#subtitleN1004C
[http://books.google.be/books?id=bN0ldGGHGcoC&printsec=frontcover&hl=nl&source=gbs_ge_sum
mary_r&cad=0#v=onepage&q&f=true](http://books.google.be/books?id=bN0ldGGHGcoC&printsec=frontcover&hl=nl&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=true) (geraadpleegd op 20.03-2014)

Pandora vzw (2000). *Tiran-nie-soe. Begeleidende werkmap voor ouders en leerkrachten rond het
thema partnergeweld.* Bilzen, L.R.V.- Producties vzw.

REGIONAAL CENTRA GEESTELIJKEGEZONDHEIDSZORG (s.d.) *RCGG Gent-Holstraat.* [online].
Gent: REGIONAAL CENTRA GEESTELIJKEGEZONDHEIDSZORG <http://www.rcgg.be/holstraat.html>
(geraadpleegd op 15.05.2014)

RoSa (2002). *Huiselijk geweld: oorzaken en gevolgen.* Rapport (pdf-document).
<http://www.rosadoc.be/pdf/factsheets/nr18.pdf> (geraadpleegd op 24.04.2014)

STAD GENT (2014) *Slachtofferbejegening.* [online]. Gent: STAD GENT.
<http://www.gent.be/gent.htm?id=4216&rec=165987&ch=THE> (geraadpleegd op 10.05.2014)

STAD GENT (2014) *Telealarm.* [online]. Gent: STAD GENT.
<http://www.gent.be/ecache/the/1/538.cmvjpte2nty3oa.html> (geraadpleegd op 05.05.2014)

Stalking Alarm (2014). *Stalking Alarm Stad Gent.* Persbericht (pdf-document).
http://www.hvg.be/sites/default/files/bijlages_artikel/Flyer%20Stalkingalarm.pdf (geraadpleegd op
22.05.2014)

Steunpunt algemeen welzijnswerk (2008). *Aan de slag! Werken rond partnergeweld binnen de context van een CAW.* Brochure (pdf-document).

http://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=OCDUQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.steunpunt.be%2Fapp_dev.php%2Fmedia%2Fdocument%2F66715%2Fdownload%2FApril%252B2008%252B-%252BAan%252Bde%252Bslag%252B-%252Bpdf totaal.pdf.1&ei=x64iU82GFMGWyAOUpIGABg&usq=AFQjCNEiYv6VgfBurOINkiuMaUB_gjikzA&sig2=EXis-8ecx0SIROvdjFkBiQ (geraadpleegd op 15.03.2014)

Steunpunt Algemeen Welzijnswerk Gent (s.d). *Geweld in huis raakt kinderen.* Brochure. Gent, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk Gent.

STEUNPUNT ALGEMEEN WELZIJSWERK (2014) *Herstructurering CAW's.* [online]. Berchem: STEUNPUNT ALGEMEEN WELZIJSWERK. <http://www.steunpunt.be/public/article/19> (geraadpleegd op 20.02.2014)

Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (s.d). *Intrafamiliaal geweld.* Rapport (pdf-document). <http://users.skynet.be/fa286862/OMB/documenten/kris%20de%20groof.pdf> (geraadpleegd op 12.02.2014)

Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (s.d). *Van slachtoffer naar harmonieus gezin?* Rapport (pdf-document) <https://www.google.be/#q=definitie+partnergeweld+steunpunt+aww> (geraadpleegd op 10.02.2014)

Stomp Greetje, HEALTHYMINDS (2013) *stalken of gestalkt worden.* [online]. Utrecht: HEALTHYMINDS <http://www.healthyminds.nl/stalking-stalken/> (geraadpleegd op 03.05.2014)

Struyven, K. , Baeten, M., Kyndt, E., Sierens, E. (2009). *Groot worden. De ontwikkeling van baby tot adolescent.* 2^e herziene druk. Tiel, Lannoocampus.

Van Asbroeck, S. (2004-2005). *Partnergeweld: de risicofactoren.* Licentiaatverhandeling Criminologie. Brussel, departement rechtsgeleerdheid – Vrije Universiteit Brussel.

VAN LOOVEREN A., STEUNPUNT JEUGDHULP (2011) *Jeugdrecht. De school en de hulpverlener in gesprek: beroepsgeheim en ambtsgeheim.* [online]. S.L.: VAN LOOVEREN A., STEUNPUNT JEUGDHULP.

http://www.jeugdrecht.be/custom_output.php?action=printobject_pdf&class=artikel&id=336

(geraadpleegd op 10.05.2014)

Van Mulligen, W., Gieles, P., Nieuwenbroek, A. (2001). *Tussen thuis en school. Over contextuele leerlingbegeleiding.* Leuven, Acco.

Verwijs en Lünemann (2012). *Partnergeweld. Achtergrond en risicofactoren.* Rapport (pdf-document). http://www.verwey-jonker.nl/doc/vitaliteit/7154_Partnergeweld_POD_web.pdf

(geraadpleegd op 23.04.2014)

VIVA-SVV (2010) *Vertrouwenscentrum Kindermishandeling over kinderen als getuige van partnergeweld.* [online]. Brussel: VIVA-SVV. <http://www.viva-svv.be/gezinsgeweld/achtergrond/pages/vertrouwenscentrum-kindermishandeling-partnergeweld.aspx>

(geraadpleegd op 10.03.2014)

Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (2007) *Integrale Jeugdhulp.* [online].

Brussel: VAPH. <http://www.vaph.be/vlafo/view/nl/5197110-Integrale+Jeugdhulp.html>

(geraadpleegd op 15.05.2014)

Vlaamse overheid (2013). *Een slagkrachtig algemeen welzijnswerk.* Persbericht (pdf-document).

http://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=0CE4QFjAE&url=http%3A%2F%2Fwww.steunpunt.be%2Fmedia%2Fdocument%2F70147%2Fdownload%2FPB_AWW.pdf&ei=SXT8UqHnI6iM7QaXy4CIDg&usg=AFQjCNEyavJ759YqGhBIA8rDBX9dC_IMw&sig2=RrPoLhyoX8J2bc8m9Kz5rg

(geraadpleegd op 13.12.2014)

Vlaamse Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (2007). *Hoe veranderen mensen hun gedrag?* Rapport (pdf-document). <http://www.vad.be/hethuis/pdf/basiscondities.pdf>

(geraadpleegd op 03.05.2014)

WELISWAAR (2012). *Hulp aan slachtoffers.* Persbericht (pdf-document).

<http://www.weliswaar.be/modulefiles/magazines/104-slachtofferhulp/pdfs/dossier-slachtofferhulp.pdf>

(geraadpleegd op 10.05.2014)

WELZIJSOVERLEG GENT (2014) *Bestuur welzijnsoverleg Gent.* [online]. Gent:
WELZIJSOVERLEG GENT. <http://www.wrg.be/bestuur.php> (geraadpleegd op 10.05.2014)

ZIJN in beweging tegen geweld Gent (s.d). *Alcohol heeft een (harde) hand in partnergeweld.*
Brochure. Gent, ZIJN in beweging tegen geweld Gent.

ZORGNET VLAANDEREN (2013) *Ook CGG trekken aan de alarmbel.* [online]. Brussel:
ZORGNET VLAANDEREN. <http://www.zorgnetvlaanderen.be/nieuws/Pages/OokCentraG.aspx>
(geraadpleegd op 15.05.2014)

1712 (2013) *persbericht IGVM: Een website en internetcampagne rond partnergeweld.* [online].
Brussel: 1712. <http://www.1712.be/lees-meer/persbericht-igvm-een-website-en-internetcampagne-rond-partnergeweld> (geraadpleegd op 12.02.2014)

1712 (2013) *Persmededeling van Jo Van Deurzen, Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.* [online]. Brussel: 1712. <https://1712.be/lees-meer/persmededeling-van-jo-vandeurzen-vlaams-minister-van-welzijn-volksgezondheid-en-gezin> (geraadpleegd op 05.05.2014)

Bijlagen

Interview met slachtoffers

Slachtoffer 1

1. Wat is uw leeftijd?

Ik ben 42 jaar, binnenkort wordt ik 43.

2. Heeft u kinderen?

Ja ik heb er 4.

3. Wanneer was u slachtoffer van partnergeweld?

13 jaar geleden leerde ik de man kennen die me fysiek en mentaal mishandelde. In het begin leek hij zo een lieve man en ook de kinderen waren dol op hem. Het fysieke partnergeweld hield 10 jaar stand en tot op de dag van vandaag is er geen herval van mijn partner.

4. Hoe oud waren uw kinderen toen u het slachtoffer was van partnergeweld?

10 jaar, 8 jaar, 5 jaar en 3 jaar. Dat waren de leeftijden als het geweld begon.

5. Bent u ooit naar de hulpverlening gestapt?

Gedurende 13 jaar lang ben ik één keer doorverwezen naar Slachtofferhulp. Zij konden mij alleen doorverwijzen naar een vluchthuis en dat zag ik niet zitten. Niet alleen omdat ik daar geen privacy zou hebben, maar ik wou ook geen hulp, want ik was bang dat mijn kinderen zouden afgenomen worden.

6. Was je omgeving op de hoogte van wat er zich afspeelde binnen de relatie?

Mijn familie en dichte vrienden wisten wat er zich afspeelde binnen de relatie. Het was ook heel moeilijk om dit verborgen te houden, gezien de lichamelijke letsels die ik telkens op liep door het geweld. Een vriendin van mij is een aantal keer tussen beide gekomen en hij kon dit niet verdragen, waardoor hij haar ook eens een blauw oog heeft geslagen. Een aantal leden van de familie hielpen mij ook wanneer ik moest vluchten of zij boden me onderdak wanneer nodig.

7. Had u kinderen toen u slachtoffer was?

Ik had toen reeds 4 kinderen uit mijn vorig huwelijk.

- a. Hoe reageerden de kinderen op deze situatie?

Zij vonden het niet leuk om altijd te moeten vluchten. Ik probeerde zoveel mogelijk ruzies te verbergen voor hen. Mijn oudste dochter was hiervan het meest op de hoogte. Zij was kwaad telkens wanneer ik opnieuw een relatie had met mijn partner.

b. Was de school (directie, leerkracht, CLB) op de hoogte van het geweld?

Neen, ik kwam vaak met een blauw oog de kinderen ophalen en niemand heeft hier ooit iets over gevraagd. Wel roddelden de moeders aan de schoolpoort, maar dat kon mij niet echt deren. Mijn oudste dochter was daar heel kwaad voor en zij liet dit duidelijk merken.

8. Heeft u nog een relatie met deze man?

Ja wij zijn nog steeds een koppel. We hebben een afstandsrelatie en op die manier kan ik weggaan wanneer er ruzie is. Hij is niet meer zo agressief als vroeger en komt mijn deuren en ramen niet meer inslaan. Af en toe probeert hij me nog te intimideren, maar ik laat dit niet meer toe en verlaat gewoon zijn huis.

9. Kent u een aantal organisaties die werken rond partnergeweld?

Ik ken Slachtofferhulp, omdat de politie me toen had doorverwezen naar daar, maar zij konden mij niet helpen, dus ik ben daar niet zeker van.

9. Zou de school een rol moeten opnemen betreffende partnergeweld?

Ik vind dat de school daar een belangrijke rol in kan spelen, zeker voor kinderen die nergens anders terecht kunnen.

10. Wat denkt u van de stelling 'Wanneer een school iets opmerkt, moeten zij dat signaleren aan hulpverleningsinstanties'?

Wanneer de school ziet dat er sprake is van partnergeweld, moeten zij de hulpverlening inschakelen. Als dit gevaarlijk is voor de kinderen, vind ik dat ze zelfs de politie moeten aanspreken.

Slachtoffer 2

1. Wat is uw leeftijd?

Ik ben nu 17 jaar, bijna 18.

2. Aangezien mijn bachelorproef gaat over kinderen tussen 6 en 8 jaar, zal ik nu een aantal vragen stellen. Deze zullen gaan over uw ervaring als kind wat betreft het partnergeweld tegenover uw moeder.

3. Hoe reageerde je in die tijd op het geweld?

Ik liep weg wanneer de ruzie ontstond. We moesten naar onze kamer van mijn moeder telkens de woordenwisseling begon. Ik stak me weg onder het bed tot dat de ruzie/het geweld voorbij was.

- a. Wat was je mentale reactie hierop?
Ik had nachtmerries van bepaalde gebeurtenissen. Ik droomde dat hij mijn moeder ging vermoorden. Ook was ik heel vaak bang, bang voor alles.
 - b. Heb je nu ook nog nachtmerries?
Soms wel ja.
4. Had dit een effect op andere dagelijkse activiteiten (school, vrienden, hobby's)?
Ik vond dat niet leuk dat we altijd moesten vluchten/verhuizen. We moesten dan altijd naar een andere stad, school,.. Ook het achterlaten van oude vriendinnetjes was niet leuk.
5. Heb je dit ooit besproken met je mama of een ander familielid?
Vroeger was dat niet aan de orde. Nu praat ik daar wel eens over.
- a. Met wie?
Mijn moeder.
6. Heeft het geweld nu nog een invloed op je leven?
Als mijn moeder nu bij hem gaat, heb ik soms nog nachtmerries.
7. Wou je dat er toen hulp werd ingeroepen voor het geweld ten opzichte van je moeder?
Ja.
- a. Aan welke hulp denk je dan?
Politie.
 - b. Hoe zie je die hulp dan?
Ik wou dat ze hem weghaalden en dat hij ons niet meer lastig viel.
8. Had je graag iemand gehad waarmee je dit kon bespreken?
Ja, ik denk het wel.
- a. Waarom?
Ik was toen nog te jong om dit allemaal alleen te verwerken.
9. Kent u een aantal organisaties die werken rond partnergeweld?
Neen, die ken ik niet.
10. Heb je ooit iemand van de school aangesproken over het geweld thuis?
Neen
- a. Waarom?
Ik dacht daar niet over.

11. Zou de school een rol moeten opnemen betreffende partnergeweld?

Ja, maar tegelijk kan dit de angst geven dat kinderen worden afgepakt. Ik wou niet weg bij moeder.

Slachtoffer 3

1. Wat is uw leeftijd?

Ik ben 42 jaar.

2. Heeft u kinderen

Ja ik heb 4 kinderen.

3. Wanneer was u slachtoffer van partnergeweld?

Ik ben slachtoffer geweest van geweld die mijn ex-partner gebruikte. Maar een aantal weken geleden werd ik ook het slachtoffer van stalking.

a. Gebeurde de stalking door dezelfde partner?

Neen, dat was een andere vriendin. Mijn laatste relatie lukte niet goed en ik wou er een einde aan maken. Mijn vriendin deelde die mening niet en is zowel mij als mijn twee dochters beginnen lastigvallen via sms berichten en op facebook. Ze ging mij bij iedereen slecht gaan maken en stapte zelfs naar mijn werk om daar allerhande belachelijke dingen te gaan vertellen. Nu dat klinkt allemaal niet zo ernstig maar voor mij was dit wel zo; ik voelde me vernederd.

De vrouw die geweld gebruikte, deed dit ook wanneer ik de relatie wou beëindigen. Ze heeft met een mes achter me aan gelopen en dergelijke meer.

b. U heeft heel veel meegemaakt, merk ik op.

Ja, sinds mijn kindertijd heb ik niet anders gezien dan geweld binnen het gezin. Mijn vader gebruikte vaak fysiek geweld bij mijn moeder. Ik kwam vaak op voor mijn moeder en ik werd toen het ziekenhuis in geslagen door mijn vader. Dat heeft wel degelijk een effect op mijn leven zoals dit nu is; ik ga niet vlug sociale contacten aan en ik heb hieruit geleerd dat je veel meer oplost met woorden dan met daden.

4. Heeft u beroep gedaan op een hulpverleningsinstantie wanneer je het slachtoffer werd van partnergeweld of stalking?

a. Neen, ik schaamde me om hulp in te roepen. Het is niet leuk om als man uit te komen voor het feit dat je partner fysiek geweld gebruikt. Als ik gestalkt werd, ben ik wel naar de politie gestapt om klacht neer te leggen. Evengoed was ik mijn baan kwijt door deze vrouw en dat wou ik niet, want ik ga daar al lang en nog steeds graag gaan werken.

- b. Heeft jouw moeder ooit hulpverlening gecontacteerd wat betreft het geweld van uw vader?

Het enige wat ik me nog kan herinneren is de Schelp, waar wij terecht konden wanneer het geweld de spuigaten uitliep. Meer weet ik hier niet meer over.

5. Was je omgeving op de hoogte van wat er zich afspeelde binnen de relatie?

Ik schaamde mij om uit te komen voor het geweld dat mijn partner gebruikte. Maar als ik werd gestalkt was de omgeving op de hoogte, omdat 2 van mijn kinderen ook werden lastig gevallen.

6. Had u kinderen toen u slachtoffer was?

Ja ik had reeds 4 kinderen.

7. Was de school op de hoogte van het geweld die zich afspeelde binnen uw relatie of de recente stalking ?

Neen, mijn kinderen blijven maar tweewekelijks een weekend slapen en dan is mijn voormalige partner niet aanwezig. Dit is het weekend dat ik alleen spendeer met mijn kinderen. Alleen mijn jongste zoon gaat nog naar school en hij was niet op de hoogte van het geweld of de stalking.

8. Kent u een aantal organisaties die werken met partnergeweld?

Ik zou het eigenlijk niet echt weten.

9. Zou de school een rol moeten opnemen betreffende partnergeweld?

Ja, ik vind dat er toch wel psychologische ondersteuning mag zijn. Dat is iets wat ik gemist heb als kind, vandaar dat dit me nauw aan het hart ligt.

10. Wat denk je van de stelling 'Wanneer een school iets opmerkt, moeten zij dat signaleren aan hulpverleningsinstanties'?

Daar ben ik absoluut mee akkoord.

- a. Waarom bent u akkoord?

Ik vind het belangrijk dat kinderen hulp krijgen wanneer zij zelf niet over de mogelijkheid beschikken om de hulpverlening aan te spreken.

Slachtoffer 4

1. Wat is uw leeftijd?

Ik ben 50 jaar.

2. Heeft u kinderen?

Ja ik heb nu 5 kinderen.

3. Wanneer was u slachtoffer van partnergeweld?
19 jaar geleden werd ik fysiek mishandeld door mijn man.
4. Heeft u een hulpverleningsinstantie gecontacteerd in verband met het geweld?
Nee. Mijn man was niet alleen agressief naar mij toe, maar ook naar de kinderen. Wanneer hij een slechte dag achter de rug had, moesten mijn kinderen het bekopen. Ik kon dit als moeder niet toelaten en kwam tussen beide, waardoor ik ook slagen kreeg. Als mijn kinderen blauwe plekken hadden, stuurde ik ze niet naar school. Ik was bang dat ze mijn kinderen zouden afnemen, wanneer ze dit zagen.
5. Was je omgeving op de hoogte van wat er zich afspeelde binnen de relatie?
De buren wisten wat er gebeurde, aangezien zij de geluiden vaststelden. Verder nam ik een schoonzus in vertrouwen, waardoor ik kon ventileren over de situatie.
6. Hoe reageerden uw kinderen op de situatie?
De oudste twee kinderen hadden hier het meest last van, maar hebben daar toen niet echt op gereageerd. De kinderen zoeken nu ook geen contact meer met hem op.
7. Kent u een aantal organisaties die werken rond partnergeweld?
Nee, eigenlijk niet.
8. Zou de school een rol moeten opnemen betreffende partnergeweld?
Ja.
 - a. Waarom?
Voor de begeleiding van kinderen. Het zou een eerste stap kunnen zijn voor bepaalde mensen.
9. Wat denk je van de stelling 'Wanneer een school iets opmerkt, moeten zij dat signaleren aan hulpverleningsinstanties'?
Ja.

Slachtoffer 5

1. Wat is uw leeftijd?
44 jaar.
2. Heeft u kinderen?
Ja ik heb 1 zoon van mijn vorig huwelijk en 1 dochter met mijn huidige partner.

3. Wanneer was u slachtoffer van partnergeweld?

Er was vaak verbaal en fysiek geweld door mijn partner waarmee ik 20 jaar lang een relatie heb. Maar in 2010 heeft hij mij enorm toegetakeld terwijl ons dochtertje dat zag.

4. Heeft u hulpverlening ingeschakeld voor u of uw dochter?

Na het incident ben ik gevlucht naar een andere stad. Ik had een klacht ingediend bij de politie. Het belangrijkste was dat mijn dochtertje veilig was en hulp kreeg. Dat kon in die stad, maar er was een lange wachtlijst, waardoor mijn dochter werd doorverwezen naar Slachtofferhulp in Gent.

Ik had het moeilijk om neutraal te praten over mijn dochter haar vader, vandaar dat ik Slachtofferhulp inschakelde.

5. Hoe reageerde uw dochter op de situatie?

Zij vond het niet leuk dat papa dit deed. Na zijn gevangenisstraf kwam ik hem tegen op een rommelmarkt en mijn dochtertje zei: "Mama, die meneer leek heel goed op papa he?". Ze herkende haar papa zelfs niet meer en dat blijft nog steeds in mijn hoofd spoken.

6. Was de school op de hoogte van het geweld?

Ja en ik ben blij dat ik deze stap gezet had. Ik was bezorgd voor de veiligheid van mijn dochtertje en ik heb haar juf aangesproken over de situatie. Sindsdien was mijn dochter elk moment van de dag aan de zijde van haar juf en hier ben ik enorm blij om.

7. Heeft u nog een relatie met de persoon?

Ja, een aantal maanden na zijn celstraf heb ik hem opnieuw ontmoet en we hebben goed gepraat. Eén van zijn voorwaarden was om geen contact te zoeken met mij of onze dochter en dat heeft hij dus verbroken. Nu moet hij een enkelband dragen.

8. Kent u een aantal organisaties die werken rond partnergeweld?

Alleen Slachtofferhulp, meer niet.

9. Zou de school een rol moeten opnemen betreffende partnergeweld?

Ja, ik vind dat dit moet kunnen.

a. Waarom of waarom niet?

Ik heb de school ingelicht over wat er gebeurd was en sindsdien was mijn dochter altijd in de buurt van haar juf. Op die manier kon ik mijn dochter elke dag met een gerust hart naar school brengen.

10. Wat denk je van de stelling 'Wanneer een school iets opmerkt, moeten zij dat signaleren aan hulpverleningsinstanties'?

Ja er moet gesignaleerd worden! Het slachtoffer van partnergeweld is vaak te bang om zelf meldingen te doen en dat kan ervoor zorgen dat de eerste stap reeds gezet is.

Dader 1

1. Hoeveel kinderen heeft u?

Ik heb 1 dochter met mijn huidige partner.

2. Hoe denkt u over wat uw partner zegt?

Mijn partner wou de relatie beëindigen en ik wist dat ze een nieuwe vriend had, vandaar dat ik geen controle meer had over mijn daden. Ik ben niet fier over wat ik heb gedaan, maar ik heb er ook geen spijt van. Het enige waar ik het moeilijk mee heb, is dat mijn dochter dit heeft gezien.

3. Hoe reageerde uw dochter op de situatie?

Ze was enorm geschrokken. Als ik en mijn partner nu een discussie hebben, komt ons dochter tussen beide en roept ze : "Geen ruzie maken he!".

4. Wat doet dit met u?

Mijn dochter herkende mij niet meer en dat is inderdaad niet leuk om dit als vader te zien. Ik kan er nu alleen maar het beste van maken.

5. Vond u het een goed idee dat je partner de school inschakelde?

Ja eigenlijk wel. Dit was in het belang van mijn dochter uiteraard.

6. Kent u een aantal organisaties die werken rond partnergeweld?

Neen, ik weet dat mijn dochter werd geholpen door Slachtofferhulp. Ook kreeg ik als dader begeleiding van het Justitieel Welzijnswerk en ik was enorm blij met deze hulp (Centrum Algemeen Welzijnswerk).

7. Wat denk je van de stelling 'Wanneer een school iets opmerkt, moeten zij dat signaleren aan hulpverleningsinstanties'?

Signaleren aan hulpverlening kan wanneer de ouders zelf geen stappen ondernemen.

Slachtoffer 6

1. Wat is uw leeftijd?

Ik ben bijna 24 jaar.

2. Wanneer was u slachtoffer van partnergeweld?

Ik was een aantal jaar geleden het slachtoffer van fysiek partnergeweld en mijn huidige partner mishandelt me mentaal. Ik kon het niet meer aan en een aantal weken geleden ben ik in elkaar gezakt.

3. Heeft u hulpverlening ingeschakeld?

Ik heb me 5 weken geleden laten opnemen in een PAAZ-afdeling van het ziekenhuis.

4. Was je omgeving op de hoogte van wat er zich afspeelde binnen de relatie?

Zij wisten dat er vaak ruzie was tussen mij en mijn partner, maar ik denk niet dat zij ooit hadden gedacht dat het zo erg was.

5. Had u kinderen toen u slachtoffer was?

Ja, als het 'geweld' begon, had ik reeds 2 kinderen. Nu heb ik 3 kinderen.

6. Welke leeftijden hebben uw kinderen nu?

6 jaar, 3 jaar en 4 maanden.

7. Hoe reageren uw kinderen op de situatie?

Ze weten dat ik veel stress had en ze vinden het belangrijk dat mama gelukkig is. Mijn moeder zorgt nu even voor de kinderen en dat vinden zij super.

8. Is de school (directie, leerkracht, clb) op de hoogte van het geweld?

Neen, dat hoeft ook niet. Mijn kinderen weten niet wat hun papa doet.

9. Is de pleger van het geweld ook de vader van je kinderen?

Het eerste kind is niet van mijn partner. Mijn zoon ziet hem wel als zijn papa.

10. Heeft u nog een relatie met die persoon?

Ja, we hebben nog steeds een relatie met zijn hoogtes en laagtes. Ik denk er wel over na om de relatie te beëindigen.

11. Kent u een aantal organisaties die werken rond partnergeweld?

Neen, eigenlijk niet.

12. Zou de school een rol moeten opnemen betreffende partnergeweld?

Ja, wat betreft gesprekken met leerkrachten of vertrouwenspersonen.

13. Wat denk je van de stelling 'Wanneer een school iets opmerkt, moeten zij dat signaleren aan hulpverleningsinstanties'?

Ja, maar dat moet altijd eerst besproken worden met de ouders van het kind.

Interview met hulpverlening

Tele-Onthaal

1. Zijn jullie specifiek gekend met bepaalde onderwerpen of is dit eerder een algemene kennis van allerhande vragen en onderwerpen?

We hebben een algemene kennis over allerhande onderwerpen. Dit gaat van eenzaamheid tot zelfdoding.

2. Verwijzen jullie vaak door naar specifieke hulpverlening?

Eerst hebben we zelf een gesprek met de persoon en wanneer dit nodig is, zullen we doorverwijzen. Bij dat eerste gesprek gaan we na wat de omgeving, school of het JAC eventueel kan doen.

3. Worden jullie vaak gecontacteerd door kinderen/jongeren in verband met partnergeweld tussen de ouders?

Dat komt voor, maar ik heb hier geen cijfers van. Er is geen vereiste dat de hulpvrager zich bekend maakt.

4. Wat geven jullie dan als advies?

We willen in de eerste plaats een luisterend oor bieden. Een gesprek kan namelijk een ruimere blik bieden voor de persoon die onze organisatie aanspreekt.

5. Wat doen jullie om de organisatie bekend te maken aan de buitenwereld?

- Mond-aan-mond reclame
- Sensibilisering van hulpverleners en politie
- Affiches, flyers,..

Tele-Onthaal bestaat 40 jaar en wanneer iemand problemen heeft, weet hij/zij de organisatie wel te vinden. Toch merken we dat er nog een groot deel de dienst niet bereikt.

6. Zijn jullie goed bereikbaar?

Per provincie is er een luisterpost en Tele-Onthaal is elk uur van de dag bereikbaar. Een minpunt hierbij is dat de lijn bezet kan zijn. Dit lossen wij op door eerst te luisteren naar wat de persoon zijn/haar vraag is; als die vraag hoogdringend is, dan zal die persoon eerst een gesprek krijgen. We werken met vrijwilligers die hier een bed hebben om te overnachten. Het kan zijn dat er een minder drukke telefoonpermanentie is en dan hebben de vrijwilligers een bed om even te rusten.

7. Weten jullie welke diensten specifiek werken rond partnergeweld?

Ik denk hierbij eventueel aan het Jongeren Advies Centrum. Ook is 1712 volgens mij een belangrijke partner wat betreft partnergeweld.

8. Moet de school een rol opnemen wat betreft partnergeweld?

Een school is uiteraard de eerste lijn, maar het personeel die met deze problematiek werkt, moet meer gevormd worden.

Als ik hier een persoonlijke mening mag geven, zou de school best één vast persoon op een vaste plaats hebben waar kinderen naartoe kunnen om over partnergeweld te kunnen praten. Die plaats is best ook ergens geborgen, zodat deze niet teveel opvalt.

'Awel'

1. Zijn jullie specifiek gekend met bepaalde onderwerpen of is dit eerder een algemene kennis van allerhande vragen en onderwerpen?

We hebben een algemene kennis van allerhande vragen en onderwerpen.

2. Verwijzen jullie vaak door naar specifieke hulpverlening?

Ja, maar dit gebeurt nooit actief. We geven informatie over diensten en dan laten we de keuze altijd bij de hulpvrager.

3. Worden jullie vaak gecontacteerd door kinderen/jongeren in verband met partnergeweld tussen de ouders?

Ja, maar hier zijn geen exacte cijfers voor, omdat de hulpvrager ook anoniem mag blijven.

4. Wat geven jullie dan als advies?

We bieden in de eerste plaats een luisterend oor. Hiervoor hebben wij een basisplan: meeluisteren, meevoelen en meedenken.

Samen zullen we dus zoeken naar mogelijke oplossingen. Vaak kijken we naar wat de omgeving kan doen.

5. Wat doen jullie om de organisatie bekend te maken?

- Verschillende acties
- Vaste informatiemomenten
- Campagnes opzetten
- Voorstelling van de organisatie op de scholen
- Affiches, flyers,..

We doen eigenlijk heel veel om de organisatie naar buiten te brengen.

6. Zijn jullie goed bereikbaar?

We zijn gebonden aan openingsuren en het is mogelijk dat mensen af en toe een bezettoon horen of op het antwoordapparaat terechtkomen.

7. Weten jullie welke diensten specifiek werken met partnergeweld?

In de eerste plaats denk ik aan het Jongeren Adviescentrum (CAW), het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg, de politie en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling. Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding kan ook een belangrijk actor zijn voor deze problematiek, maar niet in de eerste plaats.

8. Zou de school een rol kunnen opnemen betreffende deze problematiek?

Ik ga hier geen antwoord op geven, omdat ik de problematiek niet zo goed ken.

Stalking Alarm

1. Vanuit welke nood is Stalking Alarm ontstaan? Met andere woorden wie gaf dit aan, welk onderzoek heeft daartoe geleid?

In 2002 zijn de toenmalige korpschef en dienstchef naar Amsterdam gegaan. Daar leerden ze de AWARE projecten kennen, welke ze hierna integreerden in Gent en Leuven. De reden hiervoor was de enorme interventiedruk, die sinds de invoering van Stalking Alarm is gedaald.

Onderzoek toont aan dat er bij 70% geen interventie meer nodig is. In het begin van de installatie stijgt de PV (proces-verbaal) last, maar daarna is er minder interventie nodig.

2. Van waar komt de instroom voor Stalking Alarm?

De politie, het Centrum Algemeen Welzijnswerk (diensten Slachtofferhulp en Welzijns –en relatieteam) en heel af en toe een wijkgezondheidscentrum. Wijkgezondheidscentra verwijzen enkel door wanneer er een maatschappelijk assistent op de dienst werkt.

3. Hoe gaan jullie te werk?

We hebben een draaiboek waarin de werking beschreven staat. Dit omdat het voor andere steden een inspiratie kan zijn, wanneer zij ook Stalking Alarm willen installeren. De politie en andere verwijzingsdiensten zijn voor ons een eerste filter. Wanneer er iemand wordt aangemeld, verzorg ik eerst een intakegesprek. Hierna volgt een onderzoek en een indicatiecommissie waarbij de installatie van een alarm wordt beslist. Als het antwoord positief is, wordt het alarm geplaatst en zal ik de zorgcoördinatie opnemen.

Vanaf heden bestaat de mogelijkheid voor een rechtstreeks contact met Stalking Alarm en ik heb schrik voor een grote toeloop van mensen die niet tot onze doelgroep behoren. Tot op heden is dat nog niet gebeurd.

4. Bestaat de doelgroep ook uit mannen?

Stalking Alarm bestaat reeds 12 jaar en ik heb nog maar 3 mannelijke aanmelders gehad die effectief een alarm toegekend kregen. Ondanks het feit dat we veel informatie doorsturen naar holebi verenigingen, wordt deze niet bereikt. Misschien ligt dat aan het taboe dat hierrond heerst, ik weet het niet.

5. Heeft Stalking Alarm aandacht voor de kinderen betreffende stalking en ex-partnergeweld?

Er zijn huisbezoeken en dan exploreer ik naar de beleving van het kind, alsook hoe de opvoedingssituatie is. Wanneer het kind de situatie moeilijk kan verwerken, wordt Slachtofferhulp aangeraden en als de ouder akkoord is, zal er contact opgenomen worden met de school. Om door te verwijzen moet ik vaak aanklampend te werk gaan, maar ik kan mensen niet dwingen tot het zetten van stappen naar hulpverlening.

Er zijn ook lotgenotengroepen (stalking) waarbij bepaalde thema's aan bod komen. Er wordt vaak gepraat over welk effect stalking en ex-partnergeweld op kinderen kan hebben, want dit wordt meestal uit het oog verloren. Dit wordt ook individueel besproken met mijn cliënten.

6. Waarom de doelgroep: mensen die het slachtoffer zijn van stalking door ex-partnergeweld?

Literatuur en ervaring tonen aan dat ex-partnergeweld de grootste indicator is voor ernstig en gevaarlijk fysiek geweld na de beëindiging van de relatie. Ook is het zo dat wanneer er al sprake was van geweld binnen de relatie, het erger wordt wanneer er een einde wordt gemaakt aan de relatie.

7. Hoe maken jullie de dienst bekend?

Via flyers en affiches. Na de persconferentie van 16 mei 2014 wordt er naar alle betrokken diensten opnieuw informatie verzonden, uiteraard met het nieuwe publiciteitsmateriaal.

8. Kunnen jullie beroep doen op een tolk wanneer de communicatie moeilijk loopt vanwege de taal?

Ja dat kunnen wij doen. Voor de cliënt is dit volledig gratis.

9. Kennen jullie diensten die zich specifiek inzetten voor partnergeweld?

Ja, ik denk hierbij aan Slachtofferhulp en het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg in de holstraat te Gent.

10. Ik zou graag willen kijken naar welke rol de school kan opnemen wat betreft Partnergeweld.

De zorgcoördinator deelde mij mee dat zij hier reeds wat in willen opnemen, maar dat ze niet beschikken over de juiste tools.

Ja ik denk dat het geen slecht idee is om meer vormen te bieden voor schoolmedewerkers die hieromtrent werken.

Cel Partnergeweld

1. Op welke manier gebeurt de instroom van jullie cliënteel?

Via faxen van de politie, meldingen in het Onthaal (CAW), meldingen in het justitiehuis en cliënten zelf.

2. Worden er kinderen begeleidt bij CPG of is dit enkel door middel van het coachen van ouders?

We begeleiden niet echt kinderen, vaak is dit een éénmalig gesprek. Af en toe is er een gezinsgesprek, maar we bevragen wel altijd de veiligheid en de beleving van het kind.

3. Stel dat de situatie problematisch wordt voor het kind, wat doet u als hulpverlener dan?

We zullen dit eerst bespreken met de ouders. Wanneer het gesprek geen effect heeft, gaan wij zoeken naar oplossingen. Dit kan zowel door bevraging van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of door een bespreking op het teamoverleg.

4. Kent u diensten die specifiek werken met kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld?

Neen, niet echt. Ik denk eventueel aan het Centrum voor leerlingenbegeleiding of het Jongeren Advies Centrum. Ook op het kinderteam konden thema's zoals partnergeweld aangebracht worden, maar deze werd nu even stil gelegd. Het kinderteam hield intervisies met verschillende organisaties, waaronder het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg en medewerkers van het Centrum Algemeen Welzijnswerk. Ook werden er structurele zaken besproken, zoals de verbetering van de toegankelijkheid voor kinderen op diensten.

5. Zou er hulpverlening bestaan voor kinderen van de leeftijdsgroep 6-8 jaar?

Ja, ik denk hier aan het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg, privé therapeuten en Slachtofferhulp.

6. Vind u dat de school een rol moet opnemen betreffende deze problematiek?

Ja, maar zij moeten goed geïnformeerd worden over hoe ze partnergeweld het best aanpakken.

7. Ziet u een evolutie in de hulpverlening voor partnergeweld van de jaren 90 tot nu?

Cel Partnergeweld is 10 jaar geleden ontstaan en door COL 3/2006 en 4/2006 is er steeds meer aandacht voor partnergeweld.

8. Is stalking vaak het gevolg van een relatiebreuk (na partnergeweld)?
Ja, heel vaak zelfs.

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

1. Hoe brengen jullie de dienst naar buiten?
- Folders voor hulpverleners
 - Folders voor ouders wanneer ze worden uitgenodigd op de dienst
 - Vormingen bij hulpverleners
2. Op welke manier kan jullie dienst bereikt worden? Hiermee bedoel ik de instroom van jullie cliënteel.

Dat gebeurt via een aantal wegen:

- Persoonlijk met of zonder afspraak
- Telefonisch : 24 op 24uur bereikbaar. De dienst is bereikbaar na de vaste openingsuren, maar dan voor dringende nood. Hierbij komt de beller terecht op een antwoordapparaat en bij dringendheid kan er doorgeschakeld worden naar een medewerker van het VK
- Mail

3. Is de dienstverlening gratis?

Die is volledig gratis.

4. Kunnen jullie gebruik maken van een tolk wanneer dit nodig is?

Ja en dat is gratis voor de cliënt. Zowel voor doven als anderstaligen, maar de medewerkers van het VK weten dit graag op voorhand.

5. Heeft het dubbel mandaat die jullie nu bekleden een invloed op de werking van het VK?

Ja.

- a. Op welke manier?

Tijdsdruk, extra werk. Voorlopig neemt iedereen beide mandaten op zich. Momenteel zijn er nog geen wachtlijsten, maar naar de toekomst toe kan ik daar nog niet met volledige zekerheid over spreken.

- b. En naar cliënten toe?

Die merken daar niks van. Wat wel voor verwarring zorgt bij cliënten is de interne doorschakeling van vrijwillige hulpverlening naar de maatschappelijk genoodzaakte hulp. Beide mandaten situeren zich op dezelfde dienst, wat heel vreemd overkomt bij de cliënt.

6. Begeleiden jullie regelmatig gezinnen betreffende partnergeweld?

Af en toe begeleiden wij hieromtrent wel gezinnen.

- a. Ik las in een artikel dat het zien van partnergeweld wordt gelinkt aan kindermishandeling. Klopt dat?

Dat klopt. Zij worden hier geregistreerd onder emotionele mishandeling.

7. Op welke manier wordt partnergeweld het meest aangemeld?

Meestal door burgers, niet de personen zelf. Als personen zichzelf aanmelden, dan is het in het bijzijn van een andere hulpverlener.

8. Hebben jullie ook gesprekken met kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld?

Zeer zelden eigenlijk, tenzij dat het een actieve vraag is.

- a. Hoe komen die dan op de voorgrond?

In het algemeen vragen we naar de impact van kinderen en meestal schakelen we het CLB in.

9. Wat doet het VK wanneer de situatie problematisch wordt voor het kind?

We volgen de begeleiding niet lang genoeg om het te zien escaleren. Wanneer nodig verwijzen we door naar Cel Partnergeweld.

Wanneer de situatie ontaard, gaat het VK kijken waar het kind tijdelijk naartoe kan, zoals familie of vrienden. Ook zullen we moeder en vader ondersteunen om stappen te zetten.

Als de situatie problematisch is, wordt deze in de meeste gevallen reeds opgevolgd door politie en parket.

Wel komen zulke situaties toe op het VK als gemandateerde voorziening.

Wat we ook kunnen vaststellen is dat het artikel 458bis niet vaak wordt gebruikt (melden bij hoogdringendheid).

10. Zijn er samenwerkingsverbanden met hulpverlening of politie?

Ja we werken samen met ziekenhuizen in het kader van SIS (shaken infant syndroom) en fracturen

Ook is er een samenwerking met Kind & Gezin en het CLB.

- a. De samenwerking met het CLB, is dat in vergadervorm of gaat dit over het doorverwijzen naar CLB's?

Deze samenwerking betreft het puur doorverwijzen.

Omdat het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg een partner is van het VK, delen wij ook onze expertise omtrent M-documenten.

Tenslotte zijn er nog overlegplatforms over de verschillende regio's : diensten, parket en politie. Zo kan vastgelegd worden wie wat doet.

11. Vindt u dat de school een rol moet opnemen wat betreft partnergeweld?

Niet actief neen. Signaleren en melden aan het CLB

a. Waarom?

De school mag een rol spelen in het opmerken van signalen en dat doorgeven aan het CLB, omdat deze ervoor is opgeleid. De school is voor kinderen vaak nog het enige veilige en neutrale terrein.

12. In het interview met de zorgcoördinator nam vaak het gevoel van onkunde de bovenhand.

De zorgcoördinator vindt dat het Centrum voor leerlingenbegeleiding vaak beslist over dossiers die zij niet persoonlijk kennen. Ze vraagt hierbij expliciet naar vormingen voor vertrouwensmedewerkers in de scholen.

Ik begrijp dat zij zich zo voelt. Zorgcoördinatoren hebben waarschijnlijk heel wat expertise en ervaring, maar het mandaat en de opleiding waarover zij beschikken, valt niet samen met wat nodig is om met deze problematieken om te gaan.

13. Wat moet het Centrum voor Leerlingenbegeleiding doen en hoe komt het dat de school niet echt het gevoel heeft dat het CLB veel doet?

Met de start van de Integrale Jeugdhulp is er heel wat veranderd. Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding moet heel veel A-documenten invullen en er wordt maar 1 leerlingenbegeleider per 8 scholen toegekend, waardoor de taken minder kwalitatief kunnen uitgevoerd worden.

14. De communicatie en samenwerking tussen scholen en Centra voor Leerlingenbegeleiding verloopt dus wat stroef?

Ja, ik denk het ook.

Interview met zorgcoördinator

1. Wat houdt uw taak als coördinator in?

Wij worden toegekend volgens het aantal leerlingen in de school. Dat betekent dus dat niet elke school beschikt over een zorgcoördinator. We werken volgens 3 pijlers, namelijk de leerlingen, het zorgteam en de ouders.

Als zorgcoördinator heb ik 2 taken:

- Visieontwikkeling: samen met het zorgteam (directie, gok-leerkrachten, brugfiguur) wordt beslist welke school wij willen zijn op dit moment met deze populatie.

- Veldwerk

De taakomschrijving is wel altijd afhankelijk van de school.

2. Komen leerkrachten bij u met vragen over situaties in de klas?

Ja, dat doen zij zeker. Soms focussen leerkrachten zich op het negatieve gedrag die leerlingen stellen. Ik als zorgcoördinator beschik over de ervaring en expertise om leerkrachten meer zicht te geven op de situatie. Ik bedoel hiermee dat leerkrachten er niet altijd bij stil staan waarom een kind zulk gedrag stelt.

3. Bent u ook een aanspreekpunt voor kinderen?

Ja kinderen kunnen altijd terecht bij mij voor een gesprek.

4. Weet u wat partnergeweld is?

Ja ik denk dat ik voldoende weet over de problematiek.

5. Heeft u gesprekken met leerlingen in verband met die problematiek?

Neen, eigenlijk niet zoveel.

6. Wat geeft u dan als advies of welke stappen onderneemt u?

Kinderen vertellen vaak graag hun verhaal, maar hebben niet altijd een hulpvraag. Misschien is het reeds voldoende voor hen om eens te kunnen praten. Soms weet ik zelf niet goed op welk moment ik dit tot een zorg moet definiëren. Hiervoor hebben wij de juiste externe partner nodig die ons op een discrete manier ondersteunt.

Geef veldwerkers tools!

7. Volgt u vormingen gedurende uw loopbaan?

Ja, maar deze gaan niet over onderwerpen zoals partnergeweld.

8. Denkt u dat er hulpverlening bestaat voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld?

Ik mag het hopen.

9. Heeft u vergaderingen met het CLB ?

Ja, minstens tweewekelijks. Deze zijn visiegericht en hier wordt ook aan leerlingbespreking gedaan.

- a. Is partnergeweld daar een onderwerp van?

Ja, dat is mogelijk.

10. Welke taken neemt het Centrum voor Leerlingenbegeleiding op zich betreffende partnergeweld?

Wij moeten bezorgdheden melden aan het CLB en zij beslissen wat ze met de situatie doen, terwijl ze niet zo dicht op de situatie staan als de school en haar medewerkers zelf. Het CLB is een schakel, wat het proces tot hulp vertraagd. Zij miskennen ook vaak de expertise waarover wij beschikken.

Informed Consent

Geachte heer, mevrouw,

Ik, Malaika Vandegehuchte, ben student in de opleiding

Sociaal Werk aan de faculteit Mens en Welzijn van de Hogeschool Gent, en voer in

het kader van mijn bachelorproef een onderzoek uit naar:

De bereikbaarheid van hulpverleningsdiensten voor kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld. Hierbij zal ook gekeken worden naar wat de rol van de school is betreffende deze problematiek en hoe zij dat eventueel verder zou kunnen aanvullen.

Dit onderzoek loopt van ...01...../.....02..../.....2014.... tot en met23...../.....05..../...2014.....

De promotor van mijn bachelorproef is (naam + e-mail):

Sofie Liekens: Sofie.liekens@hogent.be

Aangezien ik zoek naar welke hulpverlening werkt met kinderen die het slachtoffer zijn van partnergeweld, is het belangrijk om af te tasten wat de diensten aanbieden en in welke mate zij bereikbaar zijn voor kinderen. Belangrijk hierbij is ook welke leeftijdsgroep er het meest wordt bereikt betreffende partnergeweld.

Graag had ik in de loop van het onderzoek een **gesprek**/ aantal gesprekken met u gehad.

Dit gesprek/deze gesprekken duurt/duren ongeveer 15 min

(geef hier indien nodig verdere uitleg over hoe de gesprekken georganiseerd zijn, bijv. op basis van huisbezoek,...)

De gegevens worden volledig anoniem verwerkt. Dit houdt in dat de naam of andere herkenbare gegevens in geen geval in het onderzoek vernoemd worden. De

Richtlijnen Bachelorproef Sociaal Werk Pagina 71 van 105

Academiejaar 2013-2014 Bachelorproef SW

bevindingen die voortvloeien uit het onderzoek kunnen enkel voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt, opnieuw enkel indien ze volledig anoniem en met inachtneming van het beroepsgeheim worden gerapporteerd.

Overeenkomstig de Wet ter Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (8

december 1992) heeft u het recht om ten allen tijde inzage te krijgen in de – bij u – verzamelde onderzoeksgegevens. U heeft ook het recht om ten allen tijde, en zonder hiervoor een reden op te geven, uw deelname aan het onderzoek stop te zetten.

We hopen dat u bereid bent deel te nemen aan het onderzoek. Indien u vragen heeft over het onderzoek kan u steeds contact opnemen met de onderzoekers op onderstaande contactgegevens.

Met vriendelijke groeten,

Malaika Vandegehuchte

GEINFORMEERDE TOESTEMMING – INFORMED CONSENT

Ondergetekende, verleent zijn / haar toestemming voor deelname aan de studie (vermeld hier volledige titel van het onderzoek)

Ik verklaar hierbij dat ik,

(1) de uitleg over de inhoud en werkwijze van het onderzoek heb gelezen en dat me de mogelijkheid werd geboden om bijkomende informatie te verkrijgen

(2) totaal uit vrije wil deelneem aan het onderzoek

(3) de toestemming geef aan de onderzoeker om mijn resultaten op een vertrouwelijke en anonieme wijze te bewaren, te verwerken en te rapporteren

(4) op de hoogte ben van de mogelijkheid om mijn deelname aan het onderzoek op ieder moment stop te zetten

(5) ervan op de hoogte ben dat ik op aanvraag een samenvatting van de onderzoeksbevindingen kan krijgen.

Voor akkoord,

Plaats en datum Naam + handtekening van de geïnterviewde

.....

Plaats en datum Naam + handtekening van de student/onderzoeker

.....

Brochures/fiches

Helen Blow en de rol van het kind:

Kinderen nemen verschillende rollen aan

- Het helpend kind
 - Het lastige kind
 - Het kind dat zich terugtrekt
 - Het kind in coalitie met het slachtoffer
 - Het kind in coalitie met de pleger (controle)
- Ooggetuige
 - Oorgetuige
 - Getuige van de gevolgen
 - Zelf ook slachtoffer

Tele-Onthaal: lijst met mogelijke onderwerpen

A. NAAM + NR:		B. DATUM / /		GESPREKSDUUR van tot		C. NAAM VEELBELLER:							
E. GESPREK ☐ 1. Ja, gesprek ☐ 2. Stille oproep ☐ 3. Uitproberen ☐ 4. Vraag naar medewerker ☐ 5. Te verward of overstaanbaar ☐ 6. Niet nederlandskundig ☐ 7. Verkeerd verbonden ☐ 8. Gevraagd terug te bellen ☐ 9. Gesprek geweigerd		F. GESLACHT ☐ 1. Man ☐ 2. Vrouw ☐ 99. Onbekend		G. OPROEPERTYPE ☐ 1. Nieuwe oproeper ☐ 2. Heroproeper ☐ 3. Veelbeller ☐ 4. Veelbeller met beperking		H. BELT VOOR ☐ 1. Zichzelf ☐ 2. Man, ander dan zichzelf ☐ 3. Vrouw, ander dan zichzelf							
I. BURGERLIJKE STAAT ☐ 1. Ongehuwd ☐ 2. Gehuwd ☐ 3. Weduw(e)naar ☐ 4. Wettelijk gescheiden ☐ 99. Onbekend		J. WOON- / LEEFSITUATIE ☐ 1. Alleenwoner ☐ 2. Samenwoner met partner ☐ 3. Samenwoner met gezin (partner + kinderen) ☐ 4. Samenwoner met kinderen, zonder partner ☐ 5. Samenwoner met niet-gezinslid (-leden) ☐ 6. Samenwoner met (groot)ouders ☐ 7. Ouder(s) inwonend bij kind ☐ 8. Psychiatrische instelling ☐ 9. Gevangenis ☐ 10. Andere instelling (ziekenhuis, rust- en verzorgingshuis, enz.) ☐ 11. Beschut of begeleid wonen ☐ 12. Andere: ☐ 99. Onbekend		K. VERMOEDELIJKE LEEFTIJD ☐ 1. -12 ☐ 2. 12 - 17 ☐ 3. 18 - 24 ☐ 4. 25 - 39 ☐ 5. 40 - 49 ☐ 6. 50 - 59 ☐ 7. 60 - 69 ☐ 8. 70 - 79 ☐ 9. 80 - 89 ☐ 10. 90+ ☐ 99. Onbekend		L. IN PROFESSIONELE BEGELEIDING? ☐ 1. Ja ☐ 2. Neen ☐ 99. Onbekend							
M. GESPREKSTHEMA'S ☐ 1. Gemis aan partner ☐ 2. Verleefdheid, partnerkeuze ☐ 3. Misverstanden / onbegrip ☐ 4. Spanningen en conflicten ☐ 5. Vervreemding / verving ☐ 6. Andere interne relatie ☐ 7. Echtscheiding / einde relatie ☐ 8. Cultuurverschillen ☐ 9. Relatie met ouder(s) ☐ 10. Relatie met kind(eren) ☐ 11. (On)gewenste zwangerschap / gezinsplanning ☐ 12. Relatie met familielid ☐ 13. Veranderde gezinssituatie (bv. nieuw samengesteld gezin) ☐ 14. Buurt ☐ 15. Werk ☐ 16. School ☐ 17. Vrienden ☐ 18. Andere:		N. IS DE OPROEPER IN CRISIS? ☐ 1. Ja ☐ 2. Neen		O. WIJZE VAN GESPREKSVOERING ☐ 1. Informatie geven ☐ 2. Op verhaal laten komen / emoties luchten ☐ 3. Opvang en ondersteuning bieden ☐ 4. Situatie verkennen / inzichten en/of perspectieven zoeken ☐ 5. Stimuleren tot actie ☐ 6. Andere aanpak: ☐ 6.1 Eigen beurt doorgeven aan de oproeper ☐ 6.2 Stopzetten gesprek met seksbeller ☐ 6.3 Stopzetten gesprek omwille van andere redenen ☐ 6.4 Teamlid gebeld voor interventie 100 / 112		P. INFORMATIE en/of VERWIJZING ☐ 1. GEEN VERWIJZING / INFO ☐ 2. EIGEN SOCIAAL NETWERK ☐ 3. HUIDIGE BEGELEIDING ☐ 4. GEZONDHEIDSZORG ☐ 4. 100-urgentie ☐ 5. Arts ☐ 6. Antiflicentrum ☐ 7. Algemeen Ziekenhuis ☐ 8. Abortuskliniek ☐ 9. Palliatieve zorg ☐ 10. Welzijn ☐ 10. Sociaal Huis ☐ 11. CAW Algemeen Onthaal ☐ 12. CAW Crisisopvang / Vluchthuis ☐ 13. CAW Opvangcentrum / Onderdak ☐ 14. CAW Slachtofferhulp ☐ 15. CAW Justitieel Welzijnswerk ☐ 16. CAW Gezins- en relationele begeleiding ☐ 17. CAW Jongeren Advies Centrum ☐ 18. CAW Inlooppcentrum ☐ 19. CAW Ziektefonds ☐ 20. OCMW ☐ 21. Gezins- en Bejaardenzorg ☐ 22. Telefonische Hulpverlening ☐ 23. 106 → online / online → 106 ☐ 24. Centrum Geestelijke Gezondheidszorg ☐ 25. Psychiatrisch Ziekenhuis		Q. LEVENSBESCHOUWING ☐ 19. Seks, identiteit (homo, lesbi, bi) ☐ 20. Seksueel functioneren ☐ 21. Voorlichting / contraceptie ☐ 22. Masturbatievraag ☐ 23. Andere: ☐ 24. Tekort aan sociale contacten ☐ 25. Binnen best, sociale contacten ☐ 26. Andere: ☐ 27. Levensbeschouwelijke vragen (zingewij, ethiek, religie) ☐ 28. Identiteitsvragen ☐ 29. Andere: ☐ 30. Gedachten aan zelfdoding ☐ 31. Plannen tot zelfdoding ☐ 32. Poging tot zelfdoding ☐ 33. Andere: ☐ 34. Na overlijden ☐ 35. Nabestaanden van zelfdoding ☐ 36. Verlies van vrijheid ☐ 37. Werkverlies ☐ 38. Andere:		R. GEZONDHEID ☐ 39. Handicap ☐ 40. Aids, seksueel overdraagbare aandoening ☐ 41. Kanker ☐ 42. Slaapstoornissen ☐ 43. Dementie ☐ 44. Depressie ☐ 45. Chronische vermoedheid ☐ 46. Zelfverwonding ☐ 47. Eelstoomissen ☐ 48. Pijn ☐ 49. Angst / fobie ☐ 50. Stress ☐ 51. (On)verreden met lichaam ☐ 52. Ziekte ☐ 53. Andere: ☐ 54. Alcohol ☐ 55. Dugs ☐ 56. Gokken ☐ 57. Medicijnen ☐ 58. Andere: ☐ 59. Diefstal / inbraak / ongeval ☐ 60. Ongewenste intimiteiten		S. SPECIEKE THEMA'S ☐ 61. Seksueel geweld ☐ 62. Incest ☐ 63. Kindermishandeling ☐ 64. Oudermishandeling ☐ 65. Oudernemishandeling ☐ 66. Partnermishandeling ☐ 67. Pesten / staking ☐ 68. Depressie ☐ 69. Daderbeleving ☐ 70. Administratief ☐ 71. Financieel ☐ 72. Materieel ☐ 73. Juridisch ☐ 74. Huisvesting ☐ 75. Migratie ☐ 76. Werkloosheid ☐ 77. Dagelijkse activiteiten ☐ 78. Zorglast ☐ 79. Andere: ☐ 80. Vragen/klachten over prof. behandeling of begeleiding ☐ 81. Ontverreden over Tele-Onthaal ☐ 82. Dank ☐ 83. Goed nieuws ☐ 84. Andere:	
T. LEVENSBESCHOUWELIJKE HULPVERLENING ☐ 26. Centrum Morele Dienstverlening ☐ 27. Geestelijke / pastorale zorg ☐ 28. Justitiehuis ☐ 29. Andere dienst voor juridisch advies ☐ 30. Advocaat / notaris / gerecht- ☐ 31. Politie ☐ 32. ZELFHULPGROEPEN ☐ 33. Leerkracht / School ☐ 34. Centrum Leerlingenbegeleiding (CLB)		U. SOCIAAL-CULTURELE SECTOR ☐ 35. Vertrouwen Centrum Kindermishandeling ☐ 36. Comité Bijz. Jeugdzorg ☐ 37. Vereniging voor alleenstaanden ☐ 38. Sociaal-cult. vormingswerk ☐ 39. Steunpunt Vrijwilligerswerk		V. WERK ☐ 40. Eigen werkcontext ☐ 41. VDAB ☐ 42. Vakbond ☐ 43. OMBUDSDIENST ☐ 44. ANDERE ☐ Andere:									

Stalking Alarm: Flyer

